RODNEY COLLIN

Prior Pages

teoria vieții eterne

IMPULSUL ESOTERIC GURDJIEFF, OUSPENSKY...

Teoria vieţii eterne

de

Rodney Collin

PRIOR PAGES
Bucureşti

Published by the Prior Pages
Prima ediţie în limba română publicată de Prior Pages în 1999

Prior Pages s.r.l., Bd. Tineretului, 53, Bucureşti, Romania

Copyright © 1999 PRIOR PAGES
Toate drepturile asupra acestei traduceri sunt rezervate Editurii PRIOR PAGES

Coordonarea şi tehnoredactarea lucrării PRIOR PAGES
ISBN 973-96245-7-x

Printed in Romania

La editura Prior Pages au apărut::
Rodney Collin - Oglinda luminii
Robert Burton - Self-Remembering
Girard Haven - Reflecţii
P.D.Ouspensky- Psihologia evoluţiei posibile a omului
P.D.Ouspensky- În căutarea miraculosului (2 volume)

CUPRINS

I	VIAŢA ÎNTRE NAŞTERE ŞI MOARTE	1
II	VIEŢILE ÎNTRE MOARTE ŞI NAŞTERE	11
III	SUFLETUL ÎN LUMEA MOLECULARĂ	19
IV	SPIRITUL ÎN LUMEA ELECTRONICĂ	28
V	FIINŢA OMULUI ÎN LUMILE INVIZIBILE	35
VI	TIMPUL ÎN LUMILE INVIZIBILE	44
VII	PIETRIFICAREA ÎN LUMEA MINERALA	51
VIII	JUDECATA SAU REÎNTRUPAREA	60
IX	RECURENŢA ÎN LUMEA ORGANICĂ	68
X	MEMORIA ÎN LUMILE INVIZIBILE	77
XI	SEPARAREA PRIN SUFERINŢĂ	86
XII	TRANSFIGURAREA ÎN LUMEA ELECTRONICĂ	95
	Anexa	109
	Bibliografia	115
	Ilustraţiile	117

Viaţa e o liră, melodia ei e moartea. LXVI

Muritorii nemuritori şi nemuritorii muritori, trăind moartea altcuiva şi murind viaţa altuia. Pentru că e moarte pentru suflarea de viaţă când devine lichidă, şi e moarte pentru acest lichid să devină solid. Dar din acest solid se iveşte lichidul şi din acest lichid se iveşte suflarea de viaţă. LXVII LXVIII

Calea în sus şi calea în jos sunt una. Începutul şi sfârşitul sunt identice ... Viaţa şi moartea sunt la fel şi de asemenea trezirea şi somnul, tânărul şi bătrânul: ultimul schimbat devine primul şi primul ultimul. LXI LXX LXXVIII

Timpul este un copil ce se joacă şi mişcarea e a acelui copil. LXXIX

HERACLIT: *Despre Univers*

Pentru cel care, purificat, va sparge acest cerc vicios
Şi va respira înca o dată aerul raiului - Salutări !
Acolo în tărâmul hadesului vei găsi
În partea stângă un chiparos însemnat, înalt şi frumos,
Din rădăcina căruia curge apa Uitării.
Nu te apropia: opreşte-ţi un timp setea.
În partea dreaptă, mai departe, curge,
Dintr-un bazin fără fund, pârâul limpede al Memoriei,
Răcoros, înviorător. Gardienilor lui să te plângi astfel:
"Sunt copilul pământului şi al cerului înstelat:
Ştiu că şi eu sunt divin - dar ars de sete !
Nu mai pot: dă-mi de îndată o înghiţitură
Din băutura limpede şi rece a Memoriei!" Iar din fântâna divină,
Deîndat iţi vor da să bei; acea sorbitură te va face
Să domneşti etern alături de ceilalţi eroi.

Tăbliţă de aur dintr-un mormânt orfic

TÂRGUIALA LUI NACHIKETAS CU MOARTEA

Nachiketos spuse: "Unii zic că atunci când omul moare el continuă să existe, alţii spun că nu. Explică-mi, şi aceasta va fi al treilea dar."

Moartea spuse: "Această întrebare a fost discutată de zei, este adâncă şi dificilă. Alege alt dar Nachiketos! Nu fi potrivnic. Nu mă sili să-ţi explic."

Nachiketos spuse: "Moarte ! Spui că zeii au discutat-o, pentru că este adâncă şi dificilă; ce explicaţie poate fi la fel de bună ca a ta? Ce dar se compară cu aceasta?"

Moartea spuse: "Ia fii şi nepoţi, toţi cu viaţă lungă, vite şi cai, elefanţi şi aur, ia un regat măreţ. Orice dar nu acesta, bogăţie, viaţă lungă, Nachiketas! Imperii, orice, satisface-ţi dorinţa inimii. Plăceri dincolo de puterea umană, femei frumoase cu trăsuri, instrumentele lor muzicale; ridică-te dincolo de vise; bucură-te. Dar nu întreba ce e dincolo de moarte."

Nachiketos spuse: "Distrugătoare de oameni! - aceste lucruri sunt trecătoare. Bucuria se sfârşeşte, cea mai lungă viaţă e scurtă. Ţine caii pentru tine, ţine cântecele şi dansurile."

Bogăţia nu poate satisface un om. Cel ce îţi face pe plac, Stăpâne al Tuturor, poate trăi cât doreşte şi poate avea ce-şi doreşte. Dar nu o să-mi schimb darul.

Care om supus morţii sau decăderii, având şansa unei vieţi nedecăzute, se va mai bucura doar de o viaţă lungă, gândindu-se la împerechere şi frumuseţe?

Spune-mi unde merge omul după moarte; încheie toată această discuţie. Acest lucru pe care l-ai făcut atât de misterios, este singurul dar pe care-l voi primi."

Katha-Upanishad

I

VIAŢA ÎNTRE NAŞTERE ŞI MOARTE*

OMUL se naşte şi moare. Între aceste două puncte există o linie a dezvoltării care se cheamă viaţă.

Dar naşterea nu este începutul pentru om. Pentru că în acest punct este deja format vehiculul fizic care determină ce va fi el. Punctele sale puternice şi cele slabe, tendinţele şi potenţialităţile înnăscute sunt deja stabilite. În realitate, calea existenţei individuale a omului a început mai devreme, în momentul concepţiei - astfel:

Cum poate fi măsurată această linie a existenţei omului? Socotită în ani, gestaţia este numai a suta parte din aceasta. Dar măsurătoarea în ani este doar o scală planetară, creată de mişcarea Pământului şi nu se referă la timpul interior al omului. Pentru a măsura dezvoltarea sa organică, trebuie să găsim o scală diferită. Cheia acestei scale diferite constă în faptul că omul este conceput ca o unică celulă, sub legile şi scala timpului aparţinând lumii celulelor dar sfârşeşte ca o fiinţă omenească, având optzeci de ani de memorie, sub legile şi scala timpului omenesc.

Asta înseamnă că în timpul existenţei sale el parcurge toată distanţa de la timpul celular la timpul omenesc. El trăieşte pe o scară glisantă sau logaritmică a timpului.

---

* Acest capitol reprezintă o condensare extremă a ideilor conţinute în Capitolele 10, 11, 14 şi 21 dintr-o carte anterioară, *The Theory of Celestial Influence*

Procesele sale interne, lansate cu o viteză inimaginabilă în momentul concepţiei, se derulează din ce în ce mai lent, ca un mecanism de ceas care se detensionează, până la oprirea completă, la moarte. Pe această scară a lucrului efectuat, perioada de gestaţie constitue nu a suta parte ci o treime din viaţa umană.

Dintr-un alt punct de vedere, această perioadă poate fi privită ca timpul de formare a unei treimi din toată natura umană. Această a treia parte, cea mai mare a organismului fizico-psihic, constă din vehiculul fizic iniţial sau *corpul organic*. După naştere corpul poate fi sănătos sau bolnav, una sau alta dintre funcţii poate fi dezvoltată sau lăsată să doarmă. Dar niciodată el nu poate să se transforme într-un corp diferit de cel deja creat. Un copil cu capul rotund nu poate deveni un adult cu capul lunguieţ şi nici un copil cu ochi căprui, un adult cu ochi albaştri. Atât structura fizică fundamentală cât şi reacţiile care se nasc din ea sunt deja definite pe deplin la naştere.

Formarea celei de-a doua părţi a naturii umane, *personalitatea* sa, se desfăşoară în a doua perioadă, numită copilărie. În acest timp, corpul fizic creat înainte de naştere stabileşte legături cu lumea din exterior. Ajunge să privească anumite lucruri din mediul înconjurător ca naturale, familiare, liniştitoare, altele ca ciudate şi ameninţătoare. Acestea constitue normalitatea sa. În acelaşi timp, în acest cadru dat, tendinţele sale fizice înnăscute stabilesc un gust personal în privinţa prietenilor, distrac-ţiilor, anotimpurilor, locurilor şi aşa mai departe. Către sfârşitul copilăriei apare şi abilitatea de a gândi în concepte şi corolarul ei civilizat: arta de a citi. Iar din numărul infinit de lumi ale imaginaţiei care sunt astfel accesibile, individul va alege sau i se va alege una sau două care vor influenţa, pentru totdeauna, scena minţii sale.

La sfârşitul copilăriei personalitatea este formată, ca fiind intermediarul dintre organismul fizic gol şi lumea în care aceasta există. Această lume înconjurătoare este infinită, dar personalitatea care a crescut în copilărie, ca un filtru colorat, asigură faptul că adultul va vedea lucrurile întotdeauna colorate într-o anumită nuanţă, cu toate obiectele de acea nuanţă având valoare mai mare, iar obiectele de alte nuanţe diminuate sau chiar eliminate. Această personalitate formează o parte bine definită şi trainică a organismului omenesc, iar după adolescenţă nu mai este afectată în mod

serios până la moarte. Acest principiu este recunoscut de multe ideologii politice şi credinţe religioase care insistă pentru un control atent al copiilor până la şapte sau zece ani, când "îndoctrinarea" lor este considerată ca fiind sigură.

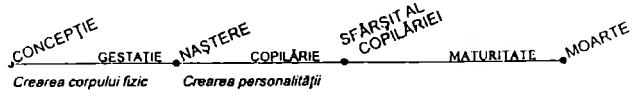

În restul de viaţă de la şapte ani până la sfârşitul limitei umane, organismul dual, format din corp şi personalitate, cercetează toate reacţiile sale posibile la împrejurările în care se poate afla. Această perioadă denumită maturitate este, în mai toate cazurile, un rezultat automat al expunerii fiinţei deja create la noi probleme, locuri, oameni şi nu antrenează crearea a ceva nou.

Sensul acestor trei perioade ale existenţei umane poate fi explicat prin analogie cu o statuie. În prima perioadă statuia este tăiată din piatră sau lemn; în a doua este pictată, deşorată sau împodobită cu bijuterii; în a treia această imagine finisată trece din mână în mână, este preţuită de un stăpân atent, zace neglijată într-un munte de gunoi, este uneori curată, alteori murdară, uneori deposedată de bijuterii, alteori chiar redecorată. Totuşi, până în momentul distrugerii sale finale datorată violenţei, accidentului sau degradării, rămâne aceeaşi statuie cu cea care a ieşit la lumină din atelierul sculptorului.

Asta se petrece cu omul obişnuit. Dar avem dovezi ce sugerează că această a treia perioadă este, *potenţial*, perioada dezvoltării unei a treia părţi a naturii umane, latentă în mod normal. Pe aceasta o putem numi *suflet*. Mai

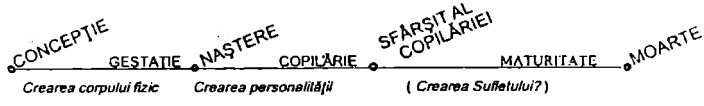

târziu vom vedea de ce se poate spune că omul obişnuit are numai un suflet adormit şi de ce trezirea sufletului este privită ca cea mai dificilă sarcină pe care omul şi-o poate

propune, comparabilă de fapt cu transformarea statuii într-o ființă vie.

Cum putem înțelege scara acestei linii a existenței în care gestația, copilăria și maturitatea au un conținut egal? Ce semnificație are această încetinire a proceselor vitale? Ce relație există între timpul organic arătat de această scară și timpul de luni și ani în care vârsta umană este măsurată de obicei?

Imaginați-vă un fus care se rotește 75 de secunde datorită unui impuls normal. În momentul lansării acest fus face multe rotații pe secundă, iar în ultima secundă înainte de a cădea s-ar putea să facă o singură rotație. Scala de secunde reprezintă măsura noastră normală a timpului omului. Scala de rotații reprezintă lucrul efectuat pentru ca fiecare rotație, nu fiecare secundă, să reprezinte o cantitate fixă de energie care se cheltuiește. În acest mod de a evalua timpul se efectuează mai mult lucru în prima secundă decât în ultima. Și la fel este și cu anii vieții omului.

Haideți să asociem o durată medie celor trei perioade de viață descrise anterior. Gestația umană durează 280 de zile ori 10 luni lunare; copilăria aproximativ 7 ani sau 100 de luni lunare; lungimea vieții umane este de 70, 80 de ani, echivalentul a 1000 de luni lunare.

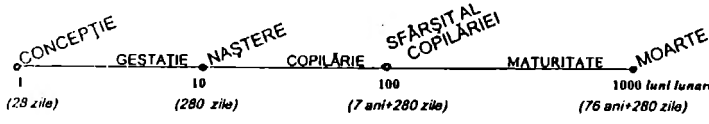

O astfel de scală la care distanțele sunt egale între 1, 10, 100 și 1000 se numește scară logaritmică. Folosind o astfel de scară putem obține diviziuni mai mici, pe baza unei activități organice egale:

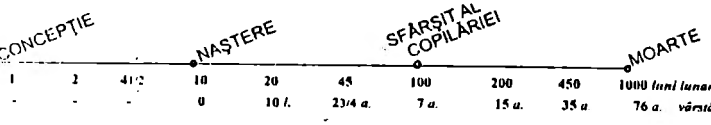

În acest fel existența umană este divizată în nouă părți, fiecare dintre părți având o durată puțin mai mare decât perioada anterioară.

Mai mult, fiecare parte marchează predominanţa uneia dintre funcţiile organismului. Toate funcţiile sunt prezente în om de-a lungul vieţii, fie ca potenţialităţi în mod operativ. Dar în fiecare punct cheie una dintre ele domină întregul organism, îl controlează şi împrumută vârstei corespunzătoare culoarea caracteristică.

La două luni de la concepţie embrionul nu este altceva decât un organism digestiv, o maşină ce transformă hrana primită de la sângele mamei, într-un ţesut celular de o anumită formă. Din celelalte funcţii familiare mai târziu adultului - digestia, mişcarea, respiraţia, metabolismul instinctiv, gândirea, emoţiile, funcţia creatoare a sexului - numai prima este pe deplin realizată la embrionul de această vârstă. Punctul cheie 1 de pe această scară logaritmică se poate spune că este dominat de funcţia de *digestie*.

La patru luni şi jumătate de la concepţie începe să se dezvolte o nouă funcţie. Aceasta este legată de respiraţie şi mişcare, care sunt de fapt două aspecte ale aceluiaşi lucru - respiraţia determină ritmul mişcării şi vice-versa, ca în relaţia dintre tracţiunea locomotivei şi viteza potenţială a trenului. La acest moment embrionul capătă mişcări individuale, vitalitate aşa cum se spune, şi de aici înainte sistemul său pulmonar începe să se dezvolte în aşteptarea începerii respiraţiei la momentul naşterii. Astfel, putem spune că la punctul cheie 2 începe funcţia de *mişcare* şi la punctul cheie 3 cea de *respiraţie*.

În primul an de viaţă metabolismul fizic legat de creşterea ţesuturilor şi creşterea în volum este cel mai viguros. În acest an copilul creşte în greutate mai mult decât în oricare alt an al existenţei sale. Toate energiile orga-nismului său par a se direcţiona către *metabolismul creşterii fizice*, care poate fi denumirea punctului cheie 4.

La punctul 5, între doi ani şi jumătate şi trei ani, creşterea rapidă a creierului conferă un ascendent *funcţiei intelectuale*; copilul capătă puterea vorbirii şi a conceptelor abstracte, iar prin gruparea intelectuală a impresiilor, culminând cu capacitatea de raţiune, formează în mod gradat personalitatea. Într-un mod general punctul cheie 6 marchează încheierea acestui proces.

Punctul 7 sau 15 ani jalonează pubertatea, când combinaţia glandelor suprarenale şi sexuale îşi începe activitatea şi excită organismul către *emoţii pasionale* şi proiecţii ale

acestora. Astfel de proiecţii ar trebui separate de sexul adevărat care este prin natura sa creator în mod conştient, în timp ce proiecţiile sunt mai mult legate de impulsurile violente, agresive, pasionale care marchează în mod deosebit adolescenţa, dar pentru mulţi oameni ele ramân exprimările cele mai înalte chiar şi la maturitate.

Sexul adevărat, în sensul *funcţiei creative* celei mai înalte, ce duce la armonizarea tuturor celorlalte funcţii - atât în crearea copiilor ca imagine fizică a părinţilor, în creaţia artistică precum şi în crearea rolului individului în viaţă - este împlinit numai odată cu dezvoltarea emoţiilor superioare, în punctul 8, în floarea vârstei. Dar exprimarea deplină a acestor funcţii depinde de creşterea unor noi puteri şi noi capacităţi potenţiale din oameni, dar realizabile numai printr-o muncă şi prin cunoştinţe foarte speciale. Cheia acestor noi puteri constă în posibilitatea omului de a deveni conştient de sine însuşi şi de locul lui în universul înconjurător. Pentru că din aceasta poate apărea - în cazuri foarte norocoase - un *suflet* pe deplin format sau principiul permanent al conştienţei.

În mod normal, nu există în om permanenţă şi nici conştienţă. Fiecare dintre aceste funcţii vorbesc în om, automat şi pe rând, cu voce specifică, pentru propriul interes, indiferente la nevoile celorlalte preia întregul, folosind totuşi limba şi uneltele individualului.

"Trebuie să citesc ziarul" spune funcţia intelectuală. "O să călăresc" o contrazice funcţia motoare. "Mi-e foame" declară funcţia digestivă. "Mi-e frig" spune metabolismul. "Nu voi suferi o înfrângere" strigă emoţia pasională, fiecare în apărarea oricăreia dintre ele.

Astfel sunt multele "euri" ale omului. Şi în ele se găseşte cheia tuturor contradicţiilor interioare şi exterioare, care-l aruncă în confuzie, îi anulează cele mai bune intenţii şi-l ţin ocupat, plătind datoriile acumulate cu indiferenţă de multele lui părţi. Fiecare funcţie a esenţei sale, la fel ca fiecare imaginaţie a personalităţii sale, face promisiuni, îşi ia obligaţii, pentru care omul ca întreg trebuie să accepte responsabilitatea.

Astfel, prima condiţie pentru un suflet sau principiu unificator, constă în restrângerea gradată la propriul rol a fiecărei funcţii, prin auto-observare, conştientizare şi înlăturarea treptată a contradicţiilor dintre ele prin recunoaşterea acestui scop unic.

Un sumar al funcţiilor care intră pe linia vieţii unui om la punctе succesive, ne va arăta că deşi dintr-un punct de vedere viaţa sa se deteriorează pe măsură ce îmbătrâneşte, din alt punct de vedere se dezvăluie în el noi puteri ce lucrează cu energii fine şi care au posibilităţi mai mari ca oricând.

Punct	*Vârstă*	*Noua funcţie*	*Sistem*
1	2 luni de la concepţie	Digestivă	Alimentar
2	4 luni de la concepţie	Motoare	Muscular
3	Naştere	Respiratorie (Completarea corpului fizic)	Pulmonar
4	10 ½ luni	Metabolismul creşterii	Ţesut conjunctiv
5	2 ¼ ani	Intelectuală	Cerebro-spinal
6	7 ani	(Completarea personalităţii)	
7	15 ani	Emoţii	Nervos simpatic
8	35 ani	Sex: emoţii creatoare	Reproducător şi vag

Aceste funcţii reprezintă acţiunea în om a diferitelor niveluri de energie, fiecare din ele având sistemul potrivit în corpul uman. În exact acelaşi fel diferitele energii sau materii care circulă într-o casă, apă rece şi caldă, gaz, electricitate, sunt fiecare dintre ele transportate prin propriul sistem de conducte sau fire. Dar, deşi aceste sisteme există în organismul uman din primele zile de existenţă, energia sau materia care acţionează prin intermediul lor este eliberată de natură doar la o anumită vârstă, exact ca apa,

gazul, sau electricitatea ce deservesc o casă și care pot fi deschise de la robinetele lor la date diferite și succesive.

Acum, caracteristica tuturor funcțiilor și energiilor menționate mai sus, este că ele acționează într-un corp organic, prin organe și țesuturi cu structură celulară. Aceasta este evident. Chiar dacă emoțiile înalte produc fenomene ce apar ca fiind superfizice, noi știm că ele sunt transmise printr-un sistem nervos tangibil, a cărui structură o putem examina. În mod normal nu putem concepe funcționarea lor în afara acestui corp fizic.

Totuși, avem toate motivele să credem că impactul energiilor tot mai înalte la niveluri succesive de dezvoltare, nu se sfârșește la punctul 8, sau în floarea vârstei. La punctul 9 de pe scara logaritmică, care este echivalentul a 75, 76 de ani, o energie mai înaltă și mai penetrantă este proiectată în existența umană de către natură.

Dar această energie se deosebește de celelalte prin aceea că este *prea intensă* pentru a fi conținută într-un corp cu structură celulară, exact în același mod în care energia fulgerului este prea intensă pentru a fi conținută în trunchiul unui copac, care atunci cînd este lovit este imediat distrus. Această energie cosmică finală are o astfel de natură încât la impactul ei corpul celular uman este imediat desprins de orice principiu durabil al vieții care ar putea exista în el și este lăsat să se dezintegreze. Acest fenomen ia pentru el forma de moarte.

În mod negativ această energie supremă distruge corpul fizic și organic al omului. Dar ce face pozitivă această energie? Am putea spune că ea *conectează moartea cu concepția*. Asta înseamnă că natura sa este astfel încât *lucrează în afara timpului*. Prin intermediul ei suma finală sau semnătura esențială a unui individ este transportată *înapoi* la momentul în care cromozomii ovulului fertilizat execută dansul de împerechere prin care vor fi determinate toate calitățile ulterioare ale organismului său.

Cum este posibil? Simțul nostru de *timp* derivă din dezvoltarea fiziologică a corpului, așa cum simțul nostru de *căldură* derivă din temperatura sângelui. Corpul celular este atât ceasul cât și termometrul nostru. Șocul care-l distruge ne eliberează simultan de temperatură și timp.

La moarte intrăm în eternitate sau starea fără timp. Din acea stare fără timp, din acea bucurie a eternității, toate punctele din timp sunt egal accesibile. Sau, mai degrabă,

sunt legate nu de timp, ci de *intensitatea energiei care le dă viaţă*.

În ciclul normal al unei vieţi omeneşti două puncte sunt însufleţite de cea mai puternică şi divină energie pe care o cunoaştem. Numai Dumnezeu dă viaţă şi numai Dumnezeu o ia. Moartea şi concepţia sunt legate în afara timpului de intensitatea divină a energiei care participă. Aşa cum un magnet, alt magnet şi Polul Nord sunt conectaţi în afara timpului de magnetismul lor comun, tot aşa moartea, concepţia şi Dumnezeu se conectează în afara timpului prin forţa lor comună.

Energia morţii reduce fiinţa totală a omului, produsul tuturor zilelor sale, la o chintesenţă invizibilă aşa cum distilarea poate reduce zeci de mii de flori la un singur strop de esenţă de parfum. Şi aşa cum acest parfum are puterea de a trece prin crăpătura uşii, într-un mod de neimaginat pentru flori în forma lor fizică originală, aşa şi esenţa omului distilată de moarte poate să treacă prin timp într-un mod aproape de neconceput din punctul de vedere al corpului organic.

Astfel, agonia morţii unui om este identică cu extazul concepţiei acestuia. Şi ceea ce a devenit el în primul moment trebuie să controleze ceea ce, în mod inevitabil, va izvorî din modelul creat în momentul ultim.

Figura noastră capătă forma alăturată.

Ce se poate spune despre percepţia vieţii sale pentru un om obişnuit, într-o astfel de schemă? Care este natura conştienţei sale şi a memoriei sale legate de ceea ce i s-a întâmplat? Conştienţa obişnuită a omului despre existenţa sa poate fi privită ca un punct neînsemnat de lumină sau căldură care se deplasează în mod inexorabil în cercul său, de la naştere la moarte, reuşind cu greu să propage radiaţia mai mult de o zi sau două în urmă şi înainte, lăsând totuşi uneori la trezirea sa o anumită energie reziduală pe care o simţim ca memorie.

Cu toate acestea, pentru progresul conştienţei şi al memoriei în starea neînsemnată în care există la omul obişnuit, punctul superior al cercului reprezintă o barieră de netrecut. Peste acest izolator al morţii şi concepţiei conştienţa omului obişnuit nu poate trece, şi memoria sa nu îi spune nimic despre ceea ce se află dincolo de aceasta, atât înainte cât şi în urmă.

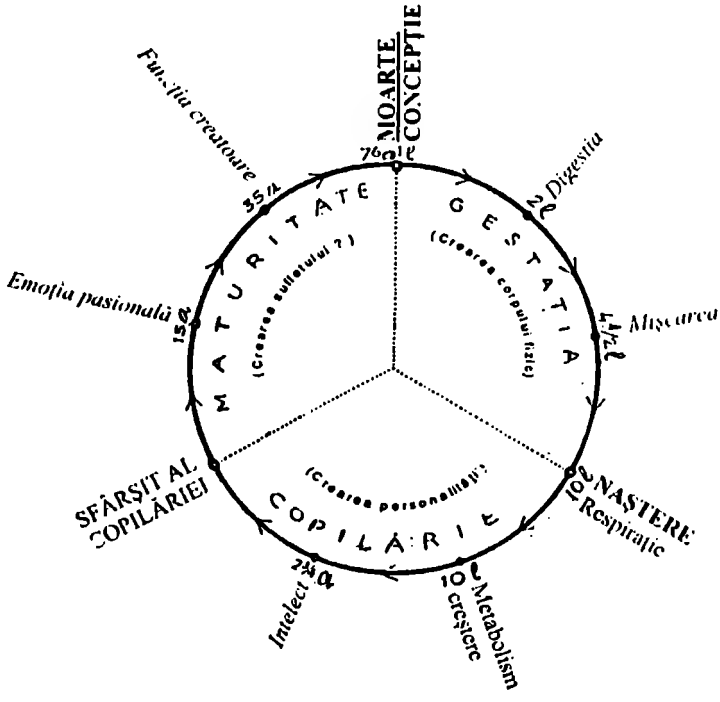

Totuși, deoarece acesta este cel mai mare mister dintre toate, nu-l putem ignora. Totul trebuie să ajungă mai devreme sau mai târziu în acest punct și ar fi mai bine dacă oamenii ar ajunge acolo cu toată puterea de înțelegere pe care au avut-o în viață, concentrată pe aceasta, decât în stare de frică și de orbire. Pentru că pornind de la frică nimic altceva decât rău ne putem aștepta să se întâmple.

II

VIEŢILE ÎNTRE MOARTE ŞI NAŞTERE

ESTE posibil să ajungem la concluzia, aşa cum am facut, că momentul morţii şi momentul concepţiei sunt unul şi acelaşi. Destrămarea constituenţilor vechiului corp produce tensiunea electrică ce determină reunirea rapidă a genelor determinante în noua combinaţie. Este ca şi cum nota sau *gama* structurată de fiinţa umană în dezintegrarea sa mortală determină constituenţii subtili ai ovulului fertilizat să se aranjeze într-o structură corespunzătoare, aşa cum nota unei viori produce o structură corespunzătoare într-o tavă cu nisip.

Şi asta se întâmplă deoarece energia morţii şi energia concepţiei au aceeaşi intensitate şi subtilitate - o energie atât de penetrantă încât efectele ei pot trece prin timp tot aşa de uşor cum energia undelor radio trece prin spaţiu. Motivul pentru care moartea şi concepţia sunt unite în acest mod este pentru că numai în aceste două puncte intră în existenţa omului obişnuit această energie dumnezeiască ce penetrează timpul. Toate energiile care lucrează automat în om între concepţie şi moarte, chiar şi cele mai intense, au o astfel de natură încât efectele lor sunt limitate la un punct în timp; aşa cum efectul energiei mecanice, de exemplu la o pârghie, este concentrat într-un punct din spaţiu. Pe de altă parte energia înaltă a morţii şi concepţiei se difuzează instantaneu pe perioade lungi de timp; aşa cum energia electromagnetică, de exemplu lumina sau undele radio, se difuzează instantaneu în spaţii vaste. Dar semnătura sau memoria vieţii eliberată în momentul morţii, chiar dacă s-ar elibera de timp, nu găseşte un alt loc în existenţa omului suficient de sensibil încât să primească amprenta sa, decât concepţia. În acest sens moartea şi concepţia pot fi privite ca unite şi simultane.

Acum acest moment al morţii şi concepţiei este legat în mod inevitabil de ideea de Judecată. Suntem familiarizaţi cu deschiderea mormintelor, cu trâmbiţa, cântărirea sufletelor, împărţirea între damnaţi şi binecuvântaţi din picturile medievale. Dar toate învăţăturile adevărate includ această

idee, adesea într-o formă mult mai subtilă și detaliată. Într-o carte intitulată *Partea nocturnă a Naturii* se spune: "În secunda în care sufletul este forțat afară din corp, el își vede întreaga carieră pamântească într-un singur semn; știe dacă este bun sau damnat și își pronunță propria sentință". Aici ideea de autojudecată este făcută foarte clară. Exprimat într-un mod mecanicist înseamnă că judecata sau determinarea stării viitoare este un *rezultat matematic exact* al cauzelor existente în viața trecută. Aceasta este înfățișat într-o manieră și mai detaliată de anumite descrieri din Sankhya.

În straniul mit al lui Er pamphylianul descris de Platon, în care acesta fusese omorât în război iar 12 zile mai târziu, când trupul său încă era întins pe rugul funerar, revine la viață, se descrie cum sufletul omului se duce într-o călătorie lungă, făcând un popas final pe o pajiște între gurile raiului și iadului. Aici, dupa ce a asistat la înălțarea sau coborârea sufletelor conform meritelor lor, li se acordă o viziune a celor Trei Destine - din trecut prezent și viitor. Din poala lui Lachesis, Destin al Trecutului, se aruncă nenumărate exemple de vieți, pe care sufletele le aleg conform naturii și dorințelor lor - dar cel mai mult după obiceiul vieții lor anterioare.

Aici se introduce ideea că *ceva se poate schimba la judecată*. Dacă omul poate ajunge acolo cu o cunoaștere deplină a ceea ce a fost și a ceea ce vrea să fie, alegerea îi va fi posibilă. Numai că cei mai mulți oameni nu pot concepe o viață diferită, sunt nevoiți să aleagă ceea ce este familiar, așa că pentru ei de fapt nu există o alegere.

În viziunea creștină a Sfântului Macarie din Alexandria (sec. III), sufletul este văzut timp de trei zile, fiind ajutat de îngerul păzitor să se elibereze din trup. Apoi se înalță la Dumnezeu pentru adorare, este trimis să experimenteze timp de șase zile bucuriile Paradisului, se înalță a doua oară la Dumnezeu, este condamnat să viețuiască timp de treizeci de zile în iad, și numai într- a patruzecea zi vine la judecata finală.

Din nou în *Cartea tibetană a morților*, se spune că sinele fără trup petrece trei zile și jumatate într-o stare de inconștiență, se înalță pentru o oră la starea finală de trezire budhică, după care treptat coboară prin lumi invizibile până când, la un timp după a optsprezecea zi, ajunge la Judecată și chiar la intrarea în acea matrice din care apoi se va naște. Toată ierarhia de Zei ia parte la această Judecată, la care

martorul final este oglinda karmei sau propriul trecut al sufletului.

Acum *Cartea tibetană a morților* clarifică deschis ceea ce toate celelalte versiuni sugerează implicit, și anume că Judecata este atribuirea unui sine dezîncarnat unui nou trup, în conformitate cu arhivele lui. Înainte de această Judecată sufletul poate întotdeauna spera să-și îmbunătățească soarta viitoare printr-un act final de adorare sau înțelelgere. Dar Judecata odată făcută nu poate niciodată să fie revocată, iar sinele înzestrat acum cu un nou vehicul trebuie să treacă prin tot ciclul acelei vieți trupești, înainte să revină la aceași Judecată și la aceași șansă.

Ce poate să însemne asta decât concepția? Nimic nu mai poate întoarce înapoi dezvoltarea unui corp deja conceput, și nici să schimbe natura sau capacitățile inerente în el. Aceste capacități pot fi folosite bine sau prost, pot fi cultivate sau atrofiate, dar nu pot fi schimbate în altele, nici nu pot fi eliminate.

Moartea și concepția sunt una. Moartea și Judecata sunt una. Moartea, Judecata și Concepția sunt una. Aceasta este închiderea cercului vieții.

Există totuși o idee pe care am omis-o în totalitate din lecturile acestor texte străvii. Conform Sfântului Macarie sufletul petrece 40 de zile în rai, iad și paradis între moarte și judecată. Sufletul lui Er pamphylianul și-a adus aminte că s-a odihnit șapte zile în pajiștile celeste, apoi a călătorit încă patru zile pînă a avut viziunea Destinelor și a împărțirii vieților. În *Cartea tibetană a morților* trec între 18 și 40 de zile între Judecată și rein-trarea în materie, fiecare dintre ele cu viziunile și experiențele proprii.

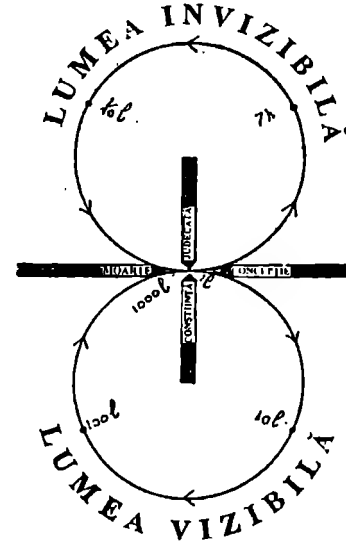

Toate aceste calcule sunt de acord în a ne sugera că există un

interval bine definit, măsurabil exact în zile sau săptămâni, între Moarte și Judecată. În tot acest timp sinele este neîntrupat, iar în această stare poate percepe ca fiind *reale* diferitele părți ale cosmosului care îi sunt de nepătruns atunci când este atașat de un trup. Dar cum pot fi simultane Moartea Judecata și Concepția și totuși separate de un interval extrem de important? Acesta este cel mai mare mister.

O idee interesantă apare privind diagrama noastră. Deoarece am găsit că o scară logaritmică se potrivește cel mai bine cu modelul vieții, și deoarece cele trei diviziuni egale ale existenței fizice sunt astfel marcate de 1, 10, 100 și 1000 luni, începutul cercului concepției nu începe la 0 ci la 1. Undeva, *neinclusă în cerc*, lipsește o lună. Dar acest cerc, conform definiției noastre, reprezintă viața trupului. Luna care lipsește este în afara cercului trupului. Și chiar mai mult, pe scara noastră logaritmică *această lună este la fel de lungă ca restul existenței*. Este intervalul invizibil și infinit dintre două puncte identice. Moartea și concepția sunt una; totuși între ele se așterne o întreagă existență. Aceasta este posibil doar într-o altă dimensiune.

Cum poate fi aceasta reprezentată? O modalitate este: semnul infinit - doua cercuri tangente, unul aparținînd lumii fizice, celălalt următoarei lumi, unul invizibil, celălalt vizibil. Văzut din lumea fizică, cercul vizibil pare complet. Este perfect, fără punct de intrare sau ieșire. Este *cercul vicios al vieții omului*. În același timp sensul lui se naște numai din contactul lui cu cercul invizibil, în care sufletul trece în momentul morții, și în care trăiește o existență completă înainte de a fi încarnat într-un nou trup, în același moment.

Aceasta este și secretul mitului lui Platon din *Politicus*, în care se explică cum pentru o anumită perioadă de timp, Cosmosul este propulsat de Dumnezeu într-o mișcare circulară și apoi, când se împlinește cercul de timp alocat, este eliberat și începe să se rotească în direcția contrară, dar de data asta ca o ființă vie, independentă. Nu poate exista o descriere mai bună a relației dintre cercul vizibil și cel invizibil.

Despre modelul acestei existențe invizibile putem face chiar deducții. Deja ne-am dat seama că viața se mișcă din ce în ce mai lent pe masură ce trece de la concepție la moarte. Astfel, existența umană nu reprezintă un timp

unitar, ci o lungă încetinire a timpului de la viteza vieții celulare care controlează concepția la viteza vieții mentale care domină la moarte. Privind înapoi către concepție vedem totul petrecându-se din ce în ce mai repede, din ce în ce mai multe experiențe umplând fiecare unitate de timp. La sfârșitul copilăriei experiența este de zece ori mai comprimată decât la o vârstă înaintată, la naștere de o sută de ori și la concepție de o mie de ori.

În momentul concepției viteza experienței a atins planul ultim al vieții celulare - adică cea mai rapidă în limitele corpului fizic. Dacă ar crește mai mult ar fi *prea rapid pentru a fi conținut într-o formă celulară*; devine asemănător cu viteza energiei moleculare. Aceasta este natura experienței în cercul invizibil.

Prin deducție putem continua scara noastră în cercul al doilea, chiar dacă nu-l putem măsura sau vedea. Dacă prin analogie împărțim din nou acest cerc în trei perioade, acestea vor fi o lună, o zecime de lună (2,8 zile), o sutime de lună (7 ore) și o miime de lună (40 de minute). Și din nou *aceste perioade vor avea conținut egal.*

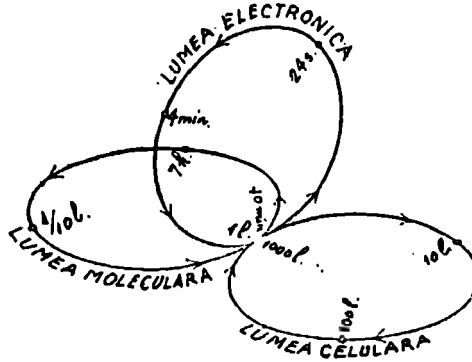

Dar totuși ne lipsesc 40 de minute. Și așa cum atunci când consideram cercul vieții corpului fizic nu găseam nici un loc pentru luna lipsă, decât în afara lumii fizice, așa și aici, trebuie să presupunem o lume încă într-o altă dimensiune. Întregul circuit al acestei dimensiuni nu va dura decât 40 de minute - "ora de masă" ce urmează imediat expirației, în care, conform *Cărții tibetane a morților*, 'Lumina Clară originară' a stării perfecte de Buddha, îi apare sufletului ce se eliberează. Acest cerc este lumea

centrului mental superior, așa cum ultimul era lumea centrului emoțional superior. Este lumea electronică a luminii, așa cum cealaltă era lumea moleculară a esenței. Acest cerc se află în a treia dimensiune a timpului, unde toate posibilitățile se realizează.

Chiar și în acest cerc putem concepe continuarea aceleiași scări extraordinare. Așa că cele trei diviziuni ale celui de-al treilea cerc vor fi marcate de 40 de minute, 4 minute, 24 de secunde și 2,5 secunde. Din nou toate aceste perioade vor fi egale între ele și cu cele existente anterior. Iar punctul final al acestui cerc, sau o singură respirație, limita ultimă și totală a comprimării unei experiențe, unde totul este de *un miliard de ori* mai rapid și mai fin decât în lumea corpului fizic, ceea ce ar putea vedea omul ce moare ca întreaga sa viață, ca un "singur semn".

Din aceasta putem înțelege un aspect al lumilor superioare - sunt lumi în care aceeași cantitate este cunoscută sau experimentată într-un timp mai scurt. Caracteristica minții obișnuite, logice, după a cărei viteză e măsurată viața corpului fizic, este că *un lucru este cunoscut sau experimentat după altul.* Când mintea logică trece la următoarea experiență nu este în stare să rețină experiența sau cunoștințele întâlnite anterior. Aceasta trebuie lăsată în urmă. Pentru mintea logică toate raționamentele sunt succesive sau *în timp.* Dar când ajunge la sfârșitul raționamentului, mintea logică a pierdut deja din vedere începutul, *deoarece lucrurile pot trece prin ea numai în succesiune.* Din asta se naște fenomenul de uitare. Bazându-se numai pe mintea logică *omul trebuie să uite.*

Nu înseamnă că viața omenească nu conține suficiente experiențe sau cunoștințe pentru a deveni înțelept sau iluminat. Dar bazându-se pe percepțiile minții logice, omul experimentează un singur lucru la un moment dat, și uită de îndată ce trece la următorul. Dacă tot ceea ce știe la un moment dat ar putea fi comprimat într-un timp mai scurt așa încât să uite mai puțin, ar apărea nenumărate conexiuni între cauză și efect și modele ale influenței cosmice, ceea ce l-ar face mult mai înțelept decât ne putem imagina.

Aceasta pare a se întâmpla în lumile invizibile mai înalte în care intră omul după moarte. În al doilea cerc echivalentul unei vieți întregi de experiențe se derulează într-o lună; în al treilea cerc același lucru este comprimat în

40 de minute; iar în punctul final al acestui cerc o viață e trăită în 2,5 secunde.

Să încercăm să ne imaginăm ce înseamnă această comprimare. În *Cartea tibetană a morților*, care se presupune că se adresează sufletului omului mort pentru a-l ghida în calea sa prin lumea invizibilă, se subliniază încă o dată că ceea ce ar putea întâlni - extazuri, terori, lumini orbitoare, întuneric negru, zei și demoni - totul vine din *propria minte*. El întâlnește tot ceea ce este. Dacă poate înțelege asta, poate deveni liber.

De aici încolo se subliniază faptul că pentru omul fiecărei rase lumile invizibile par populate în concordanță cu doctrinele credințelor lor anterioare; și chiar și pentru un om fără credință aceste lumi vor fi într-un fel o viziune extraordinar de intensă a ceea ce le ocupă mințile în timpul vieții. Karma individuală este intens comprimată și apoi este observată prin lentilele credințelor, așa încât tot ceea ce este în interiorul lui bun sau rău îi apar unui om ca un ansamblu de îngeri sau demoni, altuia ca legi matematice ce devin vizibile, altuia ca forțe teribile ale naturii, altuia ca simboluri vii, altuia ca un coșmar cu fantome și frici nenumărate și așa mai departe.

Această idee, ce se regăsește în multe interpretări ale raiului și iadului, pare a sugera că apariția extatică sau înfricoșătoare a lumilor invizibile poate fi explicată simplu ca *o comprimare intensă a experienței propriei vieți a sufletului*.

Ne putem face o idee despre sensul acestei comprimări chiar și din studiul efectului subiectiv al emoțiilor obișnuite. Pentru că acolo unde mintea logică percepe idei și experiențe numai în succesiune, emoțiile fac posibilă perceperea *simultană* a ideilor și experiențelor. Cineva vede deodată un prieten apropiat sau un copil care plânge; *instantaneu și simultan* trec prin percepțiile emoționale o sută de amintiri despre răutăți, pierderi ireparabile, insulte amare, toate combinate cu senzația de *vină personală sau vina altuia*, și iar imagini despre compasiune și tandrețe extrase din scrierile sacre, artă, viețile sfinților, sau chiar ale părinților sau a altora din propriul ciclu. Dacă reacția emoțională este suficient de puternică, toate aceste amintiri se pot combina instantaneu pentru a produce o senzație copleșitoare de milă, indignare, amărăciune și teamă.

Acum, dacă zeci sau sute de imagini percepute împreună de emoția obișnuită produc un astfel de efect, care ar fi efectul unei *vieți de miliarde de imagini* comprimate într-o oră, un minut, o secundă? Putem numai să spunem că dacă viața a fost umplută cu emoții plăcute, întâlniri plăcute, impresii plăcute despre oameni și natură, înțelegeri ale adevărului, descoperiri ale legilor naturale, activitate creativă, afecțiune, curaj, onestitate, și așa mai departe, efectul unei astfel de comprimări ar fi exact deasupra oricărei imaginații. Dacă, pe de altă parte, viața a fost umpută cu necazuri și răutăți, bucuria de a vedea pe alții suferind, sau cu frică fără de sfârșit, griji, minciuni, obsesii, meschinărie și trădare, efectul comprimării acestor imagini ar fi terifiant, mai mult decât orice iad descris de om.

A trăi viața în 40 de minute înseamnă că toate percepțiile și senzațiile ar fi comprimate sau ar fi de un milion de ori mai intense. "Amărăciunea durerii pe care o simțim într-o oră pare la fel de mare ca regretele vieții ce trece în o sută de ani", ca în strigătul de moarte din "Orologium Sapientiae" medieval. Urile vechi de ani vor fi comprimate în minute, dar de un milion de ori mai intense; bucuria de un milion de ori mai intensă a aspirațiilor, a descoperirilor sau a afecțiunilor, se va transforma în extazuri divine.

Mai mult, prin comprimarea timpului, asemenea uri sau răutați nu numai că ar fi mai grele decât se poate îndura, dar ar fi trăite *împreună* cu toată teama, resentimentul sau suferința cărcia îi dau naștere și a cărei legătură este în mod normal ascunsă de uitarea plină de milă a timpului extins. În timp ce, pe de altă parte, asemenea aspirații și devotament s-ar uni cu percepțiile lumilor și legilor înalte către care se îndreaptă. *Aceasta ar însemna într-adevăr să urci în rai sau să cobori în iad.*

III

SUFLETUL ÎN LUMEA MOLECULARĂ

TREBUIE să încercăm să studiem adevăratul înţeles al celor trei cercuri, de-a lungul cărora sinele individual trece în înaintarea sa prin viaţă şi moarte. Până acum ne-am imaginat aceste cercuri ca fiind succesive în timp - cercul familiar constând din existenţa de şaptezecişişase de ani în lumea fizică a organismului celular; înainte de acesta cercul existenţei de o lună într-o lume neîntrupată, unde toate fenomenele sunt de o mie de ori mai intense şi mai comprimate; şi înainte de asta, din nou, un alt cerc al existenţei ce durează doar patruzeci de minute, unde totul este de un milion de ori mai rapid decât în viaţa fizică.

Totuşi ideea că aceste stări sunt *succesive* vine numai din natura umană. De fapt, ele reprezintă *lumi diferite* în care un individ îşi petrece aceste perioade fixe. Şi aşa cum lumea celulară a naturii continuă să existe atunci când orice individ este viu şi participă la ea sau nu, aşa şi aceste alte lumi trebuie să fie permanent prezente, deşi un om se poate aştepta la o cercetare atât de scurtă a lor. Perioadele de 76 de ani, 28 de zile, 40 de minute sunt cele în care mecanismul uman este proiectat să le petreacă în fiecare din aceste trei lumi, aşa cum acelaşi mecanism este proiectat să petreacă zece luni în uterul matern, şapte ani în copilărie şi şaptezeci de ani într-un corp matur. Altfel spus, aceste perioade marchează timpul în care impulsul originar al vieţii unui individ, cantitatea de energie alocată de legile superioare fiecărui atom uman, va depăşi diferitele obstacole impuse de cele trei medii - aşa cum un glonte tras dintr-o puşcă trebuie să treacă prin lemn la o anumită viteză, prin apă la altă viteză şi prin aer la o a treia viteză.

Care este atunci natura acestor trei lumi? Lumea vieţii organice în care corpul fizic al omului îşi petrece 76 de ani este suficient de familiară. Caracteristica sa principală este structura celulară iar procesele sale sunt determinate de durata de viaţă şi viteza de reacţie a celulelor. Dar aşa cum am spus în ultimul capitol, scala timpului uman ce apare din ce în ce mai rapidă pe masură ce privim înapoi către naştere

și dincolo, la concepție dispare din lumea naturală cu desăvârșire. Orice creștere a vitezei dincolo de cea din punctul concepției nu poate fi conținută într-un corp celular. Durata de viață și viteza de reacție a celulelor este prea lentă pentru asta.

Deci, dacă existența umană continuă să se accelereze dincolo de concepție, trebuie să facă acest lucru într-o lume mai subtilă decât cea a organismelor celulare. Această lume este lumea celor moleculare.

După cum se știe, materia în formă moleculară se bucură de mult mai multă libertate decât materia în formă celulară. Proprietățile materiei în formă moleculară pot fi ușor studiate la mirosuri și parfumuri. O astfel de materie se bucură de o putere extraordinară de durată, penetrație și difuzie, fără a-și schimba propria natură. Un grăunte sau două de mosc vor parfuma un apartament timp de ani de zile iar la sfârșitul acestei perioade nu se poate detecta o pierdere substanțială de greutate. Același parfum poate trece printr-un filtru de bumbac și lână care elimină toate particulele cu dimensiuni mai mari de o sutime de miime de țol. Se spune că mercaptanul poate fi recunoscut ca menținându-și natura proprie chiar într-o diluție de unu la cincizeci de milioane de milioane de ori propriul volum de aer*.

Astfel, în timp ce corpurile celulare se pot deplasa numai de-a lungul unei *linii*, iar în cazul omului în mod normal cu maxim câteva mile pe oră, mirosurile pot difuza de o sută de ori mai rapid și în toate direcțiile deodată pe *o arie*. Această arie poate fi incredibil de vastă în comparație cu forma lor originară concentrată. De fapt, singura expansiune comparabilă ce se găsește în lumea celulară nu este deloc la nivelul mișcării ci la nivelul *creșterii*, de exemplu organismul uman își mărește propriul volum de 250 de milioane de ori între concepție și maturitate. Dar astfel de extinderi celulare au nevoie de ani pentru a produce ceea ce difuzia moleculară realizează în minute; adică, creșterea în lumea moleculară, dacă o putem numi așa, este de sute de mii de ori mai rapidă decât în lumea celulară - așa cum ne așteptăm să fie conform scării noastre logaritmice.

Din nou, nici un corp celular nu poate ocupa același spațiu cu un alt corp celular. Dar două parfumuri pot ocupa

---

* *Encyclopaedia Britannica* (ed.14). 'Smell and Taste' de G.H.Parker

acelaşi spaţiu. Dar parfumul unui corp celular poate ocupa acelaşi spaţiu cu un alt corp celular; adică parfumul poate trece prin el, aşa cum laptele aşezat în frigider împreună cu o ceapă este pătruns de mirosul acesteia.

Imaginaţi-vă conştienţa umană înzestrată cu proprietăţile materiei în stare moleculară. Atunci ar putea face multe din miracolele atribuite magicienilor şi de fapt ar poseda capacităţile atribuite adesea sufletului după moarte. Ar putea să fie prezentă simultan în mai multe locuri, ar putea trece prin ziduri, ar putea îmbrăca diferite forme, ar putea intra *în* alţi oameni, ar fi conştientă de ceea ce se întâmplă în diferite organe şi aşa mai departe. Ca şi moscul ar putea "bântui" un loc timp de mai mulţi ani, loc unde un corp molecular de dimensiunea unui om înzestrat cu iuţeala mercaptanului şi-ar putea face simţită prezenţa pe o suprafaţă echivalentă cu jumatate de continent.

Iată acum cuvintele adresate persoanei decedate în *Cartea tibetană a morţilor*:

O, tu cel născut nobil... corpul acesta fiind un corp al dorinţelor... nu este un corp de materie densă, aşa că acum ai putea să treci prin orice substanţe solide, pietre, dealuri, pământ, case şi chiar prin Muntele Meru, fără să fii împiedicat... Arta ta este înzestrată acum cu puterea acţiunii miraculoase, care nu este fructul unui samadhi, ci puterea ce-ţi revine ţie în mod natural... Poţi să te duci instantaneu în orice loc doreşti; ai puterea de a ajunge acolo în durata necesară unui om să se aplece sau să-şi întindă mâna. Aceste multiple puteri iluzorii şi de schimbare a formei, să nu ţi le doreşti, să nu ţi le doreşti ![*]

Puterile descrise mai sus sunt cele ce aparţin materiei în stare moleculară sau aşa numitului "corp al dorinţelor" sau *sufletul*, cum ar trebui de fapt să-l numim, este compus dintr-o astfel de materie, aşa cum corpul fizic este compus din materie celulară.

Această idee este în mod curios susţinută de obiceiul imemorial, important în mod special în ritualurile tibetane[*],

---

[*] W.Y. Evans-Wentz: *Cartea tibetană a morţilor*

[*] W.Y. Evans-Wentz: *Cartea tibetană a morţilor*

egiptene și peruviene, de a pune deoparte în mormânt mâncare proaspătă și băutură; de la mirosul esenței acesteia se presupune că sufletul celui mort se poate hrăni. Aici este o recunoaștere clară a faptului că natura fizică a sufletului este similară cu aceea a parfumului, adică este constituită din materie în stare moleculară.

Al doilea cerc în care sinele individual petrece o lună, apare ca reprezentând lumea fenomenenlor moleculare. Această lume, bineînțeles, pătrunde sau penetrează lumea celulară a naturii. Dar omul nu se poate bucura de puterile ce aparțin lumii moleculare, atâta timp cât conștiența sa este închisă într-un corp fizic sau celular. Totuși, textele sugerează că la moartea acestui corp fizic se naște un nou corp, aparent din materie moleculară și că acesta se bucură de o existență întreagă și acționează ca vehiculul conștienței umane în perioada de înainte ca individul să fie zămislit într-un corp fizic nou.

În omul obișnuit, corpul molecular sau sufletul pare să se nască, să crească, să atingă maturitatea și să se stingă în perioada de o lună, în exact același mod în care o face corpul fizic în 76 de ani. Această idee este exprimată cu o precizie surprinzătoare într-un text zoroastrian "Rivayat of Shahpur Baruchi":

În prima zi (după moarte) mărimea sufletului este ca aceea a unui nou născut. A doua zi sufletul crește la mărimea unui copil vârsta de 7 ani. În a treia zi mărimea sufletului devine cea a unui adult la vârsta de 15 ani.*

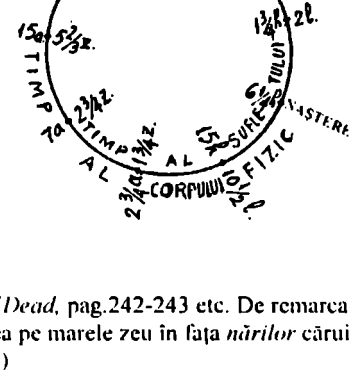

Dacă, în acord cu scara noastră logaritmică, plasăm pe un singur cerc timpul corpului fizic și cel al sufletului, corespondența lor cu calculul zoroastrian este

---

Sir E. A. Wallis Budge: *The Book of Dead*, pag.242-243 etc. De remarcat de asemenea fraza: 'Îl cunosc de asemenea pe marele zeu în fața *nărilor* căruia așezi hrană cerească', pag.301 (ed. engl.)

* Rivayat of Darab Hormazdyar,vol.I, pag.147, citat de J. D. C. Pavry, *The Zoroastrian Doctrine of a Future Life*, pag. 20

remarcabilă. Pe această scală sufletul de o zi corespunde cu un copil de 2 ani, la două zile cu un copil de 5 ani şi peste 5 zile corespunde pubertăţii.

Această paralelă între pruncia, copilăria, maturitatea sufletului şi cea a trupului pare să se lege de ideea exprimată în *Cartea tibetană a morţilor* că în primele şapte zile de călătorie a sufletului, acesta întâlneşte Zeităţile Paşnice şi în următoarele şapte zile pe cele Mânioase, sau cu calculul Sfântului Macarie a şase zile în paradis şi treizeci în iad. Pentru că în viaţa fizică a corpului, pruncia şi copilăria pot fi privite ca perioade corespunzând paradisului, iar vârsta mai avansată îl cufundă pe fiecare din ce în ce mai adânc în înţelegerea tragediei, spaimei şi suferinţei lumii în care trăieşte.

În acelaşi fel conştienţa individuală născută în lumea fenomenelor moleculare ar putea la început să fie copleşită de miraculosul şi frumuseţea noilor percepţii şi puteri cu care a fost înzestrat. Dar apoi, treptat, pe măsură ce timpul său limitat se apropie de sfârşit, s-ar putea aştepta să devină obsedată de aspectul teribil chiar al acelei lumi şi de prevestirea propriei stări viitoare. Oriunde există timpul şi schimbarea - nu contează scala acestui timp - stările succesive corespunzând primăverii, verii, toamnei, iernii sau zorilor, zilei, serii, nopţii sau pruncie, copilăriei, maturităţii, bătrâneţii, trebuie să se găsească în mod inevitabil. Iar lumea sufletului nu ar putea fi o excepţie fiind supusă atât timpului cât şi schimbării.

Totuşi trebuie să ne amintim că fiinţele dintr-o asemenea lume există încă într-o dimensiune, suplimentară faţă de fiinţele înzestrate cu corpuri celulare. A fost deja menţionată deja capacitatea de a se mişca simultan în toate direcţiile, adică de a se mişca pe suprafeţe în loc de linii. De asemenea şi aceea de a penetra în şi prin obiecte solide. Aceste capacităţi sunt numai câteva efecte izolate ale libertăţii într-o altă dimensiune.

În general, putem spune despre corpurile celulare că au libertatea de a se mişca prin lumea unei alte materii celulare. În principiu, aceasta înseamnă că omul fizic este liber în cadrul *lumii naturii*, care acoperă toată suprafaţa Pământului. În general, corpurile moleculare ar fi libere să se miste prin lumea materiei moleculare, adică prin întregul solid de piatră, ţărână, apă, aer care include *lumea Pământului*. Pentru toate, aceasta are structură moleculară.

Această posibilitate ce este clar indicată în textul tibetan citat mai sus, este bineînțeles, una teoretică, pentru că numai individul în corpul său fizic, în principiu liber să călătorească pe suprafața Pământului, s-ar putea să-și petrecă toată viața în zona unde s-a născut, așa că probabil sufletul lui va rămâne după moarte la fel de necercetător.

O astfel de libertate ar putea face posibilă ideea universală că sufletele celor drepți se *ridică* într-un paradis care, conform tuturor legendelor și tradițiilor, pare a exista în zona înaltă a atmosferei. Și ar arunca lumină asupra deducției noastre anterioare privind o anumită afinitate dintre omul adevărat (adică sufletul ce se distinge de alte animale vertebrate) și ionosfera care se întinde la 60 de mile deasupra suprafeței Pământului.*

Dar pentru moment trebuie să ne mulțumim cu ideea generală, dedusă din scara noastră logaritmică a timpului, că sufletul omului după moarte poate exista într-o lume moleculară și că în asemenea condiții s-ar bucura de libertatea unei alte dimensiuni în plus față de cele accesibile omului în corpul celular al vieții fizice. Mai mult, puterile, senzațiile, capacitățile ce aparțin unei astfel de stări moleculare, ar corespunde foarte mult cu cele care au fost atribuite sufletelor morților, din timpuri imemoriale și în toate părțile lumii.

Mai mult, dacă am combina consecințele acestei puteri de penetrare a materiei moleculare cu efectele comprimării timpului, discutate în ultimul capitol, am vedea că starea sufletului în lumea moleculară trebuie să fie în cele din urmă de neimaginat pentru oamenii a căror conștiență este închisă în forma lentă și rigidă a unui corp celular. Și aceasta pentru o conștiență ce se bucură de libertatea limitării celeilalte stări într-un corp fizic, dacă ar putea fi intuită ar simți toată teroarea închiderii într-o carceră întunecoasă, rece și strâmtă.

O descriere foarte vie a acestei idei este dată în cea mai veche scriere hermetică, "Kore Kosmu":

La început sufletele au învățat că sunt condamnate; și sumbră era privirea lor... Când aproape că erau închise în trupuri, unele se tânguiau și se văitau, atât și nimic mai mult; dar unele se luptau împotriva sorții lor, chiar ca fiarele nobile de caracter,

* *The Theory of Celestial Influence*, capitolele 7 și 8

atunci când sunt prinse prin şiretlicuri de omul crud şi apoi sunt târâte departe de ţinutul sălbatic ce reprezintă casa lor şi se luptă împotriva celor care le-au devenit stăpâni. Un altul ţipă, şi ridicându-şi privirea în sus şi apoi coborând-o, spune: "O tu Cer, sursa fiinţei noastre, a stelelor luminoase, a luminii nesfârşite, a Soarelui şi a lunii, a eterului şi a aerului şi a sfintei suflări de viaţă a Lui, ce este unicul stăpân, cel ce a împărţit casa noastră, cât de crud este că am fost înlăturaţi de la lucruri atât de splendide şi măreţe!...

Vom fi expulzaţi din sfânta atmosferă, dintr-un loc aproape de bolta raiului şi din viaţa binecuvântată ce am trăit-o acolo, pentru a fi închişi în locuri joase şi jalnice ca acestea... Ce lucruri odioase va trebui să facem pentru a îndestula nevoile acestui trup ce trebuie să piară atât de repede! Ochii noştri vor avea puţin loc pentru a primi lucruri în ei; vom vedea lucrurile numai prin mijloacele fluidului conţinut de aceste orbite; şi când vedem Cerul, străbunul nostru, restrâns la o întindere mică, nu vom înceta să jelim. Şi chiar dacă vedem, nu vom vedea complet pentru că, vai, am fost condamnaţi la întuneric. Când auzim bătând vânturile, rudele noastre, ar trebui să ne întristăm profund pentru că nu respirăm la unison cu ele. Ca locuinţă, în loc de această lume înaltă, ne aşteaptă o inimă umană, un lucru de capacitate mică. Vai nouă! Ce am făcut să meritam o astfel de pedeapsă?"*

În afară de uriaşa forţă emoţională a acestei scrieri, suntem şocaţi de referinţele numeroase la condiţiile în care trăiesc sufletele în stare *moleculară* sau *gazoasă*. "Da, *eter şi aer* şi sfânta *suflare* de viaţă a Lui, cel ce conduce singur... Vom fi expulzaţi din sfânta *atmosferă*, şi dintr-un loc apropiat de bolta raiului... şi când auzim *vânturile*, rudele noastre, bătând, ar trebui să ne întristăm adânc pentru că nu *respirăm* la unison cu ele..." Aer, atmosferă, respiraţie constituie materie în stare moleculară, iar întreaga trecere pare a se strădui să transforme angoasa unei conştienţe transferată dintr-un corp molecular în limitele unuia celular. Deosebit de şocantă este ideea restrângerii percepţiilor, care la nivel molecular ar *îmbrăţişa* obiectele, dar la nivel celular le vede dintr-un singur unghi, diminuat ca perspectivă, şi de asemenea "numai prin mijloacele fluidului pe care

* Din 'Kore Kosmu' inclus în *Hermetica*, editată de Walter Scott, pag. 475-7

aceste orbite îl conțin", mai degrabă decât prin contact direct și pătrunzător.

Acest pasaj subliniază cu o mare ascuțime ideea că experiențele sufletului aparțin *lumii adevărate*, o lume care este permanent acolo, dar din care oamenii sunt exilați atâta timp cât sunt în corpul fizic. Deși aceasta ar suna poetic, nu ar putea exista o descriere mai exactă a relației dintre materiile destinate fiecărei lumi. Cunoaștem din punct de vedere științific că lumea moleculară *pătrunde prin* lumea celulară și lumea electronică *pătrunde prin* cea moleculară. Aceste trei lumi coexistă întotdeauna. Dar, acolo unde lumile mai fine pot penetra pe cele mai brute, așa cum lumina poate penetra sticla, sau mirosurile pot penetra untul sau laptele, obiectele cu structură solidă nu pot intra în cele mai fine. Ele sun excluse în mod clar, așa cum și cămila nu poate trece prin urechile acului.

Totuși, dacă aceste lumi sunt permanent prezente și pătrund în orice ființă vie în fiecare moment și dacă viața în ele este atât infinit mai liberă, minunată, sublimă și iluminată decât cea cu care suntem obișnuiți, nu putem decât să tânjim după imposibil și să ne întrebăm dacă de fapt nu există o cale ce duce de la lumea noastră fizică la aceea, care poate fi urmată chiar înainte de moarte.

Numai o astfel de dorință ne poate duce la înțelegerea corectă a afirmației dure că omul obișnuit în timpul vieții fizice nu are suflet conștient, precum și de ce crearea unui astfel de suflet în această viață este scopul suprem la care poate ajunge. Pentru că sufletul este vehiculul omului în lumea moleculară invizibilă. Din tot ceea ce s-a spus mai înainte este de necontestat că omul nu trăiește acum într-o astfel de lume și nici măcar nu-și poate imagina cum ar fi dacă ar face-o. Fie sufletul său nu este încă născut, așa cum o sugerează textele sau, dacă există undeva atunci, deocamdată, nu știe cum să trăiască în el.

Imaginați-vă o seră închisă. O sămânță este introdusă prin crăpătura ușii și plantată. Ea germinează, îmbobocește și înflorește. Astfel este închisă în seră și nu poate ieși în lumea din afară. Când floarea se transformă în fruct produce o nouă sămânță și ea moare, atunci sămânța ar putea să iasă iarăși afară prin crăpătura ușii. Acesta este un ciclu natural. În forma sa "extinsă" floarea avea totuși numai o posibilitate de comunicare cu lumea de dincolo de ușă - *mirosul* ei, dacă avea vreunul, putea să treacă liber prin crăpătură către

ceea ce era dincolo de uşă, deşi planta celulară rămânea închisă până la sfârşitul existenţei proprii.

Acest proces pare a fi o analogie exactă a intrării omului în lumea fizică, creşterea sa acolo şi plecarea sa în altă parte. Sămânţa omului pare a se ivi din lumea moleculară. Dar corpul celular ce creşte din ea este închis în mod absolut aici şi dacă omul este numai corp celular, el nu poate comunica cu lumea sa invizibilă de unde a provenit, până când moartea nu-l reduce din nou la o formă esenţială, suficient de condensată astfel încât să treacă dincolo. Numai dacă el poate dezvolta în sine însuşi ceva analog cu parfumul din floare, adică *un suflet sau un principiu al conştienţei*, atunci poate începe să se mişte în acea altă lume în timp ce este încă viu în aceasta.

Cum se poate asta? Sufletul sau trupul lumii moleculare poate fi creat numai artificial prin acumulări îndelungi ale celei mai fine energii pe care organismul fizic o produce şi prin cristalizarea sa prin încercarea continuă de a deveni conştient de tine însuţi. Dar omul obişnuit *nu se poate abţine* să cheltuiască această energie la fel de repede pe măsură ce este produsă - pe frică, mânie, invidie, dor şi starea sa normală de fascinaţie pentru el însuşi şi lumea din jurul său. Pentru a restrânge pierderea energiei trebuie să creeze *voinţă* în el însuşi. Pentru a crea voinţă trebuie să aibă *un scop unic*. Pentru a avea un unic scop trebuie să-şi cunoască toate faţetele sale şi să le forţeze să accepte dominaţia *conştiinţei* sale. Înainte de aceasta trebuie să-şi deştepte conştiinţa din somn. Nici una dintre aceste etape nu poate fi atinsă de unul singur.

Totuşi, posibilitatea există - şi aduce după sine implicaţii imense, nu numai pentru situaţia de acum a omului, ci şi pentru cea viitoare. Doar această posibilitate justifică studiul nostru.

IV

SPIRITUL ÎN LUMEA ELECTRONICĂ

Cu toate minunile unei astfel de existenţe, aşa cum am dedus anterior, sunt multe lucruri care nu sunt încă explicate. La sfârşitul celui de-al doilea ciclu rămân încă 40 de minute. Privind înapoi chiar dincolo de naşterea sufletului, până la un punct unde echivalentul unei vieţi este comprimat în această oră mai scurtă, vom găsi fenomene ce transcend chiar lumea moleculară, aşa cum au depăşit pe cea celulară dincolo de concepţie. Cel de-al treilea cerc în care sinele individual pare a trăi o viaţă întreagă în 40 de minute, trebuie să existe într-o lume mai rapidă şi mai fină decât cea moleculară. Aceasta este lumea electronică.

Prin analogie, vehiculul pe care îl ocupă sinele în acest cerc şi în această lume, ar fi constituit din materie în stare electronică. Exemplul nostru principal de materie în stare electronică este lumina. Şi dacă energia moleculară, ca de exemplu mirosul sau sunetul se difuzează de o sută de ori mai rapid decât se deplasează corpurile celulare, lumina radiază de un milion de ori mai rapid.* Lumina se deplasează instantaneu în trei dimensiuni, adică nu numai de-a lungul *unei linii* ca un corp celular, nici pe *o suprafaţă* ca mirosul, ci pretutindeni într-un *volum* din spaţiu. În principiu, fiind independentă de atmosferă, ar putea să se deplaseze nedefinit în sus, mai departe de influenţa Pământului şi în şapte minute ajunge la sursa întregii noastre lumini, însuşi Soarele.

Mai mult, lumina sau materia în stare electronică luminează totul asupra a ceea ce se aşterne, materia electronică mai subtilă, ca razele X, având chiar proprietatea de a lumina *interiorul* obiectelor solide. Un corp dintr-o astfel de materie ar fi propriul său luminător şi în percepţia sa ar fi independent de lumina Soarelui, lunii

---

* Viteza unui om (medie) 3m/s
Viteza sunetului 300m/s
Viteza luminii 300 000 km/s

sau a altor surse de lumină obişnuită. Ar percepe oriunde ar fi prin propria putere de difuzie şi penetrare şi această percepere ar cuprinde atât obiectele cele mai mari cât şi cele mai mici, aşa cum *aceeaşi lumină* poate lumina în acelaşi timp o cameră mare şi o celulă dintr-un microscop din aceeaşi cameră.

Încearcă să-ţi imaginezi conştienţa umană ataşată de lumina unei lămpi electrice dintr-o cameră, fiind transportată oriunde pătrund radiaţiile ei. Corpul electronic bucurându-se de o astfel de conştienţă şi-ar avea centrul, "inima" sa, în filamentul alb sau fierbinte al lămpii, dar ar include *toată lumina* emisă de această sursă. Dacă lampa a produs o difuzie egală de lumină, atunci conştienţa astfel înzestrată va cuprinde *în ea însăşi* toate obiectele din cameră: mese, scaune, flori, bărbaţi sau femei. Astfel ar lumina sau ar fi conştientă de fiecare obiect *simultan, din toate părţile*. Toate aceste obiecte vor deveni ca şi cum ar fi organele interne ale acestui corp electronic şi şi-ar da seama, aşa cum cu simţurile obişnuite noi ne dăm seama, de organele interne sau senzaţiile corpului fizic. În acest ultim caz ştim că durerea sau bucuria inimii este durerea sau bucuria *noastră*, emoţiile ce se nasc din creier sunt gândurile *noastre*, senzaţia de bine sau discomfort produsă de procesul de digestie din stomac, sunt senzaţiile *noastre*. Astfel, pentru o conştienţă ataşată de lumina lămpii electrice, orice s-ar întimpla în cameră s-ar întâmpla în interiorul ei, şi ar fi simţit *ca propria viaţă*.

Aceasta corespunde exact, deşi la o scară mai mică, cu ceea ce este descris în multe teologii ca natura lui Dumnezeu, *în care toate creaturile există şi îşi au fiinţa*. Conştienţa umană ataşată de un corp din materie electronică ar include toate fiinţele apropiate în ea însăşi şi astfel ar împărtăşi natura lui Dumnezeu şi ar fi *unită* atât cu Dumnezeu cât şi cu ele. Evident, aceasta este semnificaţia cuvântului "yoga" ce înseamnă unire şi a religiei ce înseamnă "reunire".

Putem chiar să ne gândim mai departe la funcţiile unui astfel de corp. Dacă am presupune lampa ca având una dintre cele mai largi game de radiaţii, atunci funcţia sa cea mai scăzută ar fi radiaţia în infraroşu sau căldura, funcţiile de mijloc ar fi reprezentate de lumina de diverse colori (roşu, galben, verde, albastru), iar funcţiile sale înalte de ultraviolete şi razele X. Astfel, funcţiile sale ar fi să împartă

altor creaturi căldură, culoare şi creştere, în timp ce cu frecvenţe mai înalte ar putea să penetreze şi să susţină toate părţile interioare. Ar fi de fapt dătătoare de viaţă.

Mai departe, considerând corpurile celulare în principiu libere în lumea celulară a naturii şi corpurile moleculare libere în lumea moleculară a Pământului, prin analogie corpurile electronice vor fi libere în lumea electronică. Anume, ar putea exista sau s-ar putea deplasa oriunde se găseşte materia electronică, aşa cum omul fizic poate exista sau se poate deplasa oriunde pe suprafaţa Pământului, unde se găseşte altă materie celulară. Dar radiaţia solară este materie electronică şi această radiaţie umple întregul sistem solar, astfel încât un astfel de corp electronic prin natura sa ar fi liber în întregul sistem solar. Ar împărtăşi natura Soarelui. Un astfel de corp îl numim *spirit.*

Acum, dacă deducţiile noastre privind scara logaritmică sunt corecte, individualitatea omului locuieşte într-un corp fizic pentru 76 de ani, anterior a locuit într-un suflet pentru o lună şi mai înainte de aceasta a locuit într-un spirit timp de 40 de minute. Iar naşterea în spirit a fost simultană cu moartea corpului fizic anterior. Cu alte cuvinte, în clipa morţii omul intră în lumea electronică sau lumea spiritului.

Din ceea ce am bănuit despre natura experienţei în lumea electronică, putem vedea că aceste 40 de minute de experienţă în spirit pot fi de fapt descrise de cuvintele Sfântului Macarie: "În a treia zi Hristos îi porunceşte fiecărui suflet creştin să se ridice la ceruri pentru adorarea Dumnezeului Atotputernic". În timpul acestei perioade omului mort i se adresează cu următoarele cuvinte în *Cartea tibetană a morţilor:*

O, tu cel născut nobil, ascultă. Acum tu eşti cel ce experimentează Strălucirea Luminii Clare a Realităţii Pure. Recunoaşte-o. O, tu cel nobil, intelectul tău de acum în realitate vid, neformat de nimic în ceea ce priveşte caracteristicile, cum ar fi culoarea, este vid ca natură, este realitatea adevărată, Atotbinele.

Inteligenţa ta ce este acum vid, dar nu trebuie privit ca vidul neantului, ci ca fiind însăşi inteligenţa neîngrădită, strălucitoare, tulburătoare şi binecuvântată, este însăşi conştienţa, Atotbunul Buddha.

Propria ta conştienţă, strălucitoare, vidă şi inseparabilă de Marele Corp de Strălucire, nu se naşte, nu moare şi este Lumina Neschimbătoare-Buddha Amitabha"*

O astfel de experienţă inexprimabilă în orice limbaj sau idei, inaccesibilă omului fizic, trebuie să fie transpusă în termeni filosofici cu care cei atât de iluminaţi sunt familiarizaţi. Sfântul creştin Macarie "se ridică la Ceruri pentru adoraţia lui Dumnezeu Atotputernic"; un lama buddhist devine "inseparabil de Marele Corp de Strălucire". Şi noi, făcându-ne deducţiile în termenii ştiinţifici de astăzi, părem a vedea că toate acestea au sensul că ne vom elibera de sistemul solar şi ne vom ridica la chiar sursa energiei electronice care este Soarele.

"A te elibera de sistemul solar" - cum se poate concepe o astfel de experienţă? Aici ne amintim de experienţa lui Er, pamphylianul: Sufletele cu care Er a călătorit au ajuns într-un loc unde au văzut o

Lumină Directă întinsă de sus în întregul Cer şi pe Pământ, ca şi cum ar fi o coloană colorată ca un curcubeu, doar mai strălucitoare şi mai pură... Această lumină leagă Cerurile împreună, aşa cum funiile leagă corăbiile, aşa şi ea ţine într-un întreg toată bolta Cerească iar de la capete se întinde Fusul Necesităţii, prin care se săvârşesc toate revoluţiile cereşti."

Roata acestui fus conţine în ea însăşi alte rotiţe, aşezate una într-alta, ca şi casetele pe care este montată o sirenă ce emite o notă la o anumită înălţime, toate notele împreună alcătuind o singură armonie. În timp ce stăteau pe tronuri, în vecinătate, cele trei Sorţi (a trecutului, a prezentului şi a viitorului), învârteau roţile, una înainte, una înapoi şi a treia alternativ într-o direcţie sau cealaltă. Şi marele Ax de Lumină trecea coborând prin centrul tuturor.

---

* W. Y. Evans-Wenz: *Cartea tibetană a morţilor* (Cartea I, Partea I, "Bardo din momentele morţii")- Buddha Amitabha: în sanscrită şi tibetană, "Buddha Luminii Infinite", in limba mongolă, "Cel ce străluceşte pe vecie", într-un alt aspect Amitayus, "Buddha al Vieţii Eterne". A. Getty: *The Gods of Northern Buddhism*, p.37.

" *Miturile lui Platon*, trad.de A.Cornea, p.129

Acum putem vedea că aceasta reprezintă *percepţia reală* a ceea ce în altă carte* am dedus, într-un mod atât de laborios şi teoretic, a fi lungul corp al sistemului solar, axul inimaginabil de minunat al Soarelui în patru dimensiuni, înfăşurat de spiralele melodioase ale orbitelor planetare şi în care cei 80 de ani de viaţă ai omului *există împreună*, într-un singur moment. Aceasta este lumea electronică - în care spiritul este un cetăţean liber şi în care fiinţa omului pare a se naşte pentru cele 40 de minute veşnice de după moarte.

Aşa a înţeles şi Sfântul Ioan din Patmos:

Eram în Spirit în ziua Domnului şi am auzit în spatele meu o voce măreaţă, ca o trompetă, zicând: Eu sunt Alfa şi Omega, începutul şi sfârşitul...

Şi m-am întors să văd vocea ce-mi vorbise. Şi fiind întors am văzut şapte sfeşnice de aur şi în mijlocul celor şapte sfeşnice unul ca Fiul omului, îmbrăcat cu o haină până la picioare şi încins peste piept cu o cingătoare de aur. Capul şi părul lui erau albe ca lâna, la fel de albe ca zăpadă; iar ochii lui erau ca o flacără de foc; iar picioarele lui ca alama, ca şi cum au ars într-un cuptor şi glasul lui ca sunetul multor ape. Şi avea în mâna dreaptă şapte stele şi din gura îi ieşea o sabie cu două tăişuri, iar chipul său era strălucitor ca Soarele în deplină putere. Şi a pus mâna dreaptă pe mine spunând: Nu te teme, Eu sunt începutul şi sfârşitul: sunt cel ce a trăit şi a murit şi priveşte, sunt viu pentru totdeauna, Amin; şi am cheile iadului şi ale morţii.⊕

Aceasta este aceeaşi viziune a *fiinţei sistemului solar*, chipul său Soarele printre cele şapte lumini ale planetelor, trupul lui îmbrăcat cu învelişurile lor, împodobit cu sabia lui Marte, cingătorea lui Venus, nimbul lui Saturn şi picioarele strălucitorului Mercur. O astfel de viziune nu poate fi decât a unei conştienţe înzestrate cu un corp electronic şi existând în lumea electronică, unde, aşa cum am spus, ar fi liber în limitele sistemului solar. "Am fost în Spirit..." aşa cum declara Sfântul Ioan însuşi .

Prin această descriere Sfântul Ioan răspunde întrebării noastre anterioare. Pentru că, spre deosebire de Er pamphylianul, în aparenţă Sfântul Ioan nu a trebuit să intre

---

* *The Theory of Celestial Influence*, cap. 3

⊕ *The Revelation of St. John the Divine*, I. 10-18

prin porţile morţii pentru a vedea o astfel de viziune. Conform mărturiei sale era "în Spirit", adică intrase în lumea electronică şi prin intermediul ei a văzut întreaga fiinţă eternă a sistemului solar, *în timp ce era încă viu din punct de vedere fizic.* Mai mult, el s-a întors în lumea noastră şi s-a străduit să scrie ceea ce a experimentat, deşi sarcina aceasta era evident imposibilă.

Un astfel de om trebuie să fi dobândit în timpul vieţii nu numai un suflet ci şi un spirit. Aşa cum Noe şi-a petrecut zilele construind o arcă cu care să supravieţuiască în viitoarea lume de apă, aceştia, în perioada lor de pe Pământ au dobândit un vehicul cu care să treacă de cataclismul electronic si să supravieţuiască într-o lume de lumină. Dar, pe câtă vreme sarcina lui Noe era să creeze o cochilie suplimentară şi mai dură pentru conştienţa umană, aceştia au trebuit să transfere conştienţa într-un vehicul nou, nu numai mult mai fin decât corpul fizic, *dar şi mai fin decât orice energie existentă în acesta.*

Ce înseamnă asta? Deşi nu înţelegem şi nici nu visăm ce s-ar cere ca să avem un suflet, această creaţie a unui nou corp cu materiale disponibile dar care se risipesc, este cel puţin imaginabilă. Totuşi, spiritul este alcătuit din materiale care *nu sunt disponibile.* Pentru că omul nu dispune în mod obişnuit de energie electronică liberă. El nu emite lumină. Nu poate în mod normal să-şi transmită gândurile sau să execute acţiuni la distanţă. Nu se bucură de puterile caracteristice acestei stări a materiei. Se poate spune că are *dreptul* la un suflet, deşi nu are unul, dar *nu are un drept natural* de a avea un spirit. Spiritul lui a fost la început un dar de la Dumnezeu şi a rămas cu El. Pentru a-l găsi omul trebuie să se reîntoarcă de unde a venit.

Realizarea unui spirit implică *transmutare a materiei.* Omul trebuie iniţial să dobândească un suflet, dirijând toată energia sa moleculară către acest ţel final. Apoi trebuie să înveţe cum să conecteze acest suflet cu un nivel mai înalt - un nivel la care acesta *nu poate fi folosit greşit.* Trebuie să-l transmute la o intensitate la care personalitatea individuală nu poate sa supravieţuiască, şi unde înţelegerea este de aceea permanentă. O astfel de intensitate se găseşte numai la nivelul electronic. Asta înseamnă că trebuie să infuzeze suflet cu spirit. Trebuie să înveţe în el însuşi cum să convertească materia moleculară în materie electronică, adică să desfacă atomul şi să elibereze în *interior* o cantitate

de energie, care abia în zilele noastre începe să fie măsurată. Eliberarea unei astfel de energii este singura care îl poate înălţa în lumea divină asociată acestor viziuni.

Toate acestea înseamnă că *nu ne putem imagina* realizarea spiritului. Putem numai să spunem că povestirea Sfântului Ioan, chiar dacă dezvăluie puţin, dovedeşte cel mai important lucru - că există o cale de la lumea fizică a omului viu la lumea electronică sau divină şi că omul actual le-a parcurs pe ambele şi s-a întors.

V

FIINŢA OMULUI ÎN LUMILE INVIZIBILE

PERCEPÂND slab posibilităţile nelimitate ale lumilor moleculare şi electronice, prin care omul pare să treacă între moarte şi naştere, trebuie să ţinem seama acum de o idee fundamentală. Aceasta este ideea că *puterile* omului şi *fiinţa* lui sunt două lucruri destul de diferite, şi folosirea primelor va depinde întotdeauna de cea din urmă.

Se acceptă în general că un om puternic nu este în mod necesar un om bun. Ar putea să fie sau nu. Nu există o conexiune între cele două caracteristici. Puterea lui aparţine *puterilor* lui, iar bunătatea *fiinţei* lui. Şi ar putea să-şi folosească puterea fie pentru a lucra pentru cei mai slabi decât el, fie să-i forţeze să lucreze pentru el.

Putem vedea acelaşi lucru în cazurile de dobândire temporară de noi puteri. Uneori se poate întâmpla ca un om să-şi elibereze în el însuşi o sursă aproape supraumană de energie şi răbdare când, pentru o scurtă perioadă de timp putem face imposibilul şi care nu este afectat de durere, pericol sau consideraţiile obişnuite în privinţa propriei siguranţe sau temeri. Dar în cazul unui om această putere poate fi eliberată pentru salvarea unui copil dintr-o casă în flăcări, în timp ce pentru un alt om ea este legată de un acces de furie oarbă în care devine sălbatic, atacând cu un cuţit pe oricine întâlneşte. Energia poate fi similară, dar se află în slujba unor *fiinţe diferite*.

În acelaşi mod, moştenirea bruscă a unei mari averi poate aduce diferite noi posibilităţi interesante pentru un om chibzuit şi cu un bun autocontrol, în timp ce un om slab va fi distrus de avalanşa de noi tentaţii pe care nu le poate controla. Creşterea puterii antrenează întotdeauna un *test* esenţial al vehiculului, aşa cum creşterea tensiunii electrice va determina mărirea luminozităţii unui bec, în timp ce altul este ars instantaneu. Se poate spune că este un test al fiinţelor celor două lămpi.

Este o idee fundamentală că schimbarea la o nouă stare nu implică schimbarea fiinţei unui om: dar de fapt este invers, adevărata fiinţă a unui om va fi atunci dezvăluită, nu

contează cât de bine am ascuns-o înainte. Aceasta a fost întotdeauna recunoscută în gândirea ocultă, unde *magia neagră* reprezintă adesea obținerea de noi puteri iar ființa omului, cu toate slăbiciunile, dorințele, poftele și ambițiile personale rămâne aceeași. Cartea de tarot "Carul triumfal" se referă la același lucru, ca și legenda lui Icar, care a zburat prea aproape de Soare cu aripile prinse numai cu ceară, aceasta s-a topit de la căldură, și el a fost azvârlit cu capul înainte către distrugere. "Aripile" sunt evident noi puteri și "ceara" vechile slăbiciuni.

Intrarea, prin moarte, în lumea moleculară și cea electronică cu tot ceea ce implică asta trebuie să fie astfel ultimul și cel mai teribil test al ființei umane.

Cum poate un om să-și aprecieze propria ființă? Ființa lui este măsurată de dorințele lui, de ceea ce vrea. Aceasta este metoda obișnuită în basme, unde omului testat de soartă i se pot îndeplini trei dorințe. Și așa cum spun poveștile, dorințele omului sunt atât de impulsive, contradictorii și distructive, încât atunci când ajunge la a treia nu mai poate face altceva decât să-și dorească să se întoarcă la situația de la început și scăpând de dificultățile îngrozitoare pe care le-a creat prin primele două.

Aici este un ecou straniu al celor trei vieți succesive ale omului - în spirit, suflet și trup - și o cheie de ce după ce a avut primele două posibilități miraculoase, ar putea, așa cum sugerează Mitul lui Er, să se gândească la ceva mai bun decât să aleagă exemplul identic al unei vieți fizice pe care a avut-o înainte.

Dacă vrem să judecăm ființa omului și din punct de vedere al testului ultim al morții, prima întrebare va fi - la care lume se referă dorințele lui? Pentru că dorințele care se refereau la lumea fizică sau celulară, vor fi în mod natural nelalocul lor și chiar periculoase, ca și dorința de copil, în lumea adulților, de a fi alăptat. Ce s-ar putea întâmpla cu un om a cărui ființă este alcătuită din dorințe legate de confortul fizic, senzația de mâncare și băutură și partea pur fizică a sexului, dacă nu are corp celular și nu există într-o lume celulară? Ar fi ca un pește pe uscat pentru care faptul că posibilitățile de existență în aer sunt infinit mai mari nu înseamnă nimic: fiecare moment ar fi o agonie pentru el, și nu poate decât să tânjească cu toată ființa sa să fie aruncat înapoi în mare.

Impactul unei astfel de schimbări de stare asupra unei persoane complet nepregătite pentru aceasta și a cărei ființă întregă a fost centrată pe fenomenele fizice va produce, în mod inevitabil, inconștiență, așa cum un om care a fost închis într-o celulă întunecoasă mult timp și apoi a fost brusc scos la lumina Soarelui, va fi în cele din urmă orbit și probabil va leșina. În *Cartea tibetană a morților* se subliniază într-adevăr faptul că toți oamenii obișnuiți sunt aruncați la moarte, într-o sincopă care durează trei zile și jumătate: deci, conform scării logaritmice, de-a lungul întregii vieți a spiritului petrecută în lumea electronică și de-a lungul a două treimi din viața sufletului în lumea moleculară. Astfel de stări mai fine ale materiei, cu toate posibilitățile ei miraculoase de cunoaștere, penetrare și înțelegere, conform acestei idei sunt *prea puternice* pentru omul nepregătit, care își revine din starea de inconștiență doar la o vârstă înaintată a sufletului, când procesele deja s-au încetinit până la o viteză numai de zece ori mai rapidă decât la concepție.

Conform aceluiași text, conform *Cărții egiptene a morților*, conform *Cărții artei de a muri* din evul mediu și conform altor scrieri, omul ce moare trebuie să facă pregătiri intense pentru a deveni capabil să *suporte* șocul noilor stări. Cu cât mai repede poate să-și recâștige conștiența, cu atât mai sus va putea să se ridice și cu atât mai mult va putea să înțelcagă și să experimenteze. Ca la un om ce se scufundă într-o mare înghețată, acest moment este hotărât să fie o pierdere a conștienței, dar totul depinde de cât de rapid poate omul să-și revină și să-și aducă aminte de el însuși.

Astfel, considerând ca verosimilă *Cartea tibetană a morților*, cei mai mulți dintre oamenii nepregătiți nu vor experimenta niciodată viața spiritului sau lumea electronică, chiar dacă datorită legilor universale, fiecare om are *dreptul* la aceasta. Este dreptul său la moarte, pe care-l vinde pentru un porție de tocană făcută din atașamente materiale.

În starea normală a ființei sale nu poate fi altfel. Trecerea de la lumea fizică la cea moleculară poate fi comparată cu explozia unei bombe ai cărei constituenți se transformă într-o secundă din câțiva centimetri pătrați de gelatină în mii de metri cubi de gaz. Dar trecerea dintre lumea fizică și cea electronică ar fi pur și simplu asemănătoare cu detonarea unei bombe atomice, expansiunea fiind atât de

mare încât ar crea un vârtej prin atmosfera terestră şi dincolo de aceasta, în spaţiul solar. Fotografii ale exploziilor atomice ilustrează într-un mod surprinzător ideea de "ascensiune spre cer".

Dar care conştienţă umană este suficient de puternică încât să se ataşeze de explozia unei bombe atomice şi să-şi menţină starea de conştienţă? Atunci când iritarea, linguşirea sau un strigăt brusc pot instantaneu să-l deposedeze de orice simţ al prezenţei şi existenţei sale individuale, ce posibilitate există pentru a reţine un astfel de simţ la trecerea prin şocul de neimaginat al morţii?

Pentru aşa ceva omul trebuie să fie foarte intens pregătit şi instruit. Ar trebui să aibă o fiinţă incredibil de puternică, care a devenit obişnuită să reziste unor eforturi supraumane, fără să-şi piardă conştienţa de sine, la cele mai intense şocuri, greutăţi, privaţiuni, violenţe ce există în lumea fizică. Numai atunci ar putea spera să suporte şocul final al morţii fără să-şi piardă conştienţa.

O astfel de posibilitate în mod clar nu se referă la omul obişnuit. Problema sa la moarte va fi cum să se orienteze, de unde şi cum să găsească ajutor, aşa cum este descris în cuvintele vii din *Cartea tibetană a morţilor*:

> ai fost într-o stare de inconştienţă în ultimele trei zile şi jumătate. De îndată ce-ţi vei reveni din această stare de inconştienţă, vei avea următorul gând: "Ce s-a întâmplat! (Pentru că) atunci tot Sangsara (universul fenomenal) va fi în mişcare de revoluţie".*

De aceea vom încerca să ne imaginăm senzaţiile omului ce se trezeşte în lumea moleculară şi să lămurim cum va fi afectată această trezire de natura fiinţei sale.

Prima lui problemă s-ar referi la el, desigur. Ce s-a întâmplat cu mine? Şi aici, deodată, senzaţiile sau reacţiile sale vor depinde de atitudinea sa faţă de sine însuşi în timpul vieţii. Pentru cei mai mulţi oameni, ideea de *ei înşişi* este legată de un trup de o anumită vârstă, formă, stare de sănătate, ce conţine anumite senzaţii fizice şi dureri frecvente şi este etichetată cu un anumit nume. Pentru astfel de oameni senzaţia de a fi deposedat de corp este cea mai îngrozitoare. Nu vor şti cine sunt sau dacă au existat

* W. Y. Evans-Wenz: *The Tibetan Book of Dead*. p.105

vreodată. Oricine a simțit, atunci când relația intimă cu corpul a fost zdruncinată de efectul anestezicelor sau de un șoc emoțional profund, extraordinara senzație: "Cine sunt eu? Exist cu adevărat?", va avea deja o palidă anticipare a unei astfel de experiențe.

Pentru un om cu ființa slabă sau temătoare, acest simț că nu are corp și deci nu există, va crea cea mai profundă teroare în el. Și imediat s-ar strădui să-și creeze sau să-și imagineze un trup ca acela cu care era obișnuit să-l cheme "eu". Deoarece acest om ar exista într-o lume moleculară și ar poseda un trup din materie moleculară, care prin natura sa ar putea să treacă pe oriunde și să ia orice formă, el ar încerca cu disperare să și-l modeleze într-unul asemănător cu vechiul său corp fizic. Cu cât individualitatea sa era mai ferm identificată cu trupul său în viață, cu atât mai bine se presupune că ar reuși asta: și aceasta este sensibilizarea materiei moleculare la gândul că ar putea să se convingă el însuși că încă posedă vechiul trup și chiar că nu l-a părăsit niciodată.

În acest fel totul ar putea să pară familiar: va fi reasigurat că *a existat cu adevărat*. Totuși, prin același simbol el și-a sacrificat în mod voluntar toate experiențele noi și oportunitățile unor percepții diferite și înțelegeri inerente în lumea în care trăiește acum.

De exemplu, corpul său molecular, așa cum am tras concluzia ceva mai înainte, ar avea puterea de a pătrunde în alte corpuri fizice și de a simți astfel natura lor: ar putea să devină conștient de esența altui om sau a unui copac sau a unei pietre. Astfel, corpul moleculer ar avea o putere enorm de amplificată de a înțelege natura universului și a deveni una cu alte creaturi. Dar omul cu o ființă slabă va fi înspăimântat de orice experiment, care ar însemna pentru el pierderea formei fizice și a identității fără de care nu ar avea nici o confirmare a existenței sale.

Acum devine clar de ce lumea electronică este închisă fără milă prin starea de inconștiență, pentru omul obișnuit. Deși în lumea moleculară cineva ar putea să-și facă o umbră de identitate fizică dintr-un material asemănător cu mirosurile, în lumea electronică o astfel de străduință ar fi aproape imposibilă. Viteza enormă, strălucirea și puterea de difuzie a energiei implicate în proces, ar însemna ca la fiecare secundă individualitatea să se prabușească într-un abis de lumină și forță; și orice încercare de a o ține strânsă

ar fi de o mie de ori mai inutilă decât încercarea de a sculpta o statuie din mercur. Într-o astfel de lume, omul care nu ar putea transcende ideea obişnuită de "eu fizic", ar înnebuni de teroare şi frustrare, dacă nu ar fi salvat de insensibilitate, aşa cum în viaţă este salvat de leşin atunci când durerea este prea mare.

Pe de altă parte, în lumea moleculară *putem* să ne formăm o idee despre împrejurările, circumstanţele, iluziile şi obiceiurile lumii fizice ce sunt simulate, şi chiar să dobândim o existenţă falsă, cu toate că suntem despărţiţi de corpul celular care singur ne dă un sens. Deoarece fiinţa unui om nu se schimbă cu starea, aceste pofte care obsedează fiinţa umană în lumea fizică, pentru bogaţie, confort, femei, mâncare sau băutură, îl vor obseda şi aici: deoarece nu are mijloace de a se bucura de obiectele fizice ale poftelor sale, va trebui să se mulţumească cu "aromele" moleculare sau esenţele emise de ele.

O poveste ciudată este relatată de W.Y. Evans-Wentz despre locuitorii de la ţară din sud-vestul Indiei, care toarnă în mod ritualic tipuri speciale de bere şi whisky peste mormântul unui plantator european, a cărui fantomă, declară ei, nu-i lasă în pace dacă nu este aprovizionată cu aceleaşi băuturi ca şi în viaţă.* În acelaşi mod, se poate presupune că astfel de suflete obsedate bântuie locurile sau oamenii care le-au atras puternic poftele lor fizice.

Ceea ce pofta fizică este pentru trup, imaginaţia nestăpânită este pentru minte. Acesta este de asemenea un semn important al fiinţei omului. Care ar fi atunci rolul imaginaţiei în lumea moleculară a sufletului? În lumea materială visurile omului privind posibilităţi prielnice sau oribile sunt limitate mai devreme sau mai târziu de circumstanţele existenţei fizice, de necesitatea de a avea hrană şi adăpost pentru corpul fizic, sau de cei ce depind de noi din punct de vedere fizic. Câteodată trebuie să iasă din visele sale, chiar dacă numai ca să mănânce sau să evite să fie călcat. Dar în lumea imaterială - neinhibat de realitate - ar putea să trăiască *în întregime* în vis. Ar putea să-şi petreacă tot timpul în mijlocul scenelor şi circumstanţelor create de propria imaginaţie, jucând rolurile imaginare favorite, fără a mai fi întrerupt decât de temerile şi fricile imaginare, şi ele născute de alte părţi ale minţii sale. Într-un astfel de decor

* W. Y. Evans-Wentz: *The Tibetan Book of Dead*, p. xxxv

imaginar aventurile și personajele vor depinde în mod natural de experiența, năzuințele, temerile din viață ale omului, și vor fi diferite pentru fiecare individ. De exemplu, în *Cartea tibetană a morților* viziunile extrem de complicate și detaliate ale zeilor, demonilor, raiurilor și iadurilor sunt descrise pentru fiecare zi de după moarte, dar întotdeauna cu următorul avertisment pentru omul mort: "Nu te teme. Nu fii îngrozit. Nu fii uimit. Recunoaște-i ca fiind întrupările propriului tău intelect ".

Astfel, în lumea molecuară în timp ce fiecare om poate să experimenteze propriul rai și iad, toate astea nu ar avea o realitate obiectivă. Omul ar trăi numai printre *umbre* ale lucrurilor reale neputând ca Tantal, niciodată să atingă sau să guste strugurii ai căror imagini sunt în fața sa. Așa va fi soarta oamenilor de natură pur fizică într-o lume nefizică. Aceștia sunt morții obscuri din Hadesul grecesc, stafiile nefericite din Pretaloka tibetană, îndrăgostiți nebunește de ceea ce nu se pot bucura niciodată.

În același timp, trebuie să ne reamintim principiul că omul obișnuit, nepregătit nu poate judeca niciodată ființa, sau să-și dea seama de valorile și atașamentele interioare ale altui om, deoarece propriile obișnuințe și prejudecăți îi stau în drum în mod inevitabil. Astfel, se poate întâmpla ca unii oameni ce ne *dau impresia* ca fiind total devotați senzațiilor fizice să fie posibil să se fi îndreptat în această direcție din deziluzii datorate părților mai artificiale ale naturii umane; sau din nou, prin creșterea conștienței ar fi putut să descopere o modalitate de a face ca impresiile fizice să hrănească atât partea mentală cât și cea emoțională a naturii lor. Evident că soarta unor astfel de oameni în lumea invizibilă ar putea fi foarte diferită de ceea ce a fost descris.

Un singur factor ar separa purgatoriul suferind datorită senzualul brutal, de un paradis imposibil de imaginat al unei noi cunoașteri, libertăți, experiențe și al unui nou adevăr. Acest factor este diferența dintre poftele și năzuințele oamenilor cu nivelul de ființă diferit.

Pentru că și de la oamenii cu pofte fizice moartea ia singurele mijloace de răsfăț, de la oamenii neegoiști și cu impulsuri nobile, moartea le va înlătura obstacolul principal și le va prezenta posibilitatea de necrezut de a-și satisface o astfel de năzuință. Omul care a tânjit după cunoaștere și care, în dorința sa ar putea uita dorințele și slăbiciunile personale, ar putea ca în noua stare să fie învrednicit să

înțeleagă prin percepții directe lucrul legilor naturale. De exemplu, structura sa moleculară îi va permite să *perceapă* natura magnetismului, sunetului, muzicii și așa mai departe; ar putea să-și extindă conștiența pentru a înțelege ființa munților, mărilor și a altor unități organice prea mari pentru a fi îmbrățișate de simțurile fizice. Și deoarece limita de jos a vederii și atingerii umane ce lucrează prin instrumentele lor celulare, este un obiect de pe scara celulelor mari, așa și percepțiile unui corp molecular este de așteptat să penetreze în domeniul moleculelor individuale.

Un corp din materie moleculară și înzestrat cu inteligență umană ar constitui el însuși un microscop și un telescop, precum și un instrument pentru multe alte tipuri de senzații extrafizice, nesimulate încă de mecanismele făcute de mâna omului. Un om de știință înzestrat astfel, dacă nu este împiedicat de fricile și slăbiciunile pur umane, va exista cu siguranță în tipul său propriu de paradis.

De asemenea poetul, ce se bazează în lumea fizică pe presentimente vagi ale emoțiilor, scenelor, stărilor sufletești sau pe senzații nedefinite ale ființei bărbaților, femeilor, orașelor, mărilor și pădurilor, ar putea percepe natura unor astfel de lucruri în mod direct, prin *pătrundere* în locul unei percepții exterioare. Filantropul ar fi în stare cel puțin să înțeleagă nevoile celorlalți, în loc de a le impune pe ale lui asupra lor. În același timp omului ce ar dori să învețe i s-ar da posibilitatea să treacă pentru un moment prin lume pentru a căuta un învățător la un nivel de înțelepciune potrivit cu nevoile sale.

În lumea moleculară astfel de posibilități vor fi limitate numai de imaginație, estompând natura reală a lucrurilor prin decorul personal al minții și prin rigiditatea simțului de "sine". Pentru că aceasta din urmă îl va împiedica pe un om să intre în infinitele forme care acum îi sunt deschise, așa cum în viață un burghez convențional ar putea să fie împiedicat să intre într-o tavernă din port sau la o recepție într-un palat numai prin sentimentul că "nu este acel tip de persoană". Chiar și în lumea fizică îi sunt deschise omului posibilități nenumărate, care rămân nerealizate, nu datorită unui impediment real, ci numai datorită neîncrederii în sine, grijilor, fricilor de opinia altora, etc. În mod sigur astfel de obstacole imaginare sunt susținute și justificate aici de sărăcie reală, boală reală, durere reală, și deficiențe reale ale trupului și minții. Dar acolo, într-o lume nonfizică, nu ar

exista astfel de impedimente obiective. *Totul* depinde de ce a crezut omul despre sine însuși, ce a cerut de la el.

Cel ce s-a considerat un corp fizic va trăi într-un palid simulacru de lume fizică, torturat de imposibilitatea de a răsfăța ceea ce nu mai există. Omul care s-a crezut milionar va continua să acumuleze bogății imaginare și să folosească o putere imaginară, în tot acest timp fiind ars de grija de a păstra ceea ce nu mai posedă. Pe de altă parte, omul care s-a considerat matematician va trăi într-o lume de legi matematice, biologul într-o lume de legi naturale - astfel încât ultimele lor descoperiri din lumea fizică ar putea fi privite ca vagi amintiri ale unor astfel de legi, percepute direct în lumile superfizice dintre moarte și naștere.

De asemenea, omul care crede cu toată ființa sa că totul există în Dumnezeu, și care ar putea să uite complet existența sa personală într-o astfel de convingere, *ar putea de fapt să experimenteze acest adevăr*. Și dacă ar face-o, este imposibil de crezut că acea cunoaștere și siguranța unei astfel de experiențe, l-ar mai părăsi vreodată, indiferent de circumstanțele nașterii lui următoare.

VI

TIMPUL ÎN LUMILE INVIZIBILE

DEŞI tot ceea ce am dedus anterior despre lumile invizibile pare atât uimitor cât şi rezonabil, se pare totuşi că nu ne-am despărţit suficient de percepţiile obişnuite ale vieţii noastre fizice. Pentru că trebuie ca totul de acolo să fie absolut *opusul, reversul şi contrariul* a tot ceea ce ştim de aici. Din acest motiv acea lume este invizibilă pentru noi, aşa cum capul de pe o faţă a unei monede *trebuie* să fie invizibil pentru cineva ce priveşte cealaltă faţă, pajura.

Acum, timpul este cel mai dificil lucru de înţeles pentru noi dintr-un punct de vedere opus. Ideea noastră obişnuită despre timp este că există un singur timp ce curge într-o direcţie cu o anumită viteză. Deja am încercat să desfiinţăm ideea de viteză de curgere şi am arătat că există toate motivele să credem că viteza de curgere devine mai mică în urma noastră, deci către trecut şi din ce în ce mai mare în faţa noastră, către viitor. Şi am încercat să vedem consecinţele unei astfel de măriri a vitezei timpului şi a naturii celorlalte lumi, înspre care trebuie să ducă această accelerare.

Dar rămâne de demolat o altă idee preconcepută, aceea că timpul trebuie să curgă întotdeauna în aceeaşi direcţie. De fapt, de îndată ce am acceptat ideea că moartea şi naşterea sunt una, că omul se reîntoarce la început şi se lansează într-o repetare a fostei vieţi, acceptăm ideea că undeva, cumva, timpul poate merge înapoi, poate curge invers, purtând omul înapoi de la sfârşitul către originea sa. Şi această ordine pare implicată în mecanismul sistemului solar, revelat de viziunea lui Er, care a perceput că roţi sau spirale ale timpului planetar se mişcau în direcţii opuse, Soarta prezentului făcându-le să se rotească într-un sens, Soarta viitorului în sens opus, iar Soarta trecutului o dată într-un sens şi altă dată în sens opus. Cu alte cuvinte, un set de spirale pare că poartă omul *înainte* prin viaţa lui pământească, iar altele îl poartă în mod invizibil *înapoi* către locul unde au început.

Totuşi, un alt mit platonic dezvoltă ideea mai în detaliu. Acest mit din *Politicus*, pe care l-am citat deja, evocă prin cuvintele Străinului precum că:

> Universul acesta, pentru un anumit interval de timp, uneori însuşi Dumnezeu îl ajută conducându-l şi propulsându-l în mişcarea circulară; apoi, atunci când ciclurile de timp înscrise în el şi-au împlinit măsura, îl lasă liber; iar el se roteşte din nou de la sine în sens contrar, fiindu-i hărăzită viaţă şi inteligenţă, încă de la începuturi, de către cel care le-a întocmit.*

Această descriere pare a se potrivi cu o acurateţe stranie cu figura celor două cercuri conectate sau cu figura infinitului, pe care am dezvoltat-o pentru a simboliza legătura dintre vieţile vizibile şi cele invizibile ale omului. Dar nu am analizat implicaţiile legăturii.

Ce înseamnă că 'mişcarea circulară' a timpului este inversată în lumea invizibilă? Avem chei pentru înţelegerea acestei probleme? Poate că avem. Ne aducem aminte, de exemplu, de teoria dezvoltată de către Ouspensky prin observarea faptului că acţiunile complicate din visele noastre sunt produse de evenimentul care ne-a trezit, că multe, dacă nu chiar toate visele trebuie visate *invers*, de la sfârşit către început.† De asemenea ne amintim şi cealaltă idee că re-experimentarea aproape instantanee a vieţii de către oamenii care pier, este şi ea inversă, adică de la momentul pieirii înapoi către naştere.

Ambele exemple evocă principiul filmului de cinema şi al proiectorului. Un film de o jumătate de oră conţine tot atâtea cadre sau scene cât numărul zilelor vieţii unui om, astfel încât analogia este una strălucită. În repaus acest film este înfăşurat pe o bobină. Prin trecerea lui printr-un proiector la viteza potrivită, apare iluzia unei imagini în mişcare sau a unei poveşti reale, şi este tot timpul înfăşurat de pe o bobină pe o a doua. Când proiecţia s-a sfârşit, filmul este acum înfăşurat pe a doua bobină *dar invers*. Pentru a o pregăti pentru a doua proiecţie trebuie reînfăşurată înapoi pe prima bobină. Aceasta se face de obicei mecanic, *la o viteză mare* şi fără a folosi lumina proiectorului, adică *invizibil, într-o lume invizibilă*. Nu ar putea exista un model mai

---

* *Miturile lui Platon*, p. 144

† P. D. Ouspensky: *A New Model of the Universe*, p. 289

exact al vieții omului în cele două lumi. În lumea invizibilă timpul *trebuie să meargă invers*. Cum poate fi altfel?

Acum, Platon, în mitul *Politicus,* pare că dezvoltă ideea că timpul curge alternativ înainte și înapoi, referindu-se la diferitele vârste ale cosmosului mai mare al Pământului. Dar în același timp a spus că acest principiu trebuie să se refere la toate cosmosurile, inclusiv microcosmosul omului. Pentru că așa și-a structurat Dumnezeu creația: la început răsucirea unui arc datorată unei intervenții mai înalte, apoi funcționarea unui mecanism de ceasornic datorită legilor mecanice.

De fapt, luând acest principiu la o scară mai mare, Platon arată multe rezultate interesante și neașteptate pentru o astfel de schimbare. El descrie foarte viu ideea că aceasta l-ar face pe om muritor, adică omul ar *începe* prin elementele sale care se asamblează în formă umană sub pământ, la momentul potrivit această formă fiind aruncată din mormânt, iar într-o zi sau două respirând datorită expunerii la aer. El descrie cum bătrânul va întineri, va trece prin maturitate, tinerețe, copilărie, se va micșora din ce în ce mai mult și va dispărea.

Însuși Platon nu se obosește să ne arate cum această inversare a timpului ar schimba în totalitate rolurile diferitelor domenii ale naturii - cum plantele, în loc de a se naște din pământ și de a fi mâncate de oameni, ar fi, ca ființele umane de acum, *născute* din oameni și vor fi *îngropate* în pământ; și cum oamenii, în loc de a fi născuți de mamele lor și de a fi îngropați în pământ, ca plantele, ar fi născuți de pământ și vor fi mâncați de mamele lor.

Platon pur și simplu ne lasă cu principiul. Dar, chiar *existența* acestui principiu revoluționează întregul nostru concept de timp, cauză și efect, bine și rău, salvare și orice altă problemă înfruntată de om. Pentru că este o idee atât de puternică, intensă și cu efecte atât de îndepărtate încât nu poate fi inventată. Este ceva prea puternic pentru imaginația umană, care nu poate produce decât idei slabe, gânduri fără vlagă.

Să examinăm mai în detaliu implicațiile faptului că timpul curge invers, cu ideea că aceasta trebuie să fie natura timpului în lumea invizibilă. La început trebuie să examinăm ce se întâmplă cu ideea noastră despre cauză și efect. Cauză și efect constituie doar o descriere a diferitelor etape într-o secvență temporară; ceea ce se întâmplă *înainte*

se consideră cauză, ceea ce urmează *după* este considerat efect. Dar dacă timpul este inversat atunci efectul va deveni cauză şi cauza efect.

Luaţi un exemplu simplu. Un om este furios pe mine, el face o remarcă înverşunată, pe care o aud şi devin ofensat. Inversaţi timpul. Gânduri de resentiment trec prin capul meu, ele sunt comunicate urechilor mele prin impulsuri nervoase, care încep să vibreze şi transmit sunete prin aer către laringele său; acesta vibrează prin simpatie şi transmite impulsuri nervoase la creierul său şi la plexul solar, unde sunt convertite în gânduri şi senzaţii de furie pătimaşă. Şi iată, resentimentul meu este *cauza* furiei lui. Sunt responsabil pentru orice mi se spune. În mine există cauza a tot ceea ce văd, aud şi percep. *Eu creez calitatea lumii în care trăiesc.*

Într-o astfel de mişcare a timpului filantropul ia banii de la cel sărac şi îl face nevoiaş; criminalul *dă naştere* omului ucis şi devine *responsabil pentru viaţa acestuia din urmă.*

Cum rămâne cu un mare autor, un Shakespeare? Oriunde în lume oamenii sunt plini de gânduri şi sentimente nobile, ciudate şi tragice. Ei aleg volume cunoscute cu colţurile îndoite, în care transferă emoţiile lor mai înalte. Dacă mii sau milioane de oameni fac asta, volumele sunt făcute noi de aceste emoţii, se unesc, trec invers prin presă, descresc în ediţii din ce în ce mai mici, iar după secole sunt comprimate într-un singur manuscris. Acest manuscris este găsit în cele din urmă de un Shakespeare. El îl aşează pe masă în faţa lui, întoarce paginile, cuvintele fug înapoi în pana lui, emoţiile lor produc în el o fervoare extraordinară plină de forţă şi înţelegere. Când totul s-a transferat invers el este plin de extaz şi cunoaştere. Tot ceea ce acele milioane de oameni au simţit a intrat în el; *cititorii l-au creat pe Shakespeare.*

Ce înseamnă asta? Înseamnă că universul este unitar, şi că orice parte depinde de toate celelalte părţi, orice fenomen este legat de toate celelalte fenomene, nimic nu se poate schimba fără a se schimba întregul. Pentru marii salvatori ai umanităţii, pentru cei mai eminenţi oameni, această cunoaştere le dă sentimentul că ei sunt *responsabili* pentru tot răul şi suferinţa din lume. Privit dintr-o direcţie a timpului, asemenea oameni iau înăuntrul lor, absorb cantităţi enorme de durere umană şi de ignoranţă; privit în ecalaltă direcţie, ei se pare că îi dau naştere. Numai ei

singuri pot percepe această ultimă direcție. În această percepție ce aparține lumii invizibile, ei știu că ei și vasta mare de suferință sunt inseparabili. Știu că sunt responsabili de tot ceea ce a fost înainte de ei. Știu că nici o satisfacție permanentă nu poate fi obținută de ei ca indivizi, până când nu este ridicat întregul nivel al umanității, până când toată omenirea nu este regenerată atât în *trecut* cât și în viitor.

Cum poate fi aceasta posibil? Înseamnă că cei ce suferă trebuie *să privească înainte* spre salvatorul lor, ignorantul trebuie să *anticipeze* iluminarea sa; trebuie să fie deja vindecați de ceea ce *se va* întâmpla. Acesta este sensul ascuns al sorții. Soarta este aceea prin care omenirea eliberează povara intolerabilă a învățătorilor și salvatorilor în timp inversat; aceea prin care nivelul întregului este ridicat.

Numai cu ideea de timp inversat vedem semnificația adevărată a jurământului lui Bodhisattva, de a nu intra în Nirvana până când nu vor fi salvate toate ființele conștiente și nu vor fi conduse pe calea stării de Buddha toate creaturile de peste tot.* Acest jurământ se naște din privirea universului așa cum este, adică, în timp inversat și deasupra timpului. Oamenii, limitați însă de iluzia noastră obișnuită de curgere a timpului într-o singură direcție, ar putea să creadă într-o salvare personală și într-un paradis independent de alții și de trecut.

Există și un alt efect ciudat al timpului inversat. Am văzut cum sunetul trece de la cel ce aude la cel ce vorbește. Dar nu am observat apoi că lumina ar ieși *afară* din toate creaturile, în loc să fie primită de ele. De la oameni, animale, plante și pietre energia se ridică pentru a crea lumină, care acum *s-ar ridica* de la Pământ la Soare. Peste tot căldura ar ieși din pietre, culorile din flori, razele ultraviolete din toate ființele ce cresc, și fuzionând împreună ar reconstitui radiația solară. Așa cum toată viața pe care o cunoaștem acum se naște din Soare, așa în alt timp toată viața s-ar întoarce acolo. Aceasta ar fi inspirația lui Brahma din cosmologia hindusă.

Toate acestea par să corespundă exact cu timpul de după moarte. Pentru că acolo, în loc ca lumina să creeze esența și esența să creeze forma fizică, așa cum se întâmplă în lumea pe care o știm acum, deducem că forma fizică trebuie să fie

* W. Y. Evans-Wenz : *Tibet's Great Yogi Milarepa*, p. 9

dizolvată în cea moleculară, iar cea moleculară în materia electronică. Din alt punct de vedere aceasta ar însemna retransformarea corpurilor celulare în lumină solară, sau eliberarea, din nou, a luminii din care au fost create la început. Aşa cum viaţa noastră în mod evident se naşte din Soare, aşa în timpul inversat se va întoarce acolo în mod inevitabil.

O astfel de inversare a timpului, cu toate efectele pe care le-am descris, pare a aparţine naturii celui de-al doilea cerc invizibil, de-a lungul căruia sufletul omului trece prin lumea moleculară, retrăindu-şi viaţa fizică invers şi simţindu-se pe sine drept *cauză* în loc de consecinţă a tot ceea ce a experimentat mai înainte.

Dacă desenăm din nou cele două cercuri, vom vedea de ce această inversare trebuie să fie astfel. Planul este planul timpului; mişcarea în sens orar în acest plan este înainte, sau timpul obişnuit; mişcarea în sens antiorar este timpul inversat; mişcarea de-a lungul figurii lui opt sau a infinitului trebuie să includă un cerc înainte şi un cerc înapoi, ca bobinarea şi rebobinarea filmului de cinema, sau ca spirele ce se rotesc în sensuri opuse din viziunea lui Er.

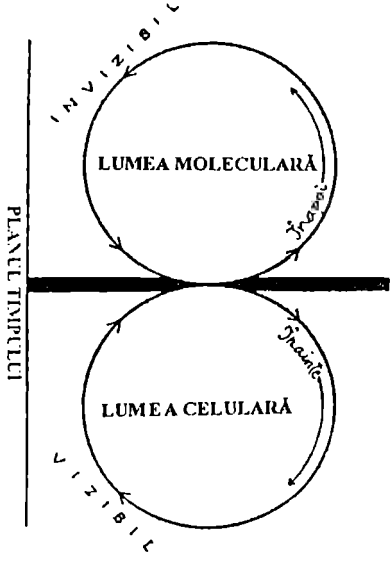

Dar este asta totul?

Înainte sau înapoi este la fel de departe.
Înăuntru sau în afară poteca este la fel de îngustă.
Timpul şi soarta nu aşteaptă nici un om. 'Du-te împrejur,'
Spuse Boyg, şi este ceea ce trebuie să fac aici.*

Astfel strîga Peer Gynt în ultimele sale clipe.

* Ibsen: *Peer Gynt*, Actul V, Scena 4

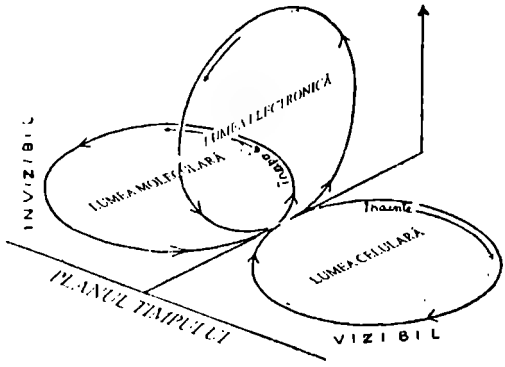

Pentru a completa imaginea trebuie să ne amintim că există un al treilea cerc - cercul lumii electronice sau al spiritului - și că acest cerc există în altă dimensiune. Acest cerc trebuie să *iasă din planul timpului cu totul*, trebuie să se afle la unghi drept față de timp. Aici nu va fi nici timp înainte nici timp înapoi, pentru că tot timpul - trecut, prezent și viitor - va fi desfășurat mai jos. Timpul va exista fără curgere, așa cum întregul corp lung al sistemului solar, condus simultan de Sorțile trecutului, prezentului și viitorului, coexista sau era desfășurat în fața lui Er pamphylianul.

În al treilea cerc nu poate fi nici cauză nici efect pentru că totul este unu, în mod simultan. Viitorul omului este arătat continuu cu trecutul său și trecutul cu viitorul său, așa cum un singur nerv se poate întinde de la creier la degetele de la picioare și poate fi simțit simultan în toate punctele. Bodhisattva este inseparabil de Sudra și Sudra de Bodhisattva, așa cum inima este inseparabilă de intestin și intestinul de inimă. Totul este acolo unul și doar ceea ce servește la redobândirea întregului poate mântui o făptură separată.

VII

PIETRIFICAREA ÎN LUMEA MINERALĂ

A fost discutată deja impresia neverosimil de îngrozitoare care ar fi creată de răul existent în viaţa fiecărui om, dacă ar fi extrem de comprimat în timp şi revăzut cu întreaga înţelegere a tuturor suferinţelor rezultate din el şi a *vinei proprii*. Acest tip de pedeapsă psihologică, produsă de o schimbare în percepţia şi înţelegerea noastră asupra timpului este de fapt singurul tip de iad pe care omul modern este gata să-l accepte. Psihologia secolului douăzeci pregăteşte oamenii pentru ideea unui iad subiectiv, dar nu admite posibilitatea niciunui iad obiectiv, pentru care cosmologia modernă ştiinţifică nu găseşte niciun loc.

Totuşi, toate textele vechi pe care le-am studiat - cele egiptene, greceşti, tibetane, zoroastriene sau din Europa medievală - sunt unanime în presupunerea existenţei unui loc de pedeapsă, o parte definită din cosmos unde sunt trimişi după moarte cei cu un trecut iremediabil de rău. Se afirmă clar în fiecare caz că aceasta este un lucru foarte deosebit de chinurile subiective ce se nasc din *teroarea faţă de trecutul propriu, teroarea din propria minte*, la care s-au făcut referiri mai sus. Pentru că, se spune, acestea sunt simţite de suflet *înainte de judecată*, şi, dacă sunt înţelese corect, se poate presupune că afectează această judecată pentru mai bine. În vechea terminologie acest tip de suferinţă este "purgatoriul", care este o curăţare. Conform *Cărţii tibetane a morţilor*, într-adevăr, dacă un suflet ar putea vedea aşa cum este această lume de teroare subiectivă şi s-ar căi pentru ce este, în acel moment ar fi eliberat din ciclul de vieţi şi ar scăpa totodată de judecată.

Pe de altă parte adevăratul iad este întotdeauna arătat ca fiind un loc unde fiinţa incurabil de rea ajunge *după judecată* şi din care nu se întoarce decât după o perioadă imensă de suferinţă.

De exemplu, la judecata egipteană, acolo aşteaptă monstrul Ammit, "devoratorul morţilor", ale cărui fălci de crocodil prevestesc toate gurile de iad din Evul Mediu. Această figură, parţial reptilă, parţial hipopotam, ce se

ridică dintr-un lac de foc, este mâncătorul de inimi, devoratorul a ceea ce este de neiertat iar pentru egipteni simboliza un fel de gunoier cosmic teribil, a cărui funcție era să înghită murdăria sau gunoaiele omenirii. Transpus în climatul și obiceiurile Europei, iadul apare reprezentat în exact același sens ca un *incinerator cosmic*.

Aceste reprezentări ale iadului sugerează ideea că trebuie să existe în lumea sufletelor oamenilor, ca și în fiecare casă și oraș, o modalitate de consumare a deșeurilor, care altfel ar polua și infecta totul. Putem presupune că unele suflete au devenit prea corupte sau prea rigide pentru a servi în continuare în forma lor veche și trebuie deci îndepărtate pentru sănătatea generală.

O astfel de dispariție din ciclul obișnuit al vieții și morții a fost vizualizată de Ouspensky care, discutând de eterna întoarcere vorbește de posibilitatea ca un suflet "să moară", "adică, după multe vieți petrecute alunecând pe o pantă, în mișcarea de-a lungul unei spirale descendente, cu un final din ce în ce mai rapid, un suflet încetează să se mai nască".*

Dar unde se duce atunci? Cum nimic nu poate dispărea din univers, cu excepția dizolvării întregului, dacă un suflet încetează să se nască *aici*, sigur înseamnă că se naște în *altă parte a cosmosului*. Trebuie să existe un *tărâm inferior* celui al vieții organice, pentru sufletele decăzute, așa cum anterior, în considerarea stării moleculare și electronice a materiei ajungem la concluzia că trebuie să existe și *tărâmuri superioare* pentru sufletele ce se înalță.

O imagine vie a aceleiași idei este transmisă de învățătura zoroastriană. Aici marea intersecție dintre drumuri și momentul de judecată dintre vieți este ilustrată de impresionantul Pod al lui Chinvat. Sufletele drepte îl traversează în siguranță cu ajutorul conștiinței. Dar sufletul incurabil de rău, devenind înspăimântat de marginile ascuțite, cade cu capul în jos de la mijlocul podului către abisul iadului de dedesubt. Deci cade *din* ciclurile evoluției posibile.*

Această imagine a Podului lui Chinvat este izbitor de asemănătoare cu locul din diagrama noastră unde se întâlnesc cele trei cercuri ale diferitelor existențe. Evident că

---

* P. D. Ouspensky: *A New Model of the Universe*, p. 497

* The Iranian Bundahishn, citat de J. D. C. Pavry, *The Zoroastrian Doctrine of a Future Life*, p. 93

este posibil *să cazi* de pe punctul de întâlnire - adică să cazi *jos* într-un alt cerc în singura dimensiune rămasă.* Acest cerc opus celui electronic sau solar trebuie să coboare în cea mai joasă, cea mai densă, cea mai încetată şi cea mai neschimbabilă parte a cosmosului.

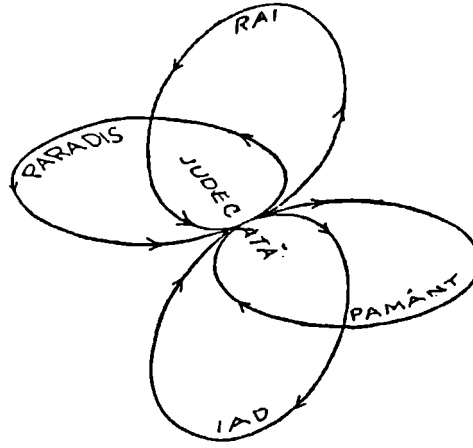

Ne reamintim în acest punct din nou de viziunea lui Er.

Au ajuns într-un loc uimitor în care erau două Guri deschise ale Pământului, foarte apropiate şi deasupra lor două Guri în Cer în sus, de cealaltă parte: iar Judecătorii stăteau între aceste deschideri şi, după ce pronunţau sentinţa, le porunceau celor drepţi să o apuce pe deschiderea din dreapta şi din sus, din Cer... pe cei nedrepţi îi trimiteau pe calea ce ducea în stânga jos... El privea sufletele ce se depărtau după ce au fost judecate, unele prin Gurile Cerului, altele prin una din Gurile Pământului; de asemenea... privea sufletele ce se întorc prin celelalte două guri, unele urcând din Pământ, murdărite pe drum, acoperite de praf şi altele coborând din Cer, pure.

Diagrama pe care am elaborat-o acum apare ca o *reprezentare exactă* a ceea ce este descris de către Er. Dacă repezentăm cercurile drept căi, atunci la punctul de intersecţie - locul de întâlnire a tuturor lumilor - într-adevăr ne-ar apărea două intrări în lumea electronică sau în cercul divin, una în sus în care sufletele se ridică şi una de la care se întorc; de asemenea, două intrări în cercul necunoscut,

* Cuvântul tibetan pentru lumea iadului: "hung", înseamnă "căzut"

abisal, una în jos în care sufletele dispar şi una din care ar putea să se ivească din nou.

Să continuăm viziunea:

Şi spuse că toţi pe măsură ce vin... se retrag cu bucurie pe pajişte şi se aşează acolo ca într-o adunare... şi discută unii cu alţii - unii dintre ei jelind şi plângând când îşi reamintesc toate lucrurile îngrozitoare pe care le-au văzut şi suferit în călătoria lor subpământeană - el spuse că a fost de o mie de ani...pentru toate nedreptăţile săvârşite şi pentru toţi oamenii cărora le făcuse un rău; pentru fiecare de câte zece ori. Aceasta înseamnă că fiecare pedeapsă are loc într-un interval de o sută de ani, pentru că o sută de ani sunt număraţi pentru viaţa unui om, astfel se face că preţul pentru răul făcut este plătit de zece ori.[†]

Exact aici este cheia pe care o aşteptam. În iad totul este de *zece ori mai lung, de zece ori mai lent.* Lumea iadului este o continuare a progresiei logaritmice a timpului (care ne-a explicat nouă atât de multe), *dar în direcţia opusă.*

Astfel încât, prin analogie cu diviziunile celorlalte cercuri, perioadele de marcare a existenţei în lumea iadului vor fi aproximativ 80 de ani, 800 de ani, 8000 de ani şi 80000 de ani. Er, numărând posibila salvare a vieţilor rele în de zece ori durata lor pe Pământ, pare a vizualiza o scăpare la primul punct marcat şi că sufletele pot să *moară* ieşind din lumea iadului şi să se reîntoarcă la lumile înalte după 800 sau 1000 de ani, aşa cum bebeluşii pot pieri în lumea celulară la naştere, fără să intre de loc în tot parcursul vieţii pe Pământ.

Dar continuă a ne releva existenţa unor posibilităţi şi mai teribile: "Pentru cei ce au luat în râs pe Zei şi pe Părinţi şi pe cei care i-au respectat pe aceştia, precum şi pentru cei ce au fost ucigaşi, el mărturisi că plata lor este încă şi mai mare". Şi el dă exemplul Regelui Ardiaeus din Pamphylia care şi-a ucis tatăl, fratele şi pe mulţi alţii acum o mie de ani şi care încearcă acum să se întoarcă în lumile mai de sus, dar a fost întors pentru o perioadă şi mai lungă şi supus la torturi şi mai înspăimântătoare. Aici este limpezită ideea despre timpul mai lent, *durata mai lungă şi densitatea extrem de mare.*

În acelaşi mod *Cartea tibetană a morţilor* vorbeşte despre perioada imensă de existenţă în lumile inferioare -

[†] *Miturile lui Platon,* p. 126

"căzând în ele vei trebui să înduri suferinţe de nesuportat, în timp ce nu există un termen sigur de ieşire".*

Ne-am putea imagina semnificaţia unei astfel de *încetineli* a timpului, aşa cum am încercat să ne imaginăm efectul vitezei mari a timpului în lumile moleculare şi electronice? Încetinind timpul dincolo de ritmul din timpul bătrâneţii, descoperim fenomenele depăşind marginile lumii organice, a cărei materie celulară nu este suficient de durabilă pentru o astfel de perioadă de existenţă. Puţinele animale ce depăşesc 200 de ani, ca elefantul şi broasca ţestoasă gigantică, şi-au sacrificat toate sensibilităţile mai subtile pentru a devia greutatea şi duritatea în ascunzătoarea carapacei. Mult din anatomia lor este asemănătoare cu lemnul, care este singura materie celulară ce există şi mai mult. Anumiţi copaci, stejarii şi sequoia, ar putea să reziste 2000 de ani şi mai mult. Dar pentru a face asta ei renunţă nu numai la posibilitatea de senzaţii ci şi la cea de mişcare. Şi ei sunt excepţii.

La modul general, putem spune că singura materie ce poate îndura mai mult de două sau trei secole este de natură *minerală*. Cu siguranţă că atunci când ajungem la al doilea sau la al treilea punct al acestui cerc de jos, marcat de perioade de 8000 şi 80000 ani, ne putem gândi numai la pietre, metale şi *fosile* sau rămăşiţe pietrificate ale unor creaturi ce au trăit cândva.

Această ultimă idee este şocantă. Pentru că atunci când ne amintim de descrierile din toate timpurile despre torturile iadului, frigul şi căldura intensă, focul şi gheaţa, sfâşierea şi pulverizarea şi natura *indestructibilă* a fiinţelor ce trebuie să îndure toate astea timp de nenumăraţi ani, nu putem decât să ne gândim că acestea sunt înfloriri imaginare ale ideii simple că sufletele omeneşti care s-au *pietrificat, fosilizat* într-un fel, durificate mai tare decât orice duritate proprie omenirii. Pentru că asta implică şi pierderea puterii de a schimba sau îmbunătăţi, pierderea posibilităţii de a riposta, pe care o recunoaştem ca fiind caracteristica celor mai mari criminali.

Un astfel de grad de fixitate sau duritate a fost întotdeauna descris ca fiind mineral în frazele populare ca "inimă de piatră", "inimă de cremene", "voinţă de fier" şi aşa mai departe. Descrierile iadului abundă de metafore

* W. Y. Evans-Wenz: *The Tibetan Book of the Dead*, p. 109

minerale şi metalice, aşa cum cele despre paradis se referă la aer, atmosferă, respiraţie şi vânt. Într-un tablou tibetan al iadului vedem păcătoşii încovoiaţi de greutatea unor stânci, închişi într-o casă de fier fără uşi, fiind umpluţi de metal topit, târâţi peste ţepe de fier, tăiaţi în bucăţi, topiţi în cazane de fier, etc. Toate aceste aşa-zise "pedepse" pot fi asemănate cu cele din viziunea iadului din Europa medievală, mai ales din Infernul lui Dante. Singurul lucru comun din toate, este că cei ce suferă sunt reprezentaţi ca fiind într-un fel *transformaţi în mineral* sau *ataşaţi formelor minerale,* fără putinţă de scăpare. Şi asta în procesul în care au devenit *rezistenţi* ca mineralele. Ei au devenit cristalizaţi astfel încât să suporte torturi fără de sfârşit, şi totuşi *nu sunt capabili să riposteze*, aşa cum fiinţele vii ar face-o. Aşa cum se subliniază întotdeauna în ideea de iad, ei nu pot să moară. Exact la fel s-ar putea spune despre o bucată de piatră sau o bară de fier.

Toate "pedepsele" descrise corespund de fapt proceselor prin care rigiditatea mineralelor şi a metalelor este înmuiată în natură, prin care sunt corodate şi pulverizate treptat, până în punctul în care, ca şi sărurile minerale, pot fi din nou absorbite în structura vieţii organice. Chinurile iadului ar putea fi descrise unui geolog cu imaginaţie, ca tranziţia prin care peste *multe mii de ani*, granitul cel dur poate deveni pământ fertil. Topirea datorită căldurii vulcanice, crăparea şi dezmembrarea datorită îngheţului puternic, acţiunea vânturilor îngheţate, lacuri de foc şi aşa mai departe - toate aceste sunt fenomene geologice. Dar sunt fenomene geologice descrise ca şi cum conştienţa umană ar fi ataşată lor.

Dacă am putea face un salt îndrăzneţ cu imaginaţia, am putea spune că acestea par a se referi la sufletele umane care, întărite afară de orice asemănare cu umanitatea şi păgubite de toată sensibilitatea organică prin crimă persistentă, au fost într-un fel *transformate în minerale*, au intrat în lumea minerală şi şi-au asumat o soartă minerală. Astfel încât torturile "eterne" apar acum nu ca pedeapsă sau răsplată fără nici un scop, ci ca o spargere a acestei cristalizări greşite prin procesele normale de rafinare din natură. "Torturile" se datorează rezistenţei complete a pietrelor şi metalelor la orice influenţă mai puţin violentă

W. Y. Evans-Wenz: *The Tibetan Book of the Dead*, p. xxii

decât cea a acizilor puternici, a zdrobirilor masive sau a teribilelor extreme termice. În timp ce "blestemul cel veşnic" este o imagine pitorească pentru ideea că aici vorbim despre procese *geologice* şi timp *geologic*.

Acum devine mult mai clar de ce toate descrierile iadului îl plasează pe acesta în *lumea de dedesupt, în interiorul pământului*. Aşa cum am văzut şi în altă parte, straturile subterane de pământ reprezintă tărâmul mineralelor (litosfera), tărâmul metalelor (barisfera) ce acoperă un miez necunoscut, de densitate şi inerţie de neimaginat.* Coborârea spre centrul Pământului este din punct de vedere ştiinţific o coborâre spre o densitate din ce în ce mai mare. Acesta este într-adevăr principiul exprimat de Dante în descrierea Infernului care, situat în interiorul Pământului, l-a descris ca format din sfere concentrice, cu o densitate din ce în ce mai mare, ducând...

> Spre mijloc, unde se unesc toate substanţele grele...
> Acel punct, la care din toate părţile sunt trase cu greu
> Toate substanţele grele.°

Bineînţeles că acesta este centrul inimii Pământului, pe care Dante, personificând întreaga idee de densitate şi gravitaţie, îl face casa lui Satan, răul extrem.

Această inimă a Pământului nu este numai zona cu cea mai mare densitate din lumea noastră, ci şi cea mai depărtată de lumina Soarelui, sursa întregii vieţi. Este tărâmul "întunericului Stygian", una dintre ororile cele mai groaznice ale acestuia fiind doar *absenţa luminii*. "Lumina lumii nu o voi mai vedea " aşa cum se spune în "Orologium Sapientae", "trecând peste toate chinurile şi durerile, mă întristează cel mai mult absenţa Feţei binecuvântate a lui Dumnezeu".†

Singurul loc din lumea noastră unde lumina nu pătrunde *niciodată* este, într-adevăr, interiorul Pământului şi oricine a coborât în mine sau în peşteri adânci va înţelege emoţional ce implică asta. Chiar şi cât de puţin sub suprafaţa Pământului ceea ce devine aproape de nesuportat

---

* *The Theory of Celestial Influence*. Cap. 10

° Dante Alighieri: "Inferno", Canto xxxii, versul *72* şi Canto xxxiv, versul *105*

† "Orologium Sapientiae", din *The Book of Craft of Dying*. ed. F. M. M. Comper. p. 119

după un timp este nu numai absența completă a formelor și culorilor cunoscute, a naturii și a creșterilor care sunt dependente de lumină, ci și simțul straniu că fericirea *este imposibilă acolo.* În mod evident lumina este într-un fel *hrană* pentru partea emoțională a omului și putem numai să luăm ideea consemnării sale într-un iad fără lumină, pentru a simboliza faptul că acea parte din el a *murit deja.*

Toate descrierile iadului combină aceste trei idei într-un fel sau în altul - ideea unui tărâm subteran mineral sau vulcanic, ideea de întuneric și ideea că acolo timpul este imens de lung, veșnic, fără de sfârșit, în comparație cu măsurile umane de timp. Aceasta este Naraka hindusă "situată sub pământ și sub ape".‡ Acesta este Aralu babilionean "tărâmul Fără-de-întoarcere, tărâmul întunericului... casa în care cel ce intră nu mai iese... drumul de pe care călătorul nu se mai întoarce niciodată... casa în care cei ce locuiesc nu văd niciodată lumina... lumea în care praful este pâinea lor și mâncarea lor este pleava".* Acesta este Tartarul Grecesc, către care ducea Gura Pământului "unde curge mult foc, unde sunt mari râuri de foc și multe râuri de noroi... o grotă în pământ, cea mai mare dintre toate, și mai mult, ce pătrunde chiar prin Pământ... Cei care sunt considerați incurabili, Îngerul fiecăruia îl alungă în Tartar, și din locul acela ei nu mai ies".† Acesta este Amentet-ul egiptean, reprezentat în planul cosmologic al Marii Piramide printr-o cameră întunecată stâncoasă situată la o sută de picioare sub pământ, a cărei podea este lăsată fără formă și de la care un coridor conduce către *nimicul total.*

De aici nu există nici o cale *mai departe.* Este capătul, locul unde sufletele pietrificate sunt topite prin procesul cosmic simbolizat de Ibsen în *Peer Gynt* ca Modelar. O astfel de "topire" a formelor rigide a celor care și-au pierdut puterea de dezvoltare, trebuie să implice în mod inevitabil o suferință uriașă. Atât cât putem judeca, iadul este o ilustrare din punctul de vedere uman, a acestui cazan de topire. Atunci, scopul iadului este de a îmbunătăți procesele greșite din punct de vedere psihic, până la starea lor originară de

---

‡ *The Vishnu Purana*, trad. de H. H. Wilson, Book II, Ch. V, 2. p.214

* Coborârea lui Ishtar în Aralu, citat de Lewis Spence, *Myths of Babylon and Assyria*, p. 130

† *Miturile lui Platon*

I. E. S. Edwards: *The Pyramids of Egypt*, p. 88

materie primă robustă, care poate fi folosită din nou la timpul cuvenit, adică, reabsorbită în forme ce cresc.

Am vorbit deja despre procesul prin care granitul poate deveni argilă şi aceasta la rândul ei va fi încorporată în plante şi animale. Unei astfel de idei i se dă exact această conotaţie în *Vishnu Purana*:

> Diferitele etape ale existenţei... sunt lucruri neanimate, peşti, păsări, animale, oameni, sfinţi, zei şi spirite eliberate; fiecare etapă din această succesiune este de o mie de ori superioară celei anterioare; prin aceste etape fiinţele care sunt... în iad sunt destinate să meargă, până când este obţinută eliberarea finală .*

O coborâre în iad este astfel o călătorie înapoi pe scara evoluţiei; o scufundare în densitate din ce în ce mai mare, întuneric, rigiditate şi încetineală neverosimilă şi obositoare a timpului; o cădere înapoi prin timpuri până la haosul primordial, de unde trebuie să înceapă urcuşul imens către cunoaşterea lui Dumnezeu, din nou, de la început.

---

* *The Vishnu Purana*, trad. engl. de H. H. Wilson, Book II, Ch.VI, Vol. 5, p.221

VIII

JUDECATA SAU REÎNTRUPAREA

ÎN toate învăţăturile ideea de Judecată introduce conceptul de *hotărâre finală* pentru fiecare viaţă. Trecerea spiritului şi sufletului prin lumi poate să-i acorde sinelui individual destule oportunităţi noi pentru a percepe cosmosul aşa cum este acesta, să judece natura proprie în relaţie cu această realitate şi să-şi revizuiască atitudinea sau, în limbaj religios, să se 'căiască' în mod corespunzător. Cât de mult poate sinele să dobândească din aceste vieţi extrafizice trebuie să depindă de pregătirea şi gradul său de libertate dintr-un punct de vedere pur material. Toate acestea vor fi subiective şi în tot acest timp soarta individuală este, aşa cum era, într-o stare de aşteptare.

Apoi, când cercul s-a întors încă o dată spre debutul vieţii fizice, se apropie din ce în ce mai mult momentul în care totul se coagulează, cristalizează, ia formă statică. Putem compara spiritul în lumea electronică cu starea de abur iar sufletul în lumea moleculară cu starea de apă. Tot timpul temperatura scade, procesele cresc din ce în ce mai lent. Brusc, într-un moment cunoscut exact în fizică are loc îngheţarea, adică lichidul este înzestrat cu *formă*. Această formă depinde de situaţia în care se află apa în momentul îngheţării, fie într-un vas, o ţeavă sau în stropii de pe parbriz. Dar, o dată îngheţată, "întrupată", nu se mai poate schimba nimic decât reîncălzind-o la o temperatură mai mare - adică, până când gheaţa *piere* din nou. Momentul îngheţării poate fi privit ca "judecată" pentru apă.

Pentru sinele individual o astfel de judecată va fi cristalizarea sa într-un anumit tip de corp fizic. Pentru că astfel înzestrat, maniera sa de percepţie, posibilităţile sale, probabil că întreaga sa soartă vor fi determinată de 'tipul' acestui trup - temperat, impulsiv, sanguin, sensibil, cu defecte sau oricum. Acum, embriologia modernă, zbătându-se să descopere punctul de unde devin incipiente aceste caracteristici fundamentale, este împinsă înapoi chiar spre momentul concepţiei. Ni se spune că deja în acel moment cromozomii, împreună cu sutele de gene ce formează

caracteristicile, zboară împreună într-un model individual şi de neschimbat.

Nu se poate spune că individualitatea intră într-un moment ulterior. Pentru că seminţele ei au fost deja semănate şi se pot dezvolta mai departe doar în modul în care se dezvoltă. Studiul nostru detaliat asupra creşterii serveşte numai la a dezvălui un proces *în curs de desfăşurare*, ca acela demonstrat de florile de hârtie japoneze atunci când sunt lansate la apă.* Semnătura întregului corp de mai târziu este deja înscrisă în mişcările convulsive ale concepţiei. Astfel că acest moment, dacă există vreunul, trebuie privit ca judecată sau ca îngheţarea caracteristicilor fiinţei individuale într-o formă permanentă.

În *Cartea tibetană a morţilor*, imediat înainte de descrierea scenei Judecăţii, există o descriere foarte vie a sufletului dezîntrupat care tânjeşte după un trup:

> Vei... gândi, 'Acum sunt mort ! Ce să fac?' şi fiind apăsat de o mâhnire intensă... vei rătăci ici şi colo căutând un trup.†

Este chiar această dorinţă foarte arzătoare cea care precipită cristalizarea la care ne-am referit, conform învăţăturii tibetane.

Apoi urmează chiar o descriere a Judecăţii, de la care deodată "vei rătăci la porţile pântecelor... O, tu, nobil născut, în acest timp vei avea vedenii cu bărbaţi şi femei ce se unesc. În orice continent sau loc unde va fi să te naşti semnele acelui loc de naştere vor străluci atunci deasupra ta". Corespunzător cu Judecata, sinele ne este prezentat ca fiind atras în mod irezistibil în pântecul din care îţi este destinat să te naşti, aşa cum în Mitul lui Er sufletele speriate de tunet şi cutremur "se vor înălţa deodată din locul acela către diferite alte locuri pentru a se naşte în carne, ivindu-se brusc precum meteoriţii".‡

Această idee a Judecăţii ca fiind momentul în care sufletul i se distribuie un anume trup, este descrisă în rugăciunea făcută zeului Khnemu în ritualul egiptean, creatorul

---

* *The Theory of Celestial Influence*, Cap. 12

† W. Y. Evans-Wentz: *Cartea tibetană a morţilor*

‡ *Miturile lui Platon*

corpurilor, care este prezentat într-un loc în momentul în care modelează un om pe o roată a olarului.•

Dar este această recreare a unui corp organic singurul rezultat posibil al Judecății? Ce alte sentințe se pot da acolo? Dacă ne întoarcem la diagrama noastră cu cele patru cercuri, raiul, purgatoriul, pământul și iadul, fiecare cu scara sa de timp, și vizualizăm Judecata ca având loc la punctul de întâlnire al acestor lumi, se pare că vedem trei direcții pe care sufletul poate merge sau poate fi întrupat. Când și-a terminat ciclul de vieți în stări succesive ale materiei și fiind acum pe punctul de a intra într-un nou ciclu, se pare că sunt trei alegeri de renaștere - prin înălțare în lumea raiului, prin coborâre în lumea iadului sau prin reintrare în lumea pământului într-un corp similar cu cel în care sălășuia înainte.

Aceste trei drumuri de la fatidicul Pod al lui Chinvat sunt exprimate în legenda zoroastriană cu o claritate aproape naivă:

"Oricine ale cărui fapte bune sunt cu trei grame mai multe decât păcate, se duce în Rai; oricine ale cărui păcate sunt mai multe, se duce în Iad; iar la cei care sunt egale, rămâne în Hamistikan până la viitorul corp sau la reînviere".*

Dacă acceptăm ideea acestor trei posibilități sau drumuri putem înțelege de ce diferitele concepții existente în diferite secole, privind soarta sufletului după moarte, *par* atât de contradictorii. Pentru oameni și religii diferite, datorită tipului și naturii lor au amplificat aproape întotdeauna una sau alta sau două dintre aceste posibilități și aproape niciodată nu au reușit să le considere în mod egal pe toate trei.

Astfel, de mii de ani nobilii egipteni și-au exprimat prin mumiile lor convingerea că s-au abținut de la toate relele, că vor fi apărați la judecată și trebuie neaparat să *devină Osiris*, adică să intre în lumea raiului. Zeificarea sau raiul au ajuns să fie reprezentate ca fiind țelul normal al sufletului unui om dintr-o anumită castă, iar cealaltă posibilitate egală a căzut în uitare. Pe de altă parte, în

---

• Sir E. A. Wallis Budge: *Egiptian Ideas of the Future Life*, p. 118

* Artak Viraz Namak, citat de J. D. C. Pavry, *The Zoroastrian Doctrine of a Future Life*, p. 91

creştinismul medieval târziu doctrina iadului a devenit atât de sinistru exagerată încât numai o viaţă de o sfinţenie specială putea să salveze omul de la acel teribil *decensus in Averno*.

Totuşi, din nou în timpurile noastre, acei filosofi care au studiat acest lucru cu un grad oarecare de autenticitate, ca Nietzsche şi în special Ouspensky, au subliniat ideea recurenţei sau a reintrării într-un cerc similar al vieţii fizice, ca fiind regula şi omit aproape integral ideea de rai şi iad. Având în vedere mediocritatea majorităţii vieţilor obişnuite, acest ultim punct de vedere ar putea fi mai general aplicabil.

Pe de altă parte, doar cu acceptarea celor trei posibile sorţi ale sinelui împreună cu tot modelul cosmic de care depind acele posibilităţi, pot fi unificate şi reconciliate toate punctele de vedere descrise mai sus.

Putem înţelege acum de ce toate reprezentările cu adevarat tradiţionale ale Judecăţii par atât de extraordinar de complicate. Deoarece reprezentările se străduie să simbolizeze într-un singur tot cele trei sorţi - eliberarea, damnarea şi renaşterea umană sau recurenţa - care sunt deschise sufletului dezîntrupat. Pentru a arăta asta, cei ce au inventat aceste compoziţii extraordinare au trebuit de asemenea să vizualizeze diferitele părţi ale universului cu care sunt conectate aceste sorţi diferite şi de asemenea relaţia dintre ele; aşa cum am încercat să facem într-o formă foarte simplă prin cele patru cercuri unite, cu timpul diferit.

Astfel, dintr-un punct de vedere aceste imagini ale Judecăţii aveau rolul de a simboliza o repartizare finală a fiinţei umane după fiecare rundă de existenţă. În al doilea rând au încercat să afişeze întreaga ierarhie de lumi - de la cea minerală la cea electronică, de la iad la rai - către cea ale cărei fapte, temeri şi afinităţi fundamentale ale sinelui o încredinţează în mod inevitabil.

Judecata a fost apoi descrisă ca fiind momentul solemn în care toate părţile constituente ale oamenilor şi toate momentele trecute de bine, rău sau indiferente sunt aduse împreună şi sigilate într-un organism potrivit şi o formă de existenţă. Toate aceste relatări subliniază faptul că la această intersecţie toate aspectele omului, chiar şi cele mai secrete şi ascunse, de a căror existenţă el este în mod normal inconştient, trebuie să se unească şi să susţină mărturii în ceea ce-l priveşte.

În privința acestui aspect subiectiv sau autocritic al Judecății, *Cartea tibetană a morților* este din nou cea mai precisă. Aici este descrisă o scenă foarte detaliată și simbolică a Judecății, prezidată de Yama-Raja, Stăpânul zelos al Morții, la care faptele bune și rele ale morților sunt cântărite între ele de puteri cu capete de taur și maimuță, în prezența zeităților, furiilor, a avocaților și acuzatorilor. Oricum, la sfârșitul acestei relatări este adăugat următorul avertisment extraordinar:

> În afară de propriile halucinații, în realitate nu există astfel de lucruri în afara propriei ființe ca Stăpânul Morții, sau zeu sau demon, sau Spiritul Morții cu Cap de Taur. Acționează astfel încât să recunoști aceasta.*

Astfel, Judecata este o dramă jucată de diferitele părți ale naturii umane și în care propriile funcții sau energii sunt în rolul de acuzat, acuzator, torționar, apărător și înger ce înregistrează totul. Această idee a fost adoptată în mod intenționat în unele scrieri medievale, ca *Lamentația muribundului*, unde muribundul, îngerul său păzitor, conștiința sa, sufletul său, și cele cinci simțuri sunt reprezentate ca jucând un fel de *repetiție generală* pentru Judecata care va urma după moarte.†

Suntem șocați de felul în care descrierile separate de mii de ani, ce provin din continente diferite înregistrează în enumerările lor diferitele părți ale omului. Și suntem și mai uimiți de complexitatea structurii umane reprezentată acolo.

În fiecare caz Judecata este prezentată ca având loc sub oblăduirea unei ființe supraumane, care este ca și cum ar fi stăpânul, protectorul și salvatorul omenirii. În Judecata creștină acesta este Hristos, în cea egipteană Osiris, în cea greacă Zeus, în cea zoroastriană Ahura Mazda, în cea tibetană Yama-Raja. În fiecare caz această ființă ce prezidează este atât zeu făcut om cât și om făcut zeu, arhetipul divinității încarnate și exemplul omului care a devenit divin. El reprezintă în același timp divinitatea

---

* W. Y. Evans-Wentz: *Cartea tibetană a morților*

† *The Book of the Craft of Dying*, editată de F. M. M. Comper, p. 137

Yama-Raja în aspectul său pământesc principal este Chenreezigs, care se spune că se încarnează în Dalai Lama, așa cum Hristos în aspectul său de bărbat a trăit în Palestina la începutul erei noastre.

pentru omenire, iar divinitatea potențială a sufletului adevărat vine acum la Judecată. El este atât spirit universal cât și spiritul prin care acest individ poate să devină una cu acel univers în lumea electronică.

În fața acestei autorități divine are loc acel proces care este universal descris ca fiind *cântărirea în balanță*. Cântărirea reprezintă o judecată absolut impersonală, o măsurare obiectivă a densității. Este evaluarea ființei umane prin operarea legilor naturale. Aceste legi, datorită cărora ceea ce este mai ușor și mai cald se ridică în mod inevitabil, iar ceea ce este mai dens și mai rece coboară în mod inexorabil, sunt personificate în scena judecății de cel ce manevrează balanța - Sfântul Mihail creștinul, Rashnu zoroastrianul, Anubis cu capul de lup din Egipt și Shinje cu capul de maimuță din Tibet.

Câteodată, o triadă de gardieni ai balanței transmit mult mai viu impresia unui proces natural, produs de interacțiunea a trei forțe. În procesul de cântărire din tradiția tibetană, Shinje este asociat cu Wang-gochan cu capul de taur și Dul-gochan cu capul de șarpe; în tradiția zoroastriană îngerii Mithra și Srosha îl ajută pe "Rashnu cel drept, care ține în mână cântarul galben auriu și îi cântărește pe cei drepți și pe cei răi".* În timp ce în tradiția greacă Rhadamantus, Acacus și Minos stau împreună în pajiștea din Răscrucea de Drumuri, primul judecă pe asiaticii morți, al doilea pe cei de rasă albă, iar al treilea în "rolul conducător" acționează ca arbitru final.*

Dar ce este ceea ce se cântărește implacabil? În versiunea zoroastriană sunt faptele, cuvintele și gândurile rele ale decedatului, care sunt cântărite față de cele bune. În scena tibetană un spirit rău golește pe balanță un sac de pietricele negre, faptele rele ale decedatului, în timp ce spiritul bun sau îngerul păzitor golește un sac de pietricele albe, faptele sale bune, pe celălalt taler al balanței.

Astfel de idei sunt familiare. Dar devin extrem de interesante atunci când în cazul celei din urmă o astfel de recunoaștere a datoriilor este combinată cu ideea de *Oglindă a Karmei*, în care judecătorii pot vedea etalată întreaga viață pământeană și împotriva înregistrării

---

* Artak Viraz Namak, citat de J. D. C. Pavry, *The Zoroastrian Doctrine of a Future Life*, p. 85

* *Miturile lui Platon*

fotografice nu este posibil apelul. Această oglindă sau film al trecutului este ținută de Stăpânul Morții - Yama Raja[❖] care, așa cum am spus mai devreme, reprezintă divinitatea sau spiritul, starea electronică în care o viață întreagă poate fi trăită în patruzeci de minute. Oglinda Karmei, ca și tablele purtate de sufletele din mitul lui Er, ca și paleta lui Thoth - scribul egiptean al zeilor, este o referință directă la această înregistrare a vieții într-o formă intens comprimată. Astfel și El Greco în "Martiriul Sf. Maurițiu" putea să arate marele stâlp de lumină prin care sufletul martirului se va înălța la ceruri, un înger cântând *libretto-ul* sau *acordul* întregii sale vieți. O astfel de înregistrare comprimată asigură că toate conexiunile și consecințele sunt văzute în mod inevitabil și că judecata este absolută, pentru că nu lipsește nici o dovadă și nici un act nu este uitat.

Dar, viziunea egipteană a Judecății, care este probabil cea mai veche, reprezintă un complex de idei mult mai subtile. Aici *inima* celui mort este cântărită iar deoarece sufletul și forma vechiului său trup sunt arătate separat, această inimă pare a arăta ceva independent de ele, adică ceva asemănător cu *calitatea interioară* a omului, ființa sa.[*] Această inimă este cântărită în balanță cu pana lui Maat, care pare similară ca sens cu dharma Buddistă, adică dreptate, adevăr și în special ceea ce *ar trebui să fie* individul, adevărul său potențial, modul său corect de a fi. Nivelul de ființă evaluat de om pentru el însuși este măsurat față de capacitatea sa originară, la fel ca în parabola harurilor.[†]

Privind la această cântărire inevitabilă, sunt arătate celelalte părți ale omului mort. "Norocul" sau destinul său fizic stă mai jos; spiritul său, un om cu cap de șoim, zboară deasupra. În timp ce între acestea, supravegheate de Renenet și Maskhenet - zeitățile nașterii, zace un mic bloc fără formă dar cu o față umană, *embrionul viitorului său corp, așteptând să primească pecetea caracteristică ce va fi determinată de Judecată.*

În această înfățișare extraordinară nu este arătată numai cântărirea ființei dobândite a omului, în balanță cu capacitatea sa originară, ci și cum și excesul sau deficitul

---

❖ W. Y. Evans-Wentz: *Cartea tibetană a morților*
El Greco în "Martiriul Sf. Maurițiu", în Escorial, 1580-4

* Ab. vezi Sir E. A. Wallis Budge. *The Egiptian Book of the Dead*, p. lx

† Sf. Luca, xix.II

manifestat astfel determină exact noul corp în care se va naşte sinele, deci *capacitatea iniţială din viitoarea sa viaţă*. Astfel este cercul complet şi rezultatul sau răsplata acestei Judecăţi este deja cea care intră pe scara dinspre mâna dreaptă data următoare. Judecata este recurentă, dreptatea eternă şi o nouă cântărire izvoreşte din cea veche, lume fără de sfârşit.

IX

RECURENŢA ÎN LUMEA ORGANICĂ

PÂNĂ acum am considerat judecata sau alocarea de noi forme, într-un mod filosofic. Dar când abordăm problema dintr-un alt punct de vedere şi vedem oamenii care se nasc şi sunt înzestraţi evident cu o capacitate înnăscută pentru muzică, spre exemplu Mozart, pentru o gândire matematică, spre exemplu Newton, pentru explorare, spre exemplu Columb sau pe de altă parte cu deficienţe fizice ale orga-nelor sau ale membrelor sau cu predispoziţii nemotivate către viciu sau răutate, suntem forţaţi să considerăm problema dintr-un punct de vedere practic. Undeva, în altă lume, coarda fundamentală a vieţii unui om a sunat şi aici în această lume constituenţii fizici ai organismului său capătă o matrice ca răspuns şi devin palpabili.

O doctrina tibetană spune că în momentul morţii

sunt auzite cele patru sunete numite "sunetele ce inspiră respect": de la forţa vitală a elementului Pământ un sunet asemănător cu dezintegrarea unui munte; de la forţa vitală a elementului Apă un sunet asemănător cu spargerea valurilor oceanului; de la forţa vitală a elementului Foc un sunet asemănător cu jungla ce arde; de la forţa vitală a elementului Aer un sunet asemănător cu o mie de tunete ce reverberează simultan..

Locul unde ajungi fugind de aceste sunete, este pântecul.*

Aceeaşi transmitere a esenţei umane înapoi la concepţie de către intensa energie generată la moarte, este descrisă în Sankya:

Latenţele (sau efectele neîmplinite) ale karmei realizate în timpul vieţii trasează într-o formă apropiată karmasya (potenţialul fizic) pentru următoarea. Dar ia formă printr-o rearanjare imanentă în momentul în care linga (esenţa) părăseşte corpul. Stimulii generaţi de detaşarea

* W. Y. Evans-Wenz: 'The Yoga of the After-Death State', în *Tibetan Yoga and Secret Doctrine*, p.242

acestei linga (esența), care au fost descrișl ca fiind simțiți ca ruperea a nenumărate corzi, la momentul morții determină reapariția sau reamintirea tuturor latențelor vieții care abia s-a încheiat. Atunci linga este elibertă din corpul fizic... și toate latențele apar imediat rearanjate conform caracterului și puterii lor, consistența sufletului în acel moment fiind legată cu cea a fluidului electric. Acestea se întâmplă printr-un singur impuls într-un singur moment și astfel întregul și părțile lui sunt cognoscibile în unul și același moment. Astfel conectate, latențele formează karmasya sau energia fizică pentru construirea următorului corp.*

În anumite privințe, dezintegrarea elementelor pământești ale vechiului trup par a stabili o vibrație ce poate trece invizibilă *de-alungul timpului*, așa cum undele radio pot trece invizibile prin spațiu. Vibrația pare a fi purtătoarea modelului psihologic final al omului aflat pe moarte, așa cum unda purtătoare a unei stații de transmisie de televiziune poartă invizibil imaginea artistului, care recepționată de aparate potrivite este înzestrată cu formă vizibilă, la multe sute de mile de locul unde există de fapt. Aparatele potrivite pentru recepția modelului fizic transmis de individ la moarte, este chiar ovumul din care se va naște, ridicat la un mare grad de sensibilitate de actul sexual al părinților.

Cum apare în ochii științei această recepție a modelului de individualitate? În primul moment al fertilizării, se vede că micul cap al spermatozoidului se scufundă prin învelișul ovulului care se închide instantaneu în urma lui. Există un câmp de atracție ce îl atrage în mod inexorabil către nucleul feminin, ce îl așteaptă în mijlocul oului. Pe măsură ce aceste două nuclee se contopesc într-o unitate microscopică, complexele filamente sau cromozomii din care sunt compuși execută un dans extatic, întrepătrunzându-se, șerpuindu-se și reîmperechindu-se într-un moment. Prea rapid pentru a calcula, totul cade ca un fulger într-un model nou - semnul sau simbolul omului ce va fi.

Fiecare celulă a corpului uman conține patruzecișiopt dintre acești cromozomi sau douăzecișipatru de perechi. Totuși, celulele reproductive conțin un singur cromozom din fiecare pereche, astfel în unirea lor producându-se *noua*

* Srimad Vivekaprasada Brahmacari: *The Samkya Catechism*, p. 90

combinaţie de patruzecişiopt care face fiecare embrion unic şi fiecare om original.

Ce sunt aceşti cromozomi, fiecare dintre ei purtând semnul unei funcţii, calităţi sau forme şi care sudate într-o armonie perfectă compun întregul? Puţine lucruri sunt dovedite în privinţa sferei de influenţă a fiecăruia. Dar se ştie că o pereche determină sexul, integritatea acestei perechi creează femeia, iar imparitatea ei bărbatul - ca în legenda biblică a Evei făcută din coasta lui Adam şi având o coastă în plus. Astfel, câmpul de influenţă al celorlalţi cromozomi se presupune că se referă la caracteristici şi calităţi la fel de fundamentale ca şi sexul.

De exemplu, reamintiţi-vă cele opt funcţii şi sisteme principale ale omului, aşa cum au fost subliniate în primul capitol. Să presupunem trei aspecte ale fiecărei funcţii - unul 'automat' sau mecanic, unul 'artistic' sau emoţional, şi unul 'inventiv' sau intelectual - şi mai departe să presupunem fiecare aspect guvernat de polii pozitiv şi negativ. În acest mod atingem un total de patruzecişiopt de "comenzi" principale, care interconectate ar putea să determine dezvoltarea fiecărei părţi a maşinii umane. Dacă această divizare este corectă sau nu, aici este scara la care ne putem aştepta ca un cromozom să-şi exercite influenţa sa.

Dar biologia modernă împarte fiecare cromozom în două particule ipotetice numite gene, care se presupune că ar controla diviziuni mai fine ale organismului. O sută sau mai multe astfel de gene formează un singur cromozom. Astfel, dacă am considera diferitele aspecte şi părţile pozitive şi cele negative ale fiecărui sistem anatomic ca fiind controlate de o jumătate de duzină de cromozomi, o singură genă ar determina a şase suta parte a unui astfel de sistem. Aici pare a se ajunge la diviziuni atât de fine ca panta nasului, timbrul corzilor vocale sau tendinţa spre rău de mare. Mii de astfel de detalii şi aveţi un om complet. Şi aşa cum ratele a câtorva mii de acţiuni şi dividente pot da o imagine exactă a vieţii economice a întregii lumi în orice zi, aşa şi indexul dat de câteva mii de gene, cu referire la un fel de cifru cosmic ce ne este necunoscut, ar putea să indice întreaga alcătuire a omului.

Mai există un punct important despre gene. Ele sunt atât de mici încât sunt alcătuite doar din câteva molecule, probabil o jumătate de duzină. Se poate spune că aparţin

lumii moleculare și se supun legilor moleculare. Asta le face atât de greu de studiat. Se află dincolo de lumea celulară sau organică la care este restrânsă observația noastră.

Amintiți-vă cum am arătat că reîntorcându-ne spre momentul concepției ajungem la un punct unde procesele lucrează prea rapid pentru a fi conținute în materie celulară, ele trebuie să evadeze în materie în stare moleculară. Genele și cromozomii reprezintă prima întrare a vieții umane în câmpul nostru de observație fizică. Ele se află la granița dintre două lumi, parțial luând parte la natura materiei în starea sa moleculară liberă, parțial limitată la celula primară, ovulul fertilizat.

Există oare vreo dovadă științifică pentru a susține ideea că aceste chei moleculare sunt controlate *de-a lungul timpului, în afara viitorului*? Până de curând nu se știa ce fel de influențe sau radiații ar putea influența genele. De exemplu, au fost obținute în ultimii ani rearanjamente sau modificări ale genelor lalelelor supunându-le la radiații X cu radium. Ca rezultat al unui astfel de tratament au fost obținute artificial mutații în forme și culori noi. Una dintre terorile bombei atomice este aceea că radiațiile ei se pot juca chiar cu stabilitatea formei umane. Într-un anumit fel în special radiațiile cu această lungime de undă afectează dispunerea genelor și produc schimbări surprinzătoare în ceea ce noi privim ca individualitate.

Dar una dintre particularitățile unei astfel de frecvențe radioactive este că, spre deosebire de radiația sunetelor, căldurii sau luminii, ele persistă lungi perioade de timp. Timpul de înjumătățire al radiumului este de 1600 ani, ceea ce înseamnă că unei particule de radium îi trebuie 1600 de ani să se diminueze la jumătate. Spus altfel, vibrațiile inițiate de radium se diminuează într-un mileniu aproape la fel de mult ca reverberațiile unui clopot mare ce se sting în jumătate de minut. Așa cum nota clopotului trece prin 30 secunde, așa și emanația radioactivității a *trecut prin 1600 de ani.*

Asta înseamnă că aceași radiație care poate afecta acum genele unei lalele poate produce un efect similar 1000 de ani de aici înainte. Sau invers, aceași radioactivitate care ar fi putut să producă o lalea monstruoasă atunci, poate crea o schimbare identică acum. Oare influența de formare a călătorit în timp înainte sau înapoi? Este același lucru.

Putem spune doar că această radiație, care are putere asupra formei, este *independentă de timp*.

Mai târziu vom vedea acest lucru ca un exemplu al principiului general că forma într-o lume este creată de influențe din lumea de deasupra, că aranjamentele moleculare pot fi alterate doar de forțe electronice. Între timp avem baze perfect științifice pentru fraza cu care am început - adică, influențele formatoare eliberate de moarte trebuie să călătorească înapoi și *să refacă embrionul*: și aceasta trebuie făcută prin manipulare instantanee a genelor la momentul concepției.

Cum sunt așteptate să acționeze astfel de influențe? Putem presupune că la sfârșitul vieții fiecare trăsătură psihologică a omului a devenit ori exagerată ori diminuată în comparație cu tendința organică inerentă în el la naștere. Ori s-a luptat să depășească unele deficiențe sau slăbiciuni, ori ele au câștigat mai multă putere asupra lui. Ori s-a străduit să restrângă o tendință copleșitoare, ori va fi mai mult ca oricând la cheremul ei. Și cum fiecare trăsătură psihologică ar corespunde unei trăsături fizice concrete, înseamnă că în "codul" organismului extrem de comprimat, furnizat de gene, acea genă care guverna această trăsatură, va fi datoare la sfârșitul vieții atât pentru stimularea crescută cât și pentru cea diminuată.

Astfel, ne putem imagina fălcile unui boxer profesionist crescând cu fiecare viață cu un pic mai mult, trupul unui gurmand mai corpolent, urechea unui muzician mai fină, memoria cuvintelor la un scriitor mai perfectă. Prin creșterea familiarității repetiției ne putem aștepta ca aceste trăsături, care sunt deja destul de dezvoltate, să continue să se dezvolte mai departe, iar la semnalul morții un impuls și mai puternic să se îndrepte înapoi către gena corespunzătoare ce așteapta în dansul concepției.

În acest sens nu există nici un dubiu că simbologia renașterii animale a fost folosită în învățături variate. Fiecare animal a fost coniderat ca exagerarea extremă a unei caracteristici atât fizice cât și psihice. Astfel, câinele ar putea simboliza nasul, puterea mirosului, cât și starea de a fi pe deplin în puterea acestei funcții, adică, subjugat de poftele animalice care sunt mult stimulate de mirosuri. În același mod un șarpe ar putea simboliza combinația glandulară care creează reacții rapide și vicioase. Astfel, fiecare animal ar reprezenta exagerarea patologică a unei

trăsături controlate de o genă sau de un set de gene, ce nu se armonizează cu restul organismului și care își asumă orbește conducerea întregului.

În Mitul lui Er este descris cât de multe dintre sufletele eroilor greci, ce li s-a oferit alegerea liberă din toate exemplele posibile de vieți, au ales acele vieți ale animalelor corespunzătoare cu natura lor - Ajax a unui leu, Agamemnon a unui vultur, Epeius bufonul, a unei maimuțe. Când citim aceste rânduri, într-adevar, avem o imaginea groaznică a lui Ajax devenind de la o viață la alta, pentru eternitate, mai hirsut și mai prosteşte de curajos, Agamemnon mai singuratic, tăcut și acvilin, Epeius mai accesibil și fără scop în imitațiile sale. Aceasta este ideea teribilă care ne-a fost transmisă de cei vechi sub masca transmigrației animale - aceea a creşterii permanente a fixării *într-o anumită trăsătură caracteristică.*

"Dacă cineva intră în pântec prin sentimente de atașament sau repulsie" - spune *Cartea tibetană a morților* - "se poate naşte ca pasăre de curte, cal, câine, sau ființă umană ".* Aici se prezintă ideea că renașterea umană este un eșec - din punct de vedere al celor ce încearcă să evadeze în lumea electronică sau a raiului - dar, în contrast cu simbolismul renașterii animale, este cel puțin un eșec *echilibrat*, în care toate trăsăturile organismului uman sunt transmise mai mult sau mai puțin în relația și proporția justă.

Accastă idec a creşterii echilibrării trăsăturilor caracteristice, creşterea armoniei organismului, implică deja un înalt nivel de autocunoaştere din partea individului, combinat cu lupta intenționată împotriva slăbiciunilor cunoscute și cultivarea intenționată a ceea ce se știe că lipseşte.

Acum putem vedea mai bine cum ar putea funcționa mecanismul recurenței umane; cum "latențele" din viața trecută "ordonate în conformitate cu caracterul și puterea lor", așa cum este menționat în Sankhya, la moarte ar putea fi transmise trăsătură cu trăsătură către genele și cromozomi corespunzători în ou. Mai departe vedem cum acest mesaj întreg, compus din mii de astfel de semne, ar putea fi transmis instantaneu în timp, de o radiație care se bucură de permanența și penetrarea care știm astăzi că aparține radioactivității.

---

* W. Y. Evans-Wentz: *Cartea tibetană a morților*

Dar actul concepției este de asemenea actul sexual al părinților. Crearea noului model sau câmp de forță derivă de asemenea și de la ei, de la starea lor, de la intensitatea și puritatea emoției lor și așa mai departe. Astfel, dacă va fi de realizat o îmbunătățire scrioasă și o armonizare a noului embrion în relație cu cel vechi, ajungem la ideea că omul ce moare trebuie nu numai să fi început să-și stăpânească propriile slăbiciuni, ci și într-un fel trebuie să-și *ridice proprii părinți la un nivel mai înalt.* El trebuie acum să-și învețe părinții cum să-i facă viitorul corp mai bun. Și în chiar momentul concepției sale trebuie să aducă o astfel de intensitate a conștienței și emoției încât *să comunice cu ei.*

La această idee misterioasă se referă *Cartea tibetană a morților* astfel:

> ... îndreaptă dorința ta și intră în pântec. În același timp emite-ți undele-dar (de grație sau bunăvoință) asupra pântecului în care intri, (transformându-l astfel) într-un palat ceresc.*

Oamenii superiori nu pot aștepta. Trebuie să-și îmbunătățească propria ereditate, *să-și aranjeze propria naștere.*

Pentru oamenii care nu sunt nici sfinți nici criminali, vedem prin contrast doar o schimbare gradată și poate imperceptibilă de la o viață la alta - ori printr-o trăsătură ce are tendința să înghită restul sau invers, printr-o înclinație lentă către armonia și echilibrul întregului. Aceasta este eterna recurență descrisă de Nietzsche, și pe care Ouspensky a evocat-o în romanul său *Ciudata viață a lui Ivan Osokin.*

Dar, este oare posibil să aștepți timp de câteva vieți să se apleze la astfel de schimbări imperceptibile? Așa cum știm din graficele fiecărui proces vital, nimic în natură nu urmărește o linie înclinată dreaptă pentru totdeauna; mai devreme sau mai târziu ea se curbează într-o acensiune avântată sau într-o cădere vertiginoasă. Cât de răbdătoare este natura în cazul omului? De câte vieți se poate aștepta să se bucure înainte ca o socoteală finală, o judecată a judecăților să fie cerută?

Chiar și aici vechile legende nu ne lasă fără un indiciu.

---

* W. Y. Evans-Wentz: *Cartea tibetană a morților*

Acum, în același Loc din care vine fiecare Suflet (se scrie în mitul lui Phaedrus), ea nu s-a reîntors decât după trecerea a zece mii de de ani; pentru că mai devreme nici un Suflet nu este înzestrat cu aripi, salvează Sufletul celui care caută fără înșelătorii Adevărata Înțelepciune, sau și-a iubit Aproapele în legăturile Înțelepciunii. Sufletele unor astfel de oameni fiind înzestrate cu aripi când s-au scurs de trei ori o mie de ani, dacă au ales această viață de trei ori la rând, se înalță atunci.†

Ce poate însemna asta? Zece mii de ani, conform cu calculul menționat în special în Mitul paralel al lui Er, reprezintă o sută de vieți. Un astfel de calcul ar putea trece neobservat dacă nu ne-ar aminti în mod surprinzător de cele o sută opt mărgele din colierul lui Buddha, fiecare mărgea simbolizând o reîncarnare.

În orice caz, trecerea pare a sugera pentru marea masă a oamenilor o perioadă imens de lungă, totalizând probabil o sută de vieți, în care fluxul lent ce afectează umanitatea în general ne putem aștepta să-și fi făcut treaba sau să fi eșuat. În îmbunătățirea acestei scări nu este nimic personal, omului oferindui-se aparent posibilitatea de a participa la o ascensiune generală aproape imperceptibilă, în ritmul proceselor ce se aplică întregii naturi.

În același timp o cale mai rapidă, sau o scurtătură, pare a fi vizibilă " pentru cei ce au căutat fără înșelăciune Adevarata Înțelepciune ". Astfel de oameni, care au trăit o treime din numărul total de vieți ce le-au fost alocate, par a fi introduși către o șansă diferită. Li se poate da șansa de a contacta un învățător sau o școală și astfel să învețe secretul regenerării. Cu cunoștințe speciale, îndrumare exactă, muncă intensă asupra lor și noroc, probabil că se pot înălța pe un drum direct și *scăpa din ciclul renașterii.* Aceasta este posibilitatea ilustrată în vechile icoane rusești la a doua Judecată de Apoi, unde câțiva călugări ce evită judecata generală sunt ilustrați în *partea dreaptă zburând vertical direct spre rai.**

Pentru cei ce au învățat acest secret timpul se măsoară imediat altfel. Nu mai este o problemă de număr de vieți. O șansă specială este revelată, dar trebuie folosită *foarte repede.* Un anume nivel bine definit trebuie atins în câteva

† *Miturile lui Platon*

* N. P. Kondakov: *The Russian Icon,* planșa LXIII

vieţi. "Sufletele unor astfel de oameni... dacă au ales această viaţă de trei ori la rând, fiind înzestraţi cu aripi, se înalţă atunci."

Este straniu să regăseşti această idee fascinantă şi teribilă repetată douăzecişicinci de secole mai târziu, în timpurile noastre sceptice. În *Ciudata viaţă a lui Ivan Osokin*, scrisă de Ouspensky, eroul vede în cele din urmă cu o claritate tragică, ciclul de recurenţă al vieţii sale. El întâlneşte un magician care-i explică ceva mai mult. Dar, în emoţia învăţării abia aude ce adaugă acesta la urmă:

> Un om care a început să ghicească marele secret trebuie să-l folosească, altfel se întoarce împotriva lui. Nu este un secret neprimejdios. Când cineva a devenit conştient de el, trebuie să meargă mai departe sau va decade. Când cineva găseşte secretul sau aude de el, mai are numai două, trei sau, în orice caz, încă doar câteva vieţi.

X

MEMORIA ÎN LUMILE INVIZIBILE

ÎN primul rând, trebuie să încercăm să înţelegem că "memoria" se poate referi numai la acele lumi mai dense, în care percepţiile se deplasează în timp suficient de lent pentru a produce un simţ al trecutului, prezentului şi viitorului. În lumea electronică nu poate exista memorie, deoarece totul este *acum* şi totul este ştiut. Din acest înalt punct de vedere mai înalt este incorect să ne gândim la diversele vieţi ale omului ca fiind consecutive: este o chestiune de *recurenţă simultană.*

Totuşi, în lumea în care trăim nu putem gândi în acest mod: trebuie să presupunem un înainte şi un după, o viaţă succedând alteia. Într-o astfel de lume aproximaţia noastră cea mai apropiată de percepţia mai înaltă este chiar "memoria".

Am studiat deja problema conştienţei şi memoriei de-a lungul unei vieţi, cum momentele mai vii de conştienţă din existenţa cuiva în lumea înconjurătoare stabilesc ritmuri, care căutând progresul obişnuit al percepţiei de-a lungul timpului îl prindeau în forma "memoriei". De asemenea, am presupus că astfel de momente extraordinar de intense - probabil de mari bucurii, tragedii, surprize sau ciudăţenii - ar putea chiar să iradieze un impuls de memorie la un punct corespunzător pe spirala altei vieţi, aceasta dând naştere la toate senzaţiile stranii de *familiaritate* cu evenimente şi scene necunoscute şi chiar cu *previziunea* unor lucruri ce se vor întâmpla în viitorul foarte apropiat.*

Dar toate studiile serioase ale naturii memoriei ajung întotdeauna, mai devreme sau mai târziu, la pereţii albi ai naşterii şi morţii. Putem construi o cantitate aproape copleşitoare de dovezi ce sugerează că vieţile succesive se dezvoltă una din alta în recurenţă, şi că momentul morţii

* Însemnări ale unor astfel de poveşti documentate au fost adunate de Camille Flammarion în cartea sa *Moartea şi misterele ei* deşi, din păcate, dintr-un punct de vedere uşor morbid.

într-o viață este momentul concepției în următoarea. Dar nu putem niciodată să verificăm asta datorită faptului că memoria omului obișnuit nu poate să treacă de acest obstacol. Pentru nivelurile obișnuite de conștiență și pentru impulsurile de memorie ce se nasc din ele, moartea este un *izolator absolut*. Pentru a trece prin moarte în viitoarea viață, memoria ar trebui să aibă mult mai multă forță, adică, ar trebui să se înalțe la o extrem de înaltă intensitate a conștienței, față de cea pe care o cunoaștem în mod obișnuit.

Putem compara cercul vieții omului cu un circuit electric care se închide la moarte, și memoria cu curentul electric. Această "întrerupere" este suficientă pentru a opri fluxul de curent de intensitate obișnuită, dintr-o parte în alta. Dacă am crește tensiunea electrică *foarte mult* curentul ar putea să facă arc peste întrerupere, aceasta creând o lumină intensă, și în același timp reîntregind circuitul și permițând o "scurgere" dintr-o parte în alta.

Aproape toate tradițiile privind aventurile sufletului după moarte conțin ceva referințe, adesea neobservate, asupra unui punct unde memoria este *înlăturată sau spălată*. De exemplu, viziunea Sfântului Macarie din Alexandria descrie cum sufletul, după ce a petrecut trei zile devenind eliberat de trup și după ce s-a înălțat la rai pentru adorarea lui Dumnezeu, este apoi condamnat să rătăcească șase zile în paradis, unde "contemplându-l pe tot, se transformă și *uită toate necazurile pe care le avea pe când era în trup*".

Aici putem urmări o versiune degenerată a unei legende adevărate, pentru că în această viziune este justificată tendința și dorința naturală umană de a uita nefericirea, iar pierderea memoriei într-un punct definit este făcută acum să pară ceva de dorit, în loc de ceva mortal de periculos și care să fie de evitat. Întregul sens al poveștii este astfel răsturnat, pentru că sensul originar al tuturor legendelor este chiar că în acel moment memoria trebuie *reținută* cu orice preț.

Totuși, această greșeală ne dă o idee foarte interesantă despre cum ar putea să se întâmple pierderea memoriei. Pentru că în această viziune uitarea este legată de lumea paradisului, adică lumea moleculară, în care am presupus că sufletul o să retrăiască sau să revadă viața trecută într-o formă intens comprimată. Mai devreme ne-am dat seama de teribila tortură emoțională ce va fi legată de o astfel de concentrare intensă a memoriei în toate viețile obișnuite, și

putem înţelege că irezistibila dorinţă a sinelui în acest timp ar fi să evadeze din această remuşcare de nesuportat, *să nu îşi mai amintească, să uite cu orice preţ.*

În nuvela simbolică a lui Ouspensky despre recurenţă eroul care doreşte cu pasiune şansa de a se întoarce peste viaţa lui irosită, având întreaga memorie a tuturor greşelilor sale, găseşte în cele din urmă un magician care este de acord să-l trimită înapoi aşa cum doreşte. "Îţi vei reaminti totul" adăugă magicianul "*atâta timp cât nu vrei să uiţi.*"* Acest principiu absolut fundamental ce guvernează toate manifestările memoriei în timpul vieţii, trebuie să fie aplicat cu o forţă de o sută de ori mai mare memoriei, după moarte.

Această idee a unei dorinţe intense de a uita, a tânjirii pasionate după uitare, este transmisă cu vigoare în legenda greacă a lui Lethe.

> Atunci, Er spuse, (sufletul) fiecărui om, fără să se întoarcă înapoi, merse drept sub tronul Necesităţii şi când fiecare, chiar până la ultimul, au ieşit din el, ei împreună au călătorit spre câmpia lui Lethe, printr-o teribilă căldură arzătoare şi îngheţ; şi această Câmpie este fără copaci sau orice plante ce cresc din pământ. El spuse că au poposit când era deja seară lângă Râul Uitării, apa pe care nici un ulcior nu o ţine. Acum era necesar ca fiecare să bea o anumită măsură de apă; dar, cei pe care înţelepciunea nu-i oprea, beau mai mult decât măsura; şi deîndată ce fiecare bea *el uita totul.*†

Aceasta este totuşi o versiune incompletă a legendei Orfice mai esoterice, despre *două* izvoare din care ar putea bea cel mort - Lethe şi Mnemosyne, uitarea şi memoria. Pentru că în faimoasa tablă de aur găsită la Petelia sunt date instrucţiuni exacte iniţiatului Orfic, al cărui ţel, devenind purificat, este *să scape cu totul din ciclul încarnărilor.** Un astfel de candidat trebuie să evite cu atenţie fântâna unde apa cade liberă, din partea stângă, cu un chiparos alb ce creşte lângă ea şi, în schimb, să se adreseze gardienilor fântânii ascunse a lui Mnemosyne cu aceste cuvinte hotărâte: "Sunt copilul Pământului şi al Cerului: sunt ars de sete; pier; daţi-mi apa rece de băut din fântâna Memoriei".

---

* P. D. Ouspensky: *Strange Life of Ivan Osokin*, p. 20

† *Miturile lui Platon*

* κυκλου των αλγεων και ευρησεις κυκοτητος.

lar gardienii îi vor da apă de băut din sfânta fântână, şi va fi trimis să trăiască pentru totdeauna împreună cu Eroii.

Slujba Rusească pentru cei Morţi se termină la fel: "Dă-le Doamne, pace veşnică în binecuvântata adormire, sufletului robului tău plecat din viaţa asta, şi *fă-i memoria veşnică* ". lar corul în crescendo răspunde de trei ori: *Veşnică memorie! Veşnică memorie! Veşnică memorie!*".

Această păstrare a memoriei prin moarte, ce presupune conştienţa neîntreruptă, este întotdeauna arătată ca fiind necesară pentru a scăpa din recurenţa vieţilor pământeşti. Dar întotdeauna se adaugă că această sarcină este mult prea grea pentru omul nepregătit. Lăsând deoparte faptul că oamenii obişnuiţi nu sunt conştienţi de ci înşişi, *chiar şi când sunt în viaţă şi în deplina posesie a simţurilor lor*, ei nu pot să suporte şi nici nu ne putem aştepta să suporte imensul şoc al morţii fără să-şi piardă chiar şi acea conştienţă pe care o au în mod normal, aşa cum nu se poate aştepta nimeni ca omul obişnuit să suporte o durere fizică mare fără să leşine. Această pierdere de cunoştinţă este inevitabilă şi este o parte a planului naturii de a ocroti oamenii de suferinţa nenecesară, până când ei îi vor putea înţelege utilitatea şi valoarea.

Ceva mai devreme am comparat momentul morţii şi evadarea sinelui din starea celulară în cea electronică, cu o explozie atomică. Pare foarte clar că o astfel de tranziţie trebuie să implice în mod inevitabil acea pierdere a conştienţei care pare a fi recunoscută în atât de multe legende. Aşa cum s-a arătat în Mitul lui Er citat mai sus " era *necesar* ca toţi să bea *o anumită măsură* de apă " a uitării. Atunci, întreaga problemă ar părea - cât de repede ar putea sufletul să se zbată să iasă din insensibilitatea sa în conştientizarea posibilităţilor extraordinare ale lumii în care se regăseşte? Motivul pentru care cele mai multe suflete se scufundă într-o uitare completă este că "*cei pe care înţelepciunea nu-i înfrânează beau mai mult decât măsura*".

Astfel ajungem la al doilea motiv pentru pierderea memoriei. Acesta este legat de principiul general că *schimbarea stării distruge memoria*. Corpurile noastre în timpul verii nu-şi pot aminti senzaţiile din timpul iernii, nici în miezul zilei cum se simt în întunericul orelor târzii. Un exemplu şi mai clar este că tranziţia de la somn la starea de trezire distruge în mod normal amintirea viselor. Astfel,

numai o tehnică de observaţie foarte specială, şi în mod particular un efort intens de a-şi aminti în momentul trezirii, dau posibilitatea ca ceva ca de exemplu studiul succesiv al viselor să poată fi desfăşurat în starea de conştienţă din timpul zilei.*

Dacă privim imensul influx de energie electronică de la moarte ca o versiune enorm de intensificată a influxului de lumină şi impresii ce apar la trezire, vom înţelege de ce memoria vieţii trecute, după ce a fost puternic iluminată de primul bliţ, trebuie în mod inevitabil să tindă să dispară. Memoria viselor este distrusă la trezire, memoria vieţii la moarte, datorită aceleiaşi legi care determină metalele să-şi piardă puterea de a transmite sunetele, de îndată ce transmit energia mult mai intensă a căldurii, sau stelele să dispară în lumina soarelui. Pentru a ţine stelele sub observaţie după răsăritul soarelui este necesară o tehnică de studiu specială şi dificilă - din fundul unui puţ sau cu ajutorul unor ecrane. Aşa trebuie să fie şi cu păstrarea memoriei prin moarte.

Dar transmiterea memoriei acestei vieţi în alte stări după moarte, pentru a-i examina semnificaţia în lumina condiţiilor de acolo este numai jumătate din problemă. Pentru a utiliza numai astfel de amintiri, va fi necesar totuşi să le transferăm mai departe, combinate cu amintiri din lumile invizibile, *în urmatoarea viaţă*. Pentru a face asta, trebuie depăşită o şi mai formidabilă schimbare de stare, şi anume cea legată de naştere în lumea fizică, familiară. Este într-adevăr greu să-ţi imaginezi care ar fi cel mai mare şoc, cel rezultând din pierderea formei fizice la moarte şi descătuşarea fără formă în lumea electronică, sau la pierderea protecţiei pântecului şi eliberarea la naştere într-o lume plină de lumină, aer, zgomot şi rece.

Conform tradiţiei hinduse exprimată în *Vishnu Purana*, această ultimă schimbare de stare este cea care distruge memoria cel mai eficient:

> Animalul gingaş şi subtil există în embrion.... plutind în apă... neputând să respire, înzestrat cu conştienţă şi reamintindu-şi multe sute de naşteri anterioare... Când copilul este pe punctul de a se naşte... este întors cu capul în jos, şi expulzat violent din pântec de puternicele şi dureroasele contracţii ale naşterii; copilul, pierzând pentru un timp toate

* Această problemă este foarte bine tratată în *The Land of Dreams*, de J. G. Sime.

senzaţiile, când este adus în contact cu aerul exterior este imediat privat de cunoaştere intelectuală.*

Astfel există două tipuri principale de memorie de care ducem lipsă şi care se pare că au fost distruse în moduri mai de grabă diferite. În primul rând ne lipseşte memoria vieţilor noastre fizice anterioare. Fără nici o îndoială, aceasta este din acelaşi motiv pentru care nu ne amintim cel mai mult din viaţa prezentă: adică este prea dureros să-ţi aminteşti. În general, *nu vrem să ne amintim trecutul, preferăm să ne ocupăm minţile cu un viitor imaginar, aproape incompatibil cu acest trecut. Astfel, funcţia memoriei se atrofiază.*

În al doilea rând, nu avem memoria altor stări ale materiei în care s-ar putea să fi existat înainte de concepţie, nici ale libertăţii inimaginabile şi viziunii aparţinând lumilor moleculare sau electronice. Pare probabil că şi asta este aşa deoarece nu învăţăm niciodată tehnica specială şi teribil de dificilă a păstrării memoriei pe parcursul unei schimbări fundamentale a fiinţei.

Platon spune în Phaedrus:

> Fiecare Suflet al unui Om, din necesitate a văzut Lucrurile aşa cum Sunt cu Adevărat, altfel nu ar fi intrat în această făptură; dar a chema în minte Aceste Lucruri, cu ajutorul lor, nu este uşor pentru orice Suflet, nici pentru acele Suflete care au văzut pentru o clipă Lucrurile, nici pentru cei pentru care, atunci când au căzut pe Pământ, răul s-a petrecut, astfel încât sunt îndreptaţi spre păcat prin legături nefaste şi uită de lucrurile sfinte pe care le-au împărţit odinioară. Foarte puţini sunt cei ce sunt lăsaţi să aibă Memorie prezentă cu ei într-o măsură suficientă.*

Cum poate memoria să fie dezvoltată "într-o suficientă măsură" pentru un om ca să-şi amintească de el însuşi şi să-şi poarte această amintire dintr-o lume în alta, dintr-o viaţă în următoarea? Trebuie să înceapă cu această viaţă prezentă. Pentru că orice ar fi putut să se întâmple altora, este deja fotografiat în el în fiecare detaliu, ca un film care a fost expus dar nu şi developat. Mai degrabă există în el multe filme diferite, deoarece fiecare funcţie a sa face şi

---

* *The Vishnu Purana*, trad. de H. H. Wilson, Book VI, Cap.V, Vol. 5, p. 204

* *Miturile lui Platon*

înmagazinează propria istorie - o bobină cu toate impresiile vizuale, a doua cu toate sunetele şi conversaţiile auzite, a treia cu propriile mişcări, a patra cu senzaţiile fizice şi aşa mai departe. În cortexul creierului său, în ochi, în gât, zac aţipind dar intacte milioane de percepţii care alcătuiesc viaţa lui, reduse la scală moleculară sau electronică.

Aşa cum am spus, în omul obişnuit aceste filme sunt nedevelopate, adică înregistrările sunt "uitate", cu excepţia momentelor în care atenţia este accidental atrasă către această sau cealaltă scenă scurtă, datorită unei asemănări sau a contrastului în prezent. Pentru că atenţia sau *conştienţa* este agentul de developare. Astfel, omul care vrea să-şi "dezvolte memoria" trebuie să aducă în mod intenţionat conştienţa să se refere la înregistrările sale. Acum trebuie să-şi developeze filmul său interior despre trecut, în loc să aştepte revelarea bruscă şi copleşitoare la moarte.

La început acele amintiri, ale oamenilor, locurilor, întâmplărilor importante sau banale care sunt evocate în om în mod obişnuit numai prin asocieri, trebuie să fie la dorinţă aduse înapoi în mod secvenţial. Ele trebuie aranjate pe luni şi ani. Trebuie asamblate, prelungite şi evaluate - în *special acelea pe care nu doreşte să şi le aducă aminte.* Pentru că exact capacitatea de a nu-şi reaminti slăbiciunile, greşelile şi căderile trecute îl ţine pe om aşa cum este, îi permite să repete aceleaşi greşeli fatale în mod constant şi nedureros - sau mai degrabă să amâne toată suferinţa rezultantă a conştiinţei la o ultimă experienţă de nesuportat. În acest fel, prima sarcină a unui om care vrea să-şi dezvolte memoria este să-şi *aducă aminte de el din timp.*

Dar, atunci când încearcă să facă asta în mod serios, va ajunge în faţa mai multor lucruri din trecutul său, a căror repetare nu o mai poate admite. Ar putea găsi primele manifestări banale ale unui obicei care mai târziu va deveni dezastruos; şi-ar putea aduce aminte prima întâlnire accidentală într-o relaţie fatală sau o neglijenţă prostească ce a dus la o mare tragedie. Prin revederea şi înfruntarea acestor amintiri va începe să se cunoască pe sine. Va vedea ce a fost şi ce este. Şi îşi va da seama că până acum a fost de acord cu acest trecut, numai pentru că nu şi-a amintit de el.

Studiind propriul trecut mai departe ar putea vedea că aceste momente dramatice ale vieţii lui, atât cele bune cât şi

cele rele, nu sunt izolate, ci au fost prevestite de multe situații anterioare, fiecare schițând punctul culminant ce va veni într-un mod mai complet și minuțios. Ar putea chiar să i se pară că astfel de "prefigurări' reprezintă un fel de memorie *inversată*, ecoul invizibil de impulsuri în timpul inversat, pe care le-a ghicit deja. Și își va da seama că pentru ca scena finală să fie jucată diferit, aceste "repetiții" trebuie să fie modificate de asemenea, înapoi spre propria copilărie.

De aici, s-ar putea să înceapă să se dezvolte treptat în el un fel de memorie duală. Va vedea imediat ceea ce s-a întâmplat de fapt, și ceea *ce s-ar fi putut întâmpla dacă ar fi fost mai conștient*. Și cu cât își aduce aminte mai limpede de trecut, mai multă importanță va acorda acestor noi posibilități, pe care le va plasa într-o recurență viitoare. Pentru el reîntoarcerea va fi legată cu ideea unei posibile conștiențe. *Va începe să-și reconstruiască viața.*

Cu cât insistă mai mult în această reconstrucție, cu atât mai dureros va deveni contrastul dintre ceea ce a fost și ceea ce ar putea fi. Aceasta este o parte necesară a procesului, pentru că așa cum conștiența este revelatorul pentru filmul memoriei, conștiința este fixatorul ei. Întregul țel trebuie să fie de a dezvolta și fixa memoria gradat și intențional, *cât timp ești încă în viață.* Pentru că așa cum un revelator prea puternic sau un fixator prea dur nu scot o fotografie ci o distrug în mod iremediabil, exact așa este și șuvoiul copleșitor de conștiență și conștiință eliberat de starea electronică, ce va *distruge* memoria în momentul morții, *cu excepția a ceea ce a fost deja developat și fixat permanent în timpul vieții.*

Astfel, amintindu-și și mai viu și mai puternic răscrucile trecutului său, se va naște pentru un om o întrebare, cum să transmită un avertisment către sine, întâlnindu-se cu el data viitoare? Cum să-și transmită *atunci* ce simte *acum*? Probabil că ar putea să se întoarcă la acea scenă precisă a unei greșeli sau oportunități și, luptând cu toată puterea sa, să-și amintească de sine, să se străduiască să prindă pe un zid sau pe un copac întipărit în memoria sa înțelegerea pe care dorește să o transmită. Ar putea să-și spună că atunci când stă acolo *în viitoarea viață*, vederea acestui copac trebuie *să-i amintească să-și amintească.*

Atunci se va naște în el ideea că singura lui șansă este să devină conștient *acum*. Va înțelege practic principiul că

singurul mod de a comunica memoria către altă viaţă este prin forţa conştienţei în aceasta. Şi va vedea că scopul dobândirii conştienţei în viaţa este *să rămâi conştient trecând prin moarte.*

XI

SEPARAREA PRIN SUFERINŢĂ

O pregătire pentru sarcina imensă de a rămâne conştient prin moarte trebuie să fie cea de a deveni intens conştient de sine însuşi în timpul vieţii. Înainte însă de a se pune problema conştienţei de sine în moarte, un anume principiu al conştienţei trebuie deja să se fi născut din trup şi să fi reuşit în studiul obiectiv al tuturor manifestărilor acestui corp, în condiţiile favorabile ale existenţei fizice. Acest principiu al conştienţei trebuie să înveţe să-şi *amintească de sine*, deci să-şi amintească toate manifestările corpului fizic şi relaţia lor cu acesta, *acum*. Nu putem concepe nici un alt mod ca memoria să fie păstrată până într-un alt timp.

Luptându-ne pentru conştienţă în viaţa trupească suntem astfel în poziţia unui om aflat într-o mică barcă în derivă în care a răsărit o spărtură şi care încearcă să înveţe să înnoate în timp ce barca lui pluteşte încă, deoarece ştie că va fi prea târziu când se scufundă. Această putere de a înnota în altă lume, această dobândire a unui principiu permanent de conştienţă, este legată de dezvoltarea intenţională a unui suflet.

Lăsând deoparte pentru moment exemplul marilor mistici şi învăţători ai religiei, putem vedea clar că pe această cale au păşit mulţi dintre cei mai mari scriitori, artişti şi muzicieni, ai căror secret ne scapă dacă nu admitem o astfel de posibilitate.

În opera lui Shakespeare, de exemplu simţim un crescendo imens, copleşitor, al înţelegerii tuturor slăbiciunilor, pasiunilor, sacrificiilor, zbaterilor şi aspiraţiilor omului, care în mod inevitabil implică descoperirea tuturor aspectelor naturii umane *în el însuşi*, adică, prin *conştienţă de sine*. În acelaşi timp, prin cunoaşterea şi exprimarea atât de plină de viaţă a tuturor pasiunilor muritoare, simţim cum ceva din Shakespeare s-a separat treptat de ele, *amintindu-şi toate acestea şi totuşi rămânând deoparte faţă de ele*. În Iulius Cezar, Macbeth, Hamlet, vedem portretizat cu multe feţe acelaşi om care trăieşte printre cele mai mari suferinţe

și tragedii pe care viața le poate aduce și în care ceva începe să existe totuși, separat de sine și separat de propriile sentimente umane legate de acestea. Este chiar această putere care dă tuturor personajelor sale sensul curios al ineficacității, când se măsoară cu criteriile lumești. Ei merg deja pe o cale diferită de restul umanității: viețile lor nu-și mai au rostul din punct de vedere al rezultatelor lumești. *Pentru că încep să-și amintească de ei înșiși.*

Un exemplu și mai viu se găsește în lunga serie a autoportretelor lui Rembrandt, care, luate împreună, se apropie cel mai mult față de orice în artă și literatură de portretizarea "trupului dezamăgit" al unui om. Chiar de la început îl vedem pe Rembrandt zbătându-se să se vadă pe sine și înregistrând cu o obiectivitate teribilă momentele de frică, prostie și voioșie necontrolată, când se prinde pe sine cu toate gărzile jos și pierdut într-o inconștiență aproape de animal.* Treptat el este în stare să se separe din ce în ce mai mult de aceste manifestări umane ale lui Rembrandt, până când în ultimile autoportrete pare că vede *întregul om din exterior*. Apare o impresie copleșitoare că recunoașterea s-a separat de efemera natură omenească și că Rembrandt știe și își amintește de el într-un mod complet diferit de oamenii obișnuiți.

Mai există un aspect al aceluiași proces. În mod evident, una din cerințele pentru a scăpa de anumite condiții date de viață, de anumite limitări fizice, este ca toate sau cele mai multe dintre posibilitățile intrinseci în acele limitări trebuie mai întâi să fie înfăptuite. Oamenii obișnuiți sunt condamnați la repetarea vieților pentru că ei nu au început să devină conștienți de posibilitățile pe care acele vieți le conțin. Cu astfel de oameni ca Rembrandt sau Shakespeare situația este foarte diferită. Este incalculabilă cantitatea de observații și înțelegere legată de toate aspectele și situațiile vieții umane, cu fiecare clasă și tip de ființă umană, care a fost stoarsă din viața materială de Shakespeare.

Repetiția se datorează lipsei de înțelegere. Este mecanismul prin care fiecare individ primește o altă șansă de a înțelege mai mult, de a deveni mai conștient în condițiile prezente - deoarece dacă el nu poate să le stăpânească, este sigur că nu va putea să le stăpânească altele mai puțin familiare. Dar Shakespeare și Rembrandt au

* *The Paintings of Rembrandt*, editate de A. Bredius. No. 1,2,3,5,14,15

atins deja şi au eliberat cantităţi imense de înţelegere din vieţile lor şi astfel este aproape de neconceput ca asemenea vieţi ar trebui să se repete în modul în care trebuie să se repete vieţile inconştiente.

De exemplu, este imposibil să credem că Shakespeare trebuie să scrie din nou *Hamlet*. A făcut asta cândva în mod perfect. A repeta perfecţiunea determină un fel de pierdere care nu a fost prevăzută de legile cosmice. Imperfecţiunea se repetă, perfecţiunea nu. Şi totuşi *Hamlet* există în istorie. Spectacole nenumărate au folosit timpul a sute de actori şi producători, au influenţat zeci de mii de spectatori, au creat mode, expresii şi tendinţe în gândire ce dau o nuanţă întregii noastre civilizaţii, şi au trecut chiar şi în aspectele ei cele mai mecanice. În concluzie, cineva trebuia să scrie *Hamlet*.

Pentru a scăpa de recurenţă, "Shakespeare" trebuie să înveţe pe altcineva să scrie *Hamlet*. Trebuie să pună pe altcineva în locul lui. După aceea el va fi liber pentru alte teme. De fapt acest exemplu este unul bun, pentru că în faimoasa controversă Bacon - Shakespeare, se pare că vedem urma confuză trasată în timp obişnuit a paternităţii literare a unei mari opere istorice, ce trece de la un individ la altul în recurenţe succesive.

Cum au ajuns astfel de oameni la poziţia lor ciudată pe muchie de eliberare? Caracteristica lor cea mai evidentă este dorinţa lor intensă de a vedea obiectiv - *chiar şi pe ei înşişi*. Dar separat de asta nu putem evita să nu fim izbiţi de rolul ciudat pe care suferinţa pare să-l joace pentru ei. Din nou şi din nou vedem intrând în viaţa unor astfel de genii creatore o mare tragedie sau suferinţa, care pare în mod ciudat inevitabilă, pe care nu încearcă să o ocolească şi de care se pare că au nevoie într-un mod curios. Este ca şi cum într-un anume punct al creşterii obiectivităţii faţă de ei înşişi, nici o experienţă obişnuită nu este suficient de puternică, *doar suferinţa este o încercare suficientă pentru forţa dobândită de ei.*

Este aşa cu astfel de oameni mai ales la apropierea morţii. Rembrandt, după caricra sa magnifică a murit bolnav, uitat şi absolut singur. Beethoven, surd, bolnav, fără nici un ajutor, abandonat, a fost uitat de flăcăul beat trimis să aducă doctorul. Tolstoi a murit într-o gară de provincie, unde, la vârsta de 82 ani, fugise într-un pelerinaj imposibil în Tibet.

Newton a mers atât de departe dincolo de relațiile obișnuite încât a fost tratat ca nebun; la fel a fost și Nietzsche.

Desigur că moartea fiecărui om este tragică și singură. Dar în aceste cazuri tragedia și suferința par a juca un rol aproape diferit de cel jucat în viața oamenilor obișnuiți. Oamenii obișnuiți suferă inutil și irositor, și pentru ei străduința de a evita dureri fără rost este fără nici o îndoiala bună. Dar deja în câteva din aceste alte cazuri pare a intra elementul, destul de diferit, al suferinței intenționale. Suferința nu este evitată, chiar este căutată, pur și simplu pentru că este cel mai dificil lucru pentru un om să lucreze cu ea și este cel mai mare test al forței dobândite de separare a conștienței sale de manifestările corporale, având și o perspectivă obiectivă asupra acestora.

Când ajungem la marii învățători din religie ai omenirii descoperim astfel de suferințe voluntare duse la o amplitudine care, din punctul de vedere al omului obișnuit, sunt de neconceput. Un singur cuvânt către Pilat ar fi schimbat totul. Dar Hristos nu a făcut nimic pentru a-și evita răstignirea, ci acționează într-adevăr într-un astfel de de mod - având în vedere circumstanțele și starea de spirit a poporului - încât să o facă inevitabilă. Socrate se comportă similar în fața senatului atenian. Buddha, *știind*, mănâncă mâncarea otrăvită oferită de un fierar dintr-un sat de la marginea drumului. Milarepa, sfântul tibetan, atunci când un pandit gelos îi promite amantei lui o peruzea dacă îi oferă înțeleptului un vas cu lapte bătut otrăvit, Milarepa mai întâi trimite femeia înapoi să-și primească mita și apoi *în mod deliberat acceptă vasul*. În fiecare din aceste cazuri este clar descris de către martori că o astfel de moarte voită este însoțită de o agonie teribilă, care a fost în mod clar prevăzută și în mod deliberat invocată.

Trebuie să existe multe sensuri pentru o astfel de suferință, marea ei parte rămânând invizibilă pentru noi. Totuși, să ne reamintim de tot ceea ce s-a spus despre posibilitatea evadării din ciclul de vieți omenești prin păstrarea conștienței și memoriei la trecerea prin moarte, în momentul, eliberării în lumea electronică. Și cum conștienta, pentru a fi întărită și strunită într-un astfel de test, trebuie să fi dovedit deja abilitatea sa de a face față celor mai puternice șocuri și vitregii pe care lumea fizică le poate oferi.

Dintr-un punct de vedere, cel puțin, expunerea deliberată la o mare suferință chiar înainte de moarte trebuie să deprindă conștiența cu asemenea șocuri astfel încât să poată face față fără clintire acestei tranziții finale. Stăpânirea unei mari dureri îi dă conștienței intensitatea și avântul necesar să continue separată de trup, îi dă posibilitatea să "se înalțe" singură, cum s-ar spune.

Pentru că suferința este principalul mijloc prin care o parte din mecanismul uman poate fi separată de alta. Chiar și la dentist devine posibil pentru un om să simtă "*el* suferă dar *eu* nu sufăr". În timp ce stând într-un fotoliu confortabil, într-o cameră caldă, după o cină bună, este practic imposibil să-și inducă o senzație comparabilă.

O astfel de divizare, când este dusă departe, eliberează cantități imense de energie emoțională. Acum cunoaștem imensa cantitate de energie eliberată de ruperea învelișului electronic de nucleul unui atom. Eliberarea de energie în om datorită ruperii învelișului exterior al orgnismului său de nucleul său, "sinele" necunoscut este similară. O astfel de separare este produsă în mod obișnuit la moarte iar rezultatele imaginabile ale acestei fisiuni necontrolate le-am menționat deja.

Dar, ca și la divizarea artificială a atomului, la separarea artificială sau eliberarea conștienței de corp, problema este de a găsi un șoc suficient de violent și penetrant pentru a afecta rezultatul, în timp ce experimentul este încă ținut sub control.

În cazul omului, suferința intensă, stăpânită pe deplin și dirijată cu precizie, pare a furniza singurul șoc de intensitatea necesară. Probabil că cea mai extatică dragoste și compasiune poate fi folosită astfel; dar în astfel de cazuri, așa cum au fost înregistrate pentru noi, o astfel de compasiune acceptă de fapt suferința echivalentă și pare a nu fi nici o diferență reală între cele două forțe.

Evident, există mari pericole. Imensul șoc ce rezultă din divizarea atomului trebuie să lovească exact în locul potrivit pentru a muta electronul afară din sistemul său. În mod similar, în cazul omului aplicarea marii puteri a suferinței exact între principiul conștienței și manifestarea sa întrupată, pentru a le separa pe cele două, este posibilă numai după lungi pregătiri morale și psihologice. Pentru că aplicarea sa greșită de-a lungul istoriei, așa ca în nenumăratele secte cu flagelări și auto-torturi, ar putea să servească

doar la mutilarea organismului psiho-fizic și ca să *lege* conștiența de trup, în mod inseparabil. Astfel, unul dintre rezultatele teribile ale experimentului prematur, este avertismentul suficient că ceea ce a fost spus *nu se referă la oameni obișnuiți*. Folosirea intențională a suferinței devine practică doar în legătură cu lucrul dintr-o *școală de regenerare* și atunci doar într-un moment foarte bine definit.

Pentru că suferința, ca și căldura, este nu numai un agent de divizare ci și de fixare. Ea face posibilă desprinderea și separarea părților diferite ale omului - dar de asemenea, într-un anume fel, tinde să unească într-un mod indisolubil sinele său individual sau individualitatea, de acea parte în jurul căreia a gravitat în timpul îndurării efective a durerii. Privit dintr-un punct de vedere obișnuit efectul ei este de a aduce permanență acelor atitudini care erau predominante în acel moment. Schimbarea, care este atât slabiciunea cât și salvarea omului obișnuit, este astfel pierdută. Astfel încât, așa cum este înțeles în mod general, suferința ori poate distruge ori poate crea un om, dacă își lasă atenția să fie atrasă de trupul nefericit, sau dacă, cu un mare efort, el o poate transmuta în principiul conștienței care poate privi organismul fizic și necazurile sale dintr-un punct de vedere detașat și obiectiv.

Această teribilă și *hotărâtoare* putere a suferinței este rezumată în povestea celor doi hoți crucificați alături de Isus, care, îndurând o durere identică, unul cu amărăciune și celălalt cu devoțiune, au fost conform legendei populare, condamnat și respectiv binecuvântat. În orice caz Hristos i-a răspuns hoțului pocăit , "Adevărat grăiesc ție, astăzi vei fi cu mine în Paradis", sugerând ideea viitoare că o mare suferință *asimilată corect* poate fi transmutată într-o energie de o astfel de intensitate încât să neutralizeze toate consemnările anterioare - așa cum căldura intensă poate topi o bucată de bronz și astfel să determine dispariția înscrierilor aparent gravate acolo pentru totdeauna.

Această posibilitate ca suferința să șteargă toate însemnările acțiunilor greșite din trecut, de care un om nu poate scăpa în alt mod și, în același timp, să fixeze permanent în el anumite caracteristici pe care le simte de dorit, care până atunci l-au atins sporadic, ar putea mai departe să arunce lumină asupra ideii suferinței intenționale la apropierea morții.

Tuturor acelor oameni care au ajuns la astfel de culmi extraordinare ale înțelegerii în domeniile lor diferite, trebuie să le fi venit următoarea întrebare: "Cum să fac permanentă o astfel de înțelegere în fața bolii, bătrâneții și a apropiatei dezintegrări?" Artiștii în mod intuitiv și învățătorii în mod conștient par a fi ajuns la aceași înțelegere - că alegerea deliberată a suferinței ar putea să aducă un astfel de fixator, acel liant prin care lecțiile învățate în viață ar putea fi fixate permanent în interiorul ființei umane. Într-adevar, Milarepa cânta deschis în durerea sa:

> Boli...
> Dar tind să mă înfrumusețeze enorm...
> *Daruri folosesc* ca să împodobesc semnele perfecțiunii mele...
> Această boală, care mi se potrivește atât de bine...
> Aș putea transfera, dar nu este nevoie să o fac.*

Trebuie să adăugăm totuși aici două lucruri pentru a corecta imaginea. În primul rând, suferința voluntară poate fi concepută numai pentru acela care s-a eliberat de mult de suferința involuntară - adică, de la obișnuita îngrijorare, frică, neîncredere, sclavie privind opiniile altora, imaginarea unui dezastru și așa mai departe. Singura atitudine sănătoasă a omului care se găsește la cheremul unor astfel de lucruri este dorința de a scăpa de ele cât mai curând posibil și să-și pună încrederea în forțe mai înalte. Într-adevăr, să adaugi suferință intențională *peste* această povară implică o tendință nesănătoasă și chiar patologică.

Numai omul care s-a eliberat de toate astea, realizează că o nouă și imensă forță de motivare este necesară pentru ceea ce trebuie făcut, și care începe să se gândească la transformarea durerii și disconfortului, acea materie primă de care ființele umane nu duc lipsă.

Exact acest cuvânt, "transformare", sugerează cealaltă calificare pe care trebuie să o aducem argumentelor noastre. Pentru că "suferința" este numai o descriere a modului în care, din punctul nostru de vedere, ni se par anumite experiențe. Dacă sunt de fapt numai "suferință", atunci au dat greș în scopul lor. Dar avem toate motivele să credem că aduc cu ele bucurie, extaz sau o nouă emoție pentru care nu avem nume, cu o intensitate similară sau chiar mai mare.

---

* W. Y. Evans-Wenz: *Tibet's Great Yogi Milarepa*, p. 265

Atunci, cum să descriem o stare în care durerea și bucuria sunt prezente în proporții egale, sau în care suferința fizică este însoțită de extaz emoțional? Nu avem o modalitate de exprimare a unei astfel de stări.

"Deși ați auzit că am suferit, totuși nu am suferit; că nu am suferit, totuși am suferit; că am fost străpuns, totuși nu am fost nimicit; spânzurat, și totuși nu am fost spânzurat; că sângele s-a scurs din mine, și nu s-a scurs", așa cum Hristos este pus să spună în scrierile apocrifele Fapte ale lui Ioan. "Într-un cuvânt, ceea ce ei spun despre mine, nu mi s-a întâmplat, dar ceea ce nu se spune, aceea am suferit cu adevărat".

★ ★ ★

Unii, *dintr-un motiv anume*, trebuie să fie mai puțin expliciți. După mulți ani dedicați învățării și explicării unor idei esoterice prietenilor lui, un om pe care l-am cunoscut, brusc nu a mai explicat nimic începând cu câteva luni înainte de moartea sa. Printr-o tăcere aproape totală și o retragere el părea să se fi izolat așa cum era de forțele tulburătoare ale vieții, care sorb sufletul din fiecare om care nu are *fixat în el propriul câmp de conștiență*.

Apoi, în ultima sa lună, când moartea era clar doar o chestiune de zile, slăbiciunea sa fiind extremă și având continuu o foarte cruntă durere, acest om a început să facă fără nici o explicație o serie de fapte de rezistență, aproape inexplicabile din punct de vedere obișnuit. Deși i se prescrisese din punct de vedere medical un repaos absolut, el ceru să fie dus zi de zi în excursii lungi în toate acele case în care a trăit în timpul șederii în Anglia. În aceste excursii nu a mâncat nici nu a băut, iar la întoarcere rămânea adesea toată noaptea în mașină în frig și întuneric. Când a fost aproape imposibil să-și ducă un picior în fața celuilalt și-a determinat trupul ce murea să meargă pas cu pas timp de o oră pe poteci abrupte; îl forța să se scoale devreme de dimineață, să se îmbrace, să coboare și să urce lungi șiruri de trepte; transforma noaptea în zi; cerea de la prietenii săi, pentru a rămâne cu el, asemenea fapte de răbdare încât, ei în

---

Acts of John, verset 101. *The Apocryphal New Testament*, trad. de Montague Rhodes James, p. 256.

deplină posesie a sănătăţii şi puterii, puteau cu greu să le îndeplinească.

În final, în ziua în care a prevăzut că va muri, s-a ridicat din pat, s-a îmbrăcat şi clătinându-se, în timp ce îi înlătura pe cei ce încercau să-l reţină, a coborât şi şi-a chemat la el toţi prietenii apropiaţi, cărora a putut să le comunice multe idei într-un astfel de mod încât fiecare a perceput în el însuşi, soluţia propriei probleme. Apoi s-a retras, iar a doua zi în zori a murit cu bună ştiinţă.

Trebuie să ne rămână necunoscut întregul înţeles al unei astfel de fapte, atât pentru omul însuşi cât şi pentru cei din jurul său. Se poate spune doar că astfel a demonstrat anumite puteri, de exemplu să vorbească altora fără cuvinte audibile şi comunicarea cu ei la distanţă, care sunt în mod normal privite ca fiind miraculoase. Şi mai mult, că aceste puteri nu au fost exprimate de dragul lor, dar ca funcţii ale unei alte stări de conştienţă, şi în relaţie cu o anume sarcină îndeplinită *în altă lume.*

Suferinţa aparţine naturii corpului fizic sau organic. Este frica de ea care îl leagă pe om de caracterul său muritor. Prin acceptarea ei intenţionată omul păcăleşte natura şi moartea. El demonstrează separarea voinţei sale de forţa trupului său. El trage deoparte sufletul spre a fi gata pentru o existenţă independentă în lumea invizibilă. Îşi aduce aminte de sine însuşi. Aşa se poate pregăti omul pentru nemurire conştientă.

XII

TRANSFIGURAREA ÎN LUMEA ELECTRONICĂ

CARE este natura acestei nemuriri conştiente? Mai întâi trebuie să distingem foarte clar posibilitatea nemuririi conştiente de nemurirea *inconştientă*. O piatră ce-şi păstrează forma 10 000 de ani este nemuritoare în comparaţie cu un om, dar nemurirea ei este inconştientă. Permanenţa iadului este o nemurire similară.

Astfel, nu nemurirea în sine este de dorit. Într-adevăr, doar pentru toţi, exceptând pe cei mai naivi, există ceva inexprimabil de oribil privind ideea de nemurire legată de corpul nostru prezent sau starea noastră prezentă care este aproape de inconştienţă. Pentru că aceasta ar însemna sfârşitul ţuturor posibilităţilor de schimbare, de creştere, de dezvoltare. Nemurirea inconştientă implică încremenirea sau pietrificarea unei *singure* forme, este calitatea unei forme care *nu poate muri*. Nemurirea conştientă este legată de puterea de a trece liber de la o formă la alta, sau de a depăşi forme inferioare pentru cele mai înalte. Este calitatea unui principiu de viaţă care a devenit *independent de formele muritoare*. Aceste două posibilităţi sunt în antiteză una faţă de cealaltă.

Acum, puterea de schimbare de la o formă sau un vehicul la altul implicată de nemurirea conştientă depinde de un principiu bine definit. Pentru a deveni în mod conştient nemuritor într-o lume - adică să dobândeşti puterea de a schimba la dorinţă propriul vehicul în acea lume - este necesar atât să posezi cât şi să controlezi un corp ce aparţine lumii superioare, un corp al următoarei stări, mai fine, a materiei.

Putem lua un exemplu foarte simplu al acestui principiu. Casele, autobuzele, avioanele, trenurile, sunt vehicule făcute din materie în stare minerală. Omul fizic posedă puterea de a schimba la dorinţă un astfel de vehicul cu altul prin control deplin asupra unui corp celular, un corp alcătuit din materie în stare mai înaltă. Dacă maşina sau casa "moare", adică decade sau nu mai funcţionează, el o poate

abandona și dobândește una nouă. Astfel, într-un anumit sens omul fizic se poate spune că este nemuritor în relație cu aceste vehicule. Pentru că le poate pătrunde, locui, părăsi și schimba la dorință.

Același corp celular îl face de asemenea atotputernic în relație cu materia în stare minerală sau metalică. El poate prelucra obiecte din această materie, le poate topi, reforma în noi obiecte și așa mai departe. În relație cu o bucată de fier sau cu vehicule făcute din fier este atât nemuritor cât și atotputernic; este "zeu".

Putem înțelege acum de ce ideea de a deveni cu adevărat nemuritor în relație cu lumea celulară este de conceput doar în relație cu crearea unui corp superior, adică a unui suflet, și având un control total asupra puterilor acestuia. A ne gândi că omul pur fizic dobândește nemurire și omnipotență în lumea celulară, ar fi la fel cu a ne imagina că o bicicletă ar putea să aibă vreun control asupra altor vehicule de pe același nivel.

Din toate acestea rezultă că în univers sunt multe grade de nemurire. Fiecare lume de materie este nemuritoare în relație cu lumea inferioară, mai densă. Lumea moleculară a Pământului este nemuritoare în relație cu lumea celulară a naturii, care în mod periodic moare și renaște la suprafața sa. Lumea electronică sau solară a luminii este nemuritoare în relație cu lumea moleculară a Pământului. Și o ființă ce posedă un corp de natura și materia unei astfel de lumi se bucură de o nemurire potențială în relație cu ființele ce locuiesc în lumile inferioare.

Astfel, dacă un om controlează pe deplin corpul celular el este nemuritor și omnipotent în lumea corpurilor minerale, un om ce controlează pe deplin un corp molecular sau suflet se dovedește a fi nemuritor și omnipotent în lumea corpurilor celulare. Iar un om ce controlează pe deplin un corp electronic sau spirit va fi nemuritor sau omnipotent în lumea corpurilor moleculare - adică, *va fi nemuritor și omnipotent în lumea sufletelor oamenilor.*

Acum în sfârșit am început să sesizăm imensa semnificație a unui spirit. Un om care poate trăi într-un trup permanent din această energie divină, care pentru omul obișnuit este doar o strălucire de lumină la moarte, va fi un *făuritor de suflete umane.* El va putea să muncească, să construiască, să formeze și să distrugă în relație cu materia moleculară, așa cum omul fizic poate să o facă în relație cu

materia minerală. El va putea să ştie şi să folosească legile ce guvernează corpurile moleculare şi astfel va putea *să modeleze suflete pentru oameni sau să-i ajute să-şi modeleze sufletele.*

Când am vorbit mai devreme despre posibilitatea oamenilor de a dobândi suflete, a trebuit să adăugăm că fără ajutor ei nu ar putea să atingă nici un stadiu din acest proces. Acum este clar de ce. Când găsim un vas sau o ustensilă minerală - să spunem un vas sau o cană îngropată - ajungem imediat la concluzia intervenţiei omului fizic. În acelaşi fel, nu ne putem imagina un corp fizic format şi *funcţionând pe deplin* fără intervenţia sufletului, nici un suflet ce funcţionează pe deplin fără intevenţia spiritului.

Astfel, începem să distingem trei etape distincte în dezvoltarea posibilă a omului, plecând de la posesia în prezent a unui corp fizic, doar parţial conştient şi în mare parte nesupus unui control.

Mai întâi trebuie să găsim un om care posedă un suflet sau corp molecular. Pentru că numai un astfel de om va fi omnipotent în relaţie cu corpurile fizice. Numai un astfel de om va înţelege legile referitoare la corpurile celulare, va putea să sesizeze deficienţele sau anomaliile, să prescrie seria foarte complicată de exerciţii şi şocuri fizice, mentale şi emoţionale necesare pentru a construi tărie nervoasă, a înfrânge obiceiuri interioare sau exterioare şi a face să se ajungă la un corp celular normal, controlat, sensibil şi pe deplin funcţional. Astfel, munca adevărată a omului ce are suflet va fi de a *îndrepta* oamenii fizici, *ca să-i facă normali.* El ar putea să conducă o "şcoală de normalitate". Pentru că există un principiu care spune că numai normalul se poate dezvolta, numai normalul poate deveni extraordinar.

În plus, probabil că-şi va învăţa elevii teoria dobândirii unui suflet. Ar putea să-i ajute să-şi dezvolte voinţa, conştiinţa, unitatea şi conştiinţa, care am văzut că sunt esenţiale pentru această sarcină imensă. Dar nu ar putea să-i înzestreze cu suflete: nu ar putea să lucreze direct în lumea moleculară.

Numai un om care trăieşte în *spirit* va putea să formeze şi să cizeleze suflete; aşa cum un om cu suflet poate forma şi cizela trupuri. Un astfel de om va lucra cu oamenii care au reuşit deja să ajungă normali din punct de vedere fizic, şi în care sufletele embrionare au început să crească; ar putea să

formeze, să dezvolte și să educe aceste suflete. Ar putea să conducă o "școală de suflete", în condiții și circumstanțe despre care noi nu putem avea decât o idee vagă.

În cele din urmă trebuie să presupunem școli pentru atingerea spiritului, a căror muncă și modalitate de lucru nu le putem nici măcar teoretiza. "Te botez cu apă întru pocăință; dar cel ce vine după mine este mai puternic decât mine... El te va boteza cu Sfântul Duh și cu foc"* , așa cum a spus Sfântul Ioan Botezatorul. Apa se referă la suflet, focul la spirit.

Un singur aspect al unor astfel de școli poate fi conceput de noi. Un candidat trebuie deja să posede un suflet matur. Dobândirea spiritului pentru un astfel de om ar putea să fie legată de înzestrarea elevilor săi cu sufletul pe care el deja îl posedă. Acesta ar fi testul său. *Trebuie să pună pe cineva în locul lui.*

Această idee ne dezvăluie unul dintre principiile de bază legate de crearea de noi corpuri și schimbarea consecventă a locului în univers. Și, de asemenea, ne dezvăluie de ce această sarcină este atât de extraordinar de dificilă. Așa cum tot studiul nostru a încercat să arate, întregul univers este solid; este un întreg complet format prin recurență a totului în propriul său loc. Astfel încât pentru ca un obiect "să-și părăsească locul" - de exemplu pentru ca un om să-și părăsească locul din lumea celulară și să dobândească un loc permanent în lumea moleculară - două lucruri sunt necesare. Mai întâi trebuie să fie liber un loc în lumea moleculară *pentru a-i face loc*. În al doilea rând, un om aflat la un nivel mai scăzut de înțelegere trebuie să ocupe locul lăsat liber de el. Mai mult, deși nu ne putem imagina cum, acest proces trebuie să continue invizibil, atât în sus cât și în jos. Un întreg lanț de oameni trebuie să se miște, fiecare în locul celuilalt. Numai astfel se poate produce o schimbare adevărată de loc, fără a lăsa vreun loc gol în univers, adică, fără a crea un vid imposibil.

Acum este clar de ce transferul conștienței umane către un corp permanent de materie superioară este radical diferit de orice altă sarcină a omului. Pentru aceasta și numai pentru ca se implică schimbarea locului cosmic. Trebuie să ne dăm seama că orice tip obișnuit de "îmbunătățire" știut - orice formă de școlarizare și învățare, achiziționarea de

* Sf. Matei III. 11

nouă cunoaştere, de bune obiceiuri, calificări, meşteşuguri, chiar şi îmbunătăţirea propriului nivel de fiinţă - se referă la îmbunătăţirea în acelaşi loc.

Un motor poate fi curăţat, gresat, vopsit, accelerat, poate fi transferat de la amestecul cimentului la producerea curentului electric - dar rămâne acelaşi motor. Toate acestea reprezintă o îmbunătăţire în acelaşi loc. Pentru ca motorul să respire, să simtă, să producă urmaşi, să dobândească o structură celulară, ar însemna o schimbare dintr-un loc al universului în altul. Şi la schimbarea acestei naturi se referă crearea de noi corpuri.

Acum, o astfel de mutare ascendentă în lanţ către materia superioară, o astfel de transformare convulsivă a conştienţei creatoare ca şi cum ar fi o tăiere pe verticală prin atât de multe tărâmuri, este un proces extraordinar de complicat. Are nevoie de nenumărate circumstanţe favorabile, individuale, cosmice şi chiar sociale. În primul rând aceasta este posibil numai în conexiune cu lucrul într-o şcoală condusă de un om care are control deplin asupra tuturor puterilor sufletului şi care aspiră intens către un nivel mai înalt. În al doilea rând aceasta este posibil doar într-un anumit moment în istoria acelei şcoli, un moment pentru care toată munca precedentă a şcolii a reprezintat doar stadiul de pregătire.

Într-adevăr, dacă ne gândim la nenumăratele teste de niveluri diferite care vor trebui să fie trecute, prilejurile de suferinţe morale şi fizice care trebuie inventate, varietatea tipurilor, diferitele niveluri de fiinţă, situaţiile dramatice necesare - toate acestea trebuie să fie introduse *intenţionat*, cunoscând pe deplin relaţia lor cu efectul - apoi vedem că trebuie produsă nu mai puţin decât o cumplită *dramă cosmică*. Cineva trebuie să creeze o piesă - *în viaţă*, în care toate pericolele, ameninţările, torturile, răscumpărările, evadările şi decesele sunt de fapt *evenimente istorice*.

Mai devreme ne-am dat seama că datorită aranjamentelor universului, momentul morţii este cel mai mare test şi şansă pentru om. Pentru că în acel moment *totul este posibil*. Atunci dacă ţelul conducătorului şcolii este de a atinge spiritul, cu tot ceea ce implică asta, trebuie să presupunem că după pregătiri intense el va alege momentul propriei morţi pentru a face acest efort suprem. Conflictul dramei, evenimentul ei important va fi *moartea producătorului*.

În acelaşi timp împrejurările morţii lui, sacrificiile, suferinţele, eforturile şi eşecurile ce conduc către aceasta,

vor furniza nenumărate teste sau sub-intrigi ce vor afecta fiecare personaj din sfera piesei. Acestea vor furniza o serie de teste pentru "discipolii" conducătorului, și singurul lor țel ar putea fi să dobândească suflete; o altă serie de teste pentru nivelul de înțelegere al oamenilor obișnuiți care ar putea fi servitori sau negustori sau martori; o a treia serie de teste pentru personajele publice din acel timp; și probabil un al patrulea sau o șansă finală de salvare pentru criminali sau "suflete muribunde", a căror participare ar putea fi necesară la intrigă.

Cum poate fi produsă o piesă coerentă și plină de puternice semnificații cu o astfel de colecție eterogenă de personaje? Când sfinții, asasinii, trădătorii, mântuitorii reali trebuie să-și joace rolul exact, cum pot acțiunile variate să fie dirijate către un final previzibil? Este imposibil, cu excepția folosirii funcției speciale de *telepatie*. Numai un om ce are puterea de a plasa gânduri și sugestii direct în mințile altor oameni poate produce o astfel de piesă. Această putere este o funcție a sufletului care, datorită structurii sale moleculare, *poate intra în alți oameni și poate cunoaște ce se petrece în creierele lor și în alte organe*. Astfel, producătorul unei astfel de piese poate fi numai cineva care deja a dobândit un suflet și are un control desăvârșit asupra acestuia, și care în conexiune cu propria moarte încearcă să se stabilească într-un corp electronic permanent, sau spirit.

Această producție "telepatică" a sinelui rezolvă și testează diferitele personaje din piesă. Primul test va fi dacă acei ce sunt dirijați astfel recunosc ce se întâmplă cu ei. Să presupunem că sugestia unei acțiuni familiare va fi pusă în mintea cuiva. Cu siguranța el va considera aceasta ca o idee proprie, și dacă nu este prea leneș sau prea ocupat, probabil că va îndeplini sugestia, spunând că el s-a *decis să facă asta*. Pe de altă parte, dacă sugestia se referă la o acțiune nefamiliară sau necaracteristică, cu excepția cazului în care va fi puternic impresionat de emoții - el o va da deoparte, explicându-și că a *decis să nu facă asta*. Astfel, toate personajele obișnuite dintr-o astfel de piesă pot fi folosite să facă ceea ce fac de obicei; ei vor juca rolurile lor naturale, *dar așa cum o cere acțiunea*.

Pentru "discipoli" situația este diferită totuși. Găsind în mințile lor imaginea unor acțiuni foarte dificile sau necaracteristice, dacă s-au obișnuit cu disciplina școlii și cu lupta

internă serioasă pentru autocontrol, ei ar putea să vadă asta ca o *şansă* specială şi să facă tot ce pot mai bine pentru realizarea ei. Să presupunem că li se sugerează un mare sacrificiu de sine sau o sfidare a convenţiilor de dragul loialităţi lor. Discipolul slab o va da deoparte spunându-şi: "la urma urmelor, conducătorul nu mi-a spus niciodată să fac asta". Pe de altă parte, discipolul puternic ar putea să o vadă ca o şansă de a-şi dezvolta voinţa, sau de a-şi stăpâni propriile slăbiciuni.

Mai departe, dacă a învăţat să se cunoască foarte bine, ar putea să recunoască faptul că astfel de gânduri îi sunt necaracteristice, că ele *nu ar putea să izvorască din mintea sa obişnuită*. Probabil că le va lega de conştiinţă, sau dacă este foarte atent ar putea să suspecteze adevărata lor origine, şi să înceapă să ghicească ceea ce se întâmplă. În orice caz îşi va spune că vin de la un *nivel mai înalt* şi nu pot fi ignorate. Pentru astfel de discipoli, în acest fel apare posibilitatea de a-şi întrerupe propria mecanicitate, acţionând altfel decât le stă în caracter. Li se permite să facă lucruri pe care fără ajutor nu şi le-ar fi imaginat niciodată şi totuşi să le facă *ei înşişi, din propria voinţă*. Efectul acesta asupra discipolului este foarte diferit faţă de acţiuni similare îndeplinite din supunere şi nu pot fi simulate în nici un alt mod. Astfel, prin telepatie adevărată i se dă discipolului o şansă să se autodepăşească, să-şi dezvolte voinţa, să creeze un suflet.

Este inutil să adăugăm că nu pot fi sugerate acţiuni greşite într-o astfel de piesă. Astfel de acţiuni, care sunt într-un sens cerute de acţiunea piesei, sunt furnizate în mod *automat* de slăbiciunile diferitelor personaje, când ele se confruntă cu anumite situaţii cheie. Nu este necesară nici o sugestie pentru omul iubitor de putere, atunci când puterea sa este ameninţată, el trebuie să plănuiască să ucidă. Chiar şi discipolii, atunci când o întorsătură a acţiunii îi prinde cu garda jos, vor trăda din frică sau jenă aşa cum a făcut Petru la cântatul cocoşilor. În acest timp mulţimea va cere sânge, pur şi simplu pentru că a făcut-o de mii de ori înainte. Astfel de acţiuni sunt absolut mecanice şi nu sunt niciodată rezultatul sugestiilor producătorului, deşi ele vor fi cu siguranţă prevăzute şi luate în consideraţie. Chiar s-ar putea întâmpla ca ştiind principala slăbiciune a unui discipol, producătorul să poată crea împrejurări exterioare, calculate astfel încât să scoată la iveală această slăbiciune în mod

irezistibil, în timp ce *în același moment îi sugerează telepatic discipolului cum să o depășească*. În acest fel se poate produce imensa fricțiune interioară necesară pentru a dobândi un suflet.

Câteva scenarii ale unor astfel de "piese" au ajuns până la noi, conservate în masa unor scrieri filosofice. Nu putem ști niciodată câte reprezentații necunoscute au avut loc și câte nu au trecut de stadiul preliminar de repetiții. Deși aceste drame se pot desfășura în văzul tuturor, este un fapt straniu că nu s-a transmis nici o înregistrare a lor, cu excepția celor redactate și transmise conștient. Dacă producătorii nu sunt încă gata să înregistreze, piesa rămâne necunoscută.

Probabil că cele mai limpezi se situează în jurul figurilor lui Buddha, Milarepa și Hristos. Scrierea buddhistă cunoscută drept *Cartea Marii Morți* pare foarte incompletă și a fost prelucrată și formalizată până când aproape toată spontaneitatea unei reprezentații vii *reale* a dispărut. Dimpotrivă, episoadele finale ale vieții lui Milarepa sunt ca în viață și conțin niște varinte interesante ale dramei creștine. Dar aceasta din urmă, Evanghelia, trebuie să reprezinte exemplul perfect - prezentarea clasică așa cum este ea - a unei astfel de piese.

Există unele diferențe. Din diverse motive atât Buddha cât și Milarepa au produs dramele lor pe o scenă plină de "compasiune", în țări unde ideile oculte erau profund venerate și în perioade când, probabil datorită unor motive cosmice, oamenii obișnuiți s-au aflat într-o stare foarte receptivă. Fundalul dramei lui Hristos este mult mai familiar. Avanpostul strategic al unui mare imperiu birocratic, oficialități nervoase și o gloată irresponsabilă, opresiunea politică și amenințarea cu revolta - toate acestea nu sunt în nici un caz "compasiune". Totuși arată că posibilitatea unei "mișcări" generale în nivelul de conștiență, care ar putea în final să afecteze miliarde de oameni, nu depinde de loc de condiții care, din punct de vedere obișnuit le putem numi favorabile. Răul familiar al vieții poate fi "folosit" ca un punct de sprijin pentru a da forțelor superioare o poziție avantajoasă pentru a lucra împotriva lui și a-și atinge scopurile.

În pofida unor astfel de diferențe de scene, tipurile unei astfel de drame apar permanent. Centurionul roman care asistă la crucificarea politică și izbucnește brusc: "Într-adevăr, acest om a fost Fiul lui Dumnezeu!", *este*

același personaj cu temnicierul lui Socrate care, aducând otrava, cere iertare "celui mai nobil, blând și bun dintre cei care au venit în acel loc".

În același timp, fiecare rol poate fi jucat cu diferențe individuale depinzând de un anumit actor și o anumită producție. Hangiul care îi servește lui Buddha mâncarea stricată din care acesta va muri, este introdus ca un personaj destul de minor, a cărui acțiune decisivă este aproape un "accident". În drama creștină, Iuda este considerat personificarea răului și, deși în final se căiește, totuși, i se cere să se spânzure. Totuși, chiar și aici există o sugestie curioasă de complicitate la Cina cea de Taină și în fraza lui Hristos la trădare: "Prietene, pentru ce ai venit?" Și rolului i se dă cu desăvârșire o nouă întorsătură în drama lui Milarepa, unde panditul gelos, după ce a determinat otrăvirea sfântului, cere ironic să primească agonia ce a rezultat și, o mică parte din ea fiindu-i transferată, este convertit, își abandonează bogățiile și devine un discipol devotat. Aici este un exemplu cum un rol de nemernic privit din afară, poate fi jucat într-un astfel de mod încât să pregătească actorul pentru un rol diferit *data viitoare*.

Trebuie să acceptăm ideea că în toate aceste drame, fiecare actor conștient trebuie să învețe să joace în cele din urmă toate rolurile, cu ideea că ar putea într-o zi să se califice chiar pentru rolul central. De exemplu, în drama din Evanghelie sunt multe indicii că Sfântul Ioan - "discipolul pe care Hristos l-a iubit", singurul care a stat cu el la răstignire, în grija căruia și-a încredințat mama, a cărui Evanghelie relevă cea mai adâncă înțelegere emoțională, și mai presus de toate cel care, bătrân fiind în Patmos, descrie el însuși experiențele unui corp electronic - într-un fel deci"dublează rolul de Hristos". "Imitația lui Hristos" este de fapt ultimul țel al fiecărui actor ce joacă în misterele creștine.

Totuși, toate aceste roluri sunt ajutătoare. Pentru că semnificația reală a întregii piese trebuie să apară în *transfigurarea personajului principal în lumea electronică*, în săvârșirea spiritului său. Toate evenimentele și manifestările miraculoase ce urmează după moartea lui pot fi privite, dintr-un punct de vedere, ca o demonstrație că *piesa a reușit*, imensul miracol a fost împlinit.

Pentru schimbarea colosală de locuri între toate nivelurile de materie, falia verticală prin tot universul care este

necesară pentru această transfigurare, pare a reverbera nu numai în sus, spre rai, ci şi în jos spre lumea minerală, chiar către iad.

La moartea sa Jetsün (Milarepa) manifestă procesul de fuziune a corpului fizic cu Tărâmul Adevărului Veşnic... Cerul fără nori părea a fi tangibil cu culori prismatice... Au fost ploi îmbelşugate de flori... O muzică încântator de melodioasă... şi un parfum delicios, mai înmiresmat decât orice esenţă pământeană a pătruns în aer... Zei şi oameni s-au întâlnit şi au stat de vorbă... astfel încât, pentru moment, au fost duşi înapoi la Vârsta de Aur.*

Când (Buddha) Preaslăvitul a murit, în momentul ieşirii sale din existenţă a început un puternic şi teribil cutremur ce a inspirat teamă; şi tunetele cerului au izbucnit.†

Isus când strigă din nou cu voce tare îşi dădu duhul. Şi văzu că vălul templului (timpului) fu rupt în două de sus până jos; şi pământul s-a cutremurat şi stâncile s-au despicat; şi mormintele s-au deschis; şi multe trupuri ale sfinţilor adormiţi s-au ridicat, şi au ieşit din morminte după învierea Lui, şi s-au dus în oraşul sfânt şi s-au arătat multora.‡

Toate astea confirmă ideea că au avut loc nişte dureri teribile ale naşterii, ce au implicat toate părţile universului. O fisură s-a produs prin toate nivelurile materiei şi prin timpul însuşi, prin intervenţia directă a energiei electronice. Prin această crăpătură percepţia omului obişnuit poate să vadă pentru scurt timp spre lumile superioare şi în trecut şi viitor. Şi prin aceasta, pentru toate fiinţele există acum un mod de a scăpa, care nu exista înainte.

De aici înainte are loc o categorie diferită de miracole. Aproape toate miracolele atribuite lui Hristos în timpul vieţii lui se referă la vindecarea sau aducerea la normal a corpului fizic. Vindecarea fiului nobilului la Capernaum, a infirmului la bazinul lui Bethesda, a celor zece leproşi, a femeii ce sângera, toate se referă la modificări de natură fizică, aşa cum ne-am putea aştepta de la un om care se bucură de un control complet asupra funcţiilor corpului

---

* W. Y. Evans-Wenz: *Tibet's Great Yogi Milarepa*, p. 273-4

† "The Book of the Great Decease", Cap.VI, v. 10, trad. de T. W. And C. A. F. Rhys Davids, *Dialogues of the Buddha*, Partea 2.

‡ Sf. Matei, xxvii, 50-3

molecular şi a cărui muncă a fost de a crea "oameni normali".

Miracolele de după răstignire sunt totuşi de o natură diferită. *După ce trupul său originar a fost distrus*, Hristos a putut să-şi proiecteze *un nou* corp fizic, sau multe astfel de corpuri, în locuri diferite. Deodată, doi prieteni ce mergeau la ţară către Emmaus, găsesc un Hristos fizic alături de ei; în aceaşi zi un alt Hristos le-a apărut discipolilor lui în interiorul unei camere încuiate; o săptămână mai târziu o altă apariţie survine lui Toma în condiţii similare; în timp ce un al patrulea Hristos vine către discipolii ce pescuiau în Lacul lui Tiberias. În fiecare caz o foarte curioasă dovadă a existenţei fizice este făcută de *însuşi Hristos ce le apărea*, care insistă să se hrănească din merinde şi să fie atins. Asta ar putea părea în mod curios irelevant, ţelul lui fiind de a arăta că apariţia lui nu este halucinaţie, nici chiar viziune, ci *un corp fizic adevărat.* Pentru cei ce au înţeles, chiar asta va fi dovada că Hristos a atins un nivel de unde poate crea şi distruge corpuri conform dorinţei sale, adică, este complet liber de toate vehiculele şi că lucrează *în spirit, din lumea electronică.*

De asemenea, pregătindu-se pentru moarte şi fiind implorat de diverşi discipoli să o facă în diversele lor sate, Milarepa îi însoţeşte pe toţi şi râmâne cu toţi cei care au rămas în urmă.

O astfel dc dovadă a puterii de a trece liber dintr-un corp într-altul, care aparţine nemuririi conştiente, va fi unul dintre cele mai mari teste ale discipolilor învăţătorului, şi trebuie să determine consternare şi teroare în cei care nu au ghicit deja ce era în joc. Urmaşii lui Milarepa au început să se certe între ei, fiecare pretinzând că având în vedere că ei au fost cu învăţătorul, ceilalţi nu puteau fi. În final chiar el a trebuit să intervină: "Toţi aveţi dreptate. Eu sunt cel care m-am jucat cu voi".

Astfel, când Maria Magdalena şi cei doi pelerini către Emmaus, deşi cu experienţa lor, s-au grăbit înapoi la Ierusalim să anunţe adunarea "discipolilor oficiali", au fost consideraţi nebuni. "Şi nu i-au crezut". Pentru că este una din straniile ironii că cei mai amarnici neîncrezători în transfigurarea învăţătorului trebuie să se găsească printre cei care erau cei mai apropiaţi lui sub înfăţişarea unui om obişnuit. Întotdeauna unii trebuie să nege spiritul lui în

numele corpului fizic: pentru că amintirile lor despre om vor părea reale, iar miracolul, imaginație.

Această neîncredere în marele experiment, *exact pentru că a reușit*, este una dintre cele mai ciudate și de neînțeles rezultate ale dramei. Trebuie să ne dăm seama cât de naivă este ideea omului obișnuit că un miracol îl va face să creadă. Dacă un om este sceptic, un miracol îl va face cu siguranță *să nu creadă*. Găsindu-se în situația de a nu putea să găsească deloc o explicație rațională trebuie să ajungă la concluzia că ori el ori învățătorul a înnebunit. Și dacă nu poate să depășească atitudinile și ideile obișnuite, miracolul însuși îl poate îndepărta de învățător; poate pentru totdeauna.

Astfel, acest moment de miracole, acest deznodământ al dramei aduce probabil cel mai mare test dintre toate. Este posibil ca discipolii să fi trecut multe alte teste, au făcut mari eforturi și au înțeles multe. Acum totul depinde dacă au o *atitudine pozitivă*, sau în limbaj religios credință, față de învățătorul lor. Pentru că numai având o încredere completă și fiind purificați de frică îl pot urma în lumea electronică.

Pentru cei ce trec de acest test devine posibilă o legătură foarte nouă cu învățătorul lor. Pentru că datorită corpului său electronic el poate ajunge la ei oriunde și oricând. Datorită naturii materiei electronice ce penetrează toate lucrurile, el îi poate poseda și îi poate determina să facă potrivit voinței lui, atât timp cât ei doresc asta. Datorită naturii materiei electronice ce depășește timpul, el poate veni la ei în viitor și probabil chiar și în trecut. El a devenit nu numai omnipotent ci și etern în relație cu ei. Și el își poate exercita puterea de a crea suflete, nu numai printre ei, ci și pentru toți oamenii care cred în el, atâta timp cât dăinuiește materia electronică. Într-adevăr, a lui va fi *nemurirea conștientă*.

"Iată, sunt cu tine orișicât, chiar până la sfârșitul lumii".

★ ★ ★

Despre învățătorul meu pot numai să spun că și el a produs o piesă pentru prietenii săi, în care ei și-au jucat rolurile fără intenție dar în mod perfect, și a cărui subiect a fost propria moarte. Pe tăcute el le-a transmis instrucțiuni în inimile lor, unii recunoscând asta, alții nu. Și el a putut să

spună de asemenea "Voi fi întotdeauna cu voi" - dar şoptit şi fumând o ţigară, astfel că nimeni nu a observat. În timp ce zăcea în pat în Surrey, el l-a posedat cu mintea sa pe un tânăr ce zbura peste Atlantic, pe care deja îl salvase de o iluzie. În acea dimineaţă fiind mort, a mers cu un călător trecând London Bridge, iar altuia ce conducea o maşină i-a arătat natura universului.

Totuşi, acestea sunt greu de crezut. Despre realizarea sa lăsăm această carte să fie martoră, scrisă în acest an ce urmează morţii sale, cu o cunoaştere primită de mine nemeritat. Fie ca cel ce poate să înţeleagă să înţeleagă. Pentru că aşa este.

19 noiembrie, 1948

Electronic Realm
HEAVEN

ANEXĂ

UN MODEL AL UNIVERSULUI

SĂ presupunem că figura noastră, alcătuită din patru cercuri îmbinate, reprezintă lumile şi timpurile *materiei în stare minerală, materiei în stare celulară, materiei în stare moleculară şi materiei în stare electronică.* Folosind această figură ca un fel de "maşină filosofică" putem reproduce, într-o formă simbolică, multe aspecte interesante ale universului. În acelaşi timp aceste definiţii particulare probabil că o fac nepotrivită pentru studiul fenomenelor dincolo de limitele sistemului solar.

Circumferinţa fiecărui cerc este marcată cu o scală a timpului ce se dezvoltă logaritmic în trei etape. Am stabilit că cercul vieţii minerale are o scală ce se întinde de la 80.000 la 8.000, 800, 80 de ani, potrivită pentru măsurarea proceselor ce se desfăşoară în interiorul scoarţei terestre, într-un tărâm reprezentat simbolic în ideile din vechime ca "iad". Similar, cercul vieţii celulare se extinde de la 80 ani la 1 lună şi se potriveşte vieţii şi proceselor fiinţelor organice de pe suprafaţa terestră, sau pur şi simplu pe "pământ". Cercul vieţii moleculare se extinde de la 1 lună la 40 minute şi măsoară vieţile şi fenomenele ce aparţin atmosferei terestre, sau în vechea terminologie, "paradisului". Cercul vieţii electronice se extinde de la 40 minute la 2,5 secunde şi se referă la fenomenul de lumină depinzând de soare în "rai".

În acest mod cele patru cercuri când sunt prezentate liniar reprezintă o scală continuă de vieţi, ce se întinde de la 80.000 de ani la 2,5 secunde, sau o întindere a vitezei de experienţă de un milion de milioane de ori.

Astfel, dintr-un punct de vedere cele patru cercuri pot reprezenta lumea minerală, lumea organică, lumea moleculară şi lumea electronică, sau cele patru "lumi" vechi: iadul, pământul, paradisul şi raiul. În timp ce, din alt punct de vedere, ele reprezintă trecerea vieţilor individuale prin aceste patru lumi, viteza relativă de mişcare în acestea.

Când am studiat cercul vieţii omeneşti, care a devenit acum modelul tipic al lumii corpurilor celulare, ne-am dat seama că la naştere (10 luni) şi la sfârşitul copilăriei (8 ani),

ca și la punctul comun al morții și concepției (80 de ani), au intrat niște impulsuri directe ale forței creatoare, o potențialitate complet nouă, provenind de la originea vieții. Aceste trei puncte marchează cele trei etape ale progresiei logaritmice la care ne-am referit. Astfel, în acest cerc - ca și în celelalte trei - am putea să unim aceste puncte rezultând un triunghi care va reprezenta intervenția directă a energiei solare sau divine în fiecare lume. Aceste triunghiuri radiază în toate lumile din punctul unic de conjuncție, punctul morții - concepției comun tuturor lumilor, punctul judecății universale. Acest punct de unde se nasc toate viețile și către care se întorc, care le susține în mișcarea lor de rotație, este chiar soarele. Aceste triunghiuri ale radiației solare trebuie să fie privite ca fiind într-o mișcare continuă, și această *primă mișcare* va reprezenta *viața*.

În continuare, cele șase puncte intermediare sau pietre de hotar de pe fiecare cerc ar putea fi considerate, asemenea planetelor în sistemul solar, că indică "funcții" sau "organe" ale lumilor cărora le aparțin. Printre ele trece o energie ce circulă intern, transmisă sau reflectată de la unul la altul după un anumit model, așa cum o rază de lumină ar putea să treacă la infinit între o serie de oglinzi reflectorizante plasate corespunzător. Din această circulație sau "joc de lumini", ce constituie *a doua mișcare* a universului, este creată întreaga varietate de *forme* potrivită cu lumea respectivă.

Deci, trebuie să ne imaginăm cele patru cercuri ale vieții minerale, celulare, moleculare și electronice, fiecare fiind radiat în mișcare de un triunghi de energie divină și fiecare informat de o circulație interioară proprie.

Mai mult, trebuie să ne imaginăm că punctele corespondente în cercurile diferitelor lumi sunt ele însele conectate prin trecerea anumitor influențe de la o lume la alta - așa cum nașterea în lumea celulară trebuie să fie controlată într-un mod necunoscut de nașterea în lumea moleculară și electronică, sau cum o planetă poate influența un organ corespunzător din corpul uman. Această influențare a funcției unei lumi de funcția similară a altei lumi este *a treia mișcare* a universului, care este exprimată de legea "*precum sus așa și jos*".

Aceste trei mișcări formează între ele solidul static al universului. Ele crecază din jocul lor viețile care se desfășoară pe cercurile lumilor, la viteze corespunzătoare existenței

ficcărui mediu. Astfel, cuantumul de energie înnăscut în impulsul originar al unei vieţi individuale trebuie să treacă prin lumea celulară la o anumită viteză, prin rezistenţa mult scăzută a lumii moleculare la o viteză mult mai mare şi, prin rezistenţa uriaşă din lumea minerală la o viteză de o mie de ori mai redusă.

Trecerea vieţilor pe cercurile lumilor introduce *a patra mişcare* în univers, a patra dimensiune, *timpul*.

Privind modelul nostru de univers, trebuie deci să începem prin a imagina patru tipuri de mişcări în el. Prima - mişcarea radiaţiei divine de-alungul fiecărui triunghi; a doua - mişcarea sau circulaţia interioară între cele şase puncte interioare în fiecare lume; a treia - mişcarea din fiecare punct al unui cerc către punctele corespunzătoare din celelalte cercuri; a patra - mişcarea vieţilor de-a lungul diferitelor cercuri.

Dar scopul acestei "maşini filosofice" este să ne ajute să creăm imaginea a şase mişcări, un univers cu şase dimensiuni. De aceea trebuie să punem întreaga structură în mişcare încă în două moduri.

Pentru a le deosebi să ne imaginăm cercul lumii minerale colorat în roşu, cercul lumii celulare în verde, cercul lumii moleculare în albastru şi cercul lumii electronice în galben sau auriu.

Acum, să ne imaginăm întreaga structură suspendată de punctul extrem al cercului electronic sau auriu şi rotindu-se rapid în jurul propriei axe. Va apărea o figură curioasă dar interesantă. Aceasta se va asemăna cu o sferă mare sau o bulă, în jumătatea ei superioară este conţinută o sferă sau bulă mai mică de aur, iar în jumătatea inferioară o sferă sau bulă egală de roşu, cele două fiind separate de o diafragmă verde creată de mişcarea orizontală a cercului albastru şi verde al lumii moleculare şi celulare. În sfera aurie, electronică, atât triunghiul cât şi figura interioară vor fi vizibile clar aşa cum vor fi vizibile şi în sfera roşie, minerală, de jos. Totuşi, mişcarea într-un singur plan a cercului albastru şi a celui verde a produs doar un film verde, în care au dispărut complet atât triunghiul cât şi figura interioară.

Aici avem o imagine foarte frumoasă a universului aşa cum îl percepem noi, adică, a deosebirilor dintre lumi. Sfera aurie reprezintă sfera luminii solare totale sau a vieţii electronice *deasupra* suprafeţei pământului, în care acţiunea

atât al soarelui cât și a planetelor este aparent la același nivel pentru percepțiile noastre. Sfera roșie reprezintă sfera mineralelor de *sub* suprafața pământului. În timp ce discul sau filmul verde reprezintă sfera vieții organice *pe* suprafața pământului, creată de întrepătrunderea lumii celulare și moleculare și în care lucrul legilor divine este ca și ascuns de marea complexitate, de lucirea multiplelor mișcări.

Câteva aspecte ale universului nostru sunt transmise de această mișcare, cea de-a cincea mișcare din figura noastră. Noi percepem că raiul și iadul sunt separate printr-un film fără grosime - planul suprafeței terestre, planul întrepătrunderii pământului și paradisului. În acest plan atât sfera superioară electronică cât și cea inferioară minerală sunt adiacente și vizibile. Dar, privite de sus sau din rai această suprafață terestră face invizibil interiorul mineral, așa cum privit de jos ea face invizibilă lumea raiului. Dintr-un alt punct de vedere întreaga bulă mare poate fi considerată ca simbolul iluziei universale, sau *maya*.

Așa este *a cincea mișcare*, lumea celei de-a cincea dimensiuni în care o imagine a universului este creată de *eterna recurență* sau revoluția tuturor lucrurilor în propriile locuri.

Pentru a obține o a șasea mișcare trebuie să ne imaginăm că cele patru cercuri se rotesc în jurul punctului lor de întâlnire. Figura va prezinta astfel o formă asemănătoare cu o crizantemă plină, de culoare albă. Observând-o ne dăm seama că atât triunghiul cât și figura circulației interne au devenit continue, adică *unu*: mai mult, culorile celor patru lumi s-au combinat pentru a produce albul sau incolorul. Asta înseamnă că în mișcarea lor de rotație toate cele patru lumi există în toate punctele, adică ele se interpenetrează complet una pe alta. Cu această mișcare figura reprezintă întrepătrunderea lumilor, starea unui corp compus simultan din materie minerală, celulară, moleculară și electronică, ideea că totul este peste tot. În această mișcare, *a șasea, sunt realizate toate posibilitățile.*

Amintindu-ne tot ce am pus laolaltă despre semnificația diferitelor cercuri, despre mișcarea în diferitele cercuri, despre mișcarea cercurilor și despre mișcarea întregii figuri, trebuie să încercăm să combinăm aceste ultime două mișcări și să ne imaginăm o figură în care *toate cele șase mișcări se produc simultan.* O astfel de figură probabil va

reprezenta cea mai apropiată aproximare către un model corect al universului, posibilă pentru mintea pur logică.*

★ ★ ★

S-ar putea pune întrebarea de ce scala timpului ce trece de-a lungul cercurilor sau prin cele patru lumi trebuie să aibă o măsură definită de 2,5 secunde la un capăt şi de 80.000 de ani la celălalt capăt. Care este semnificaţia faptului că durata vieţii individuale mai lungă de 80.000 ani şi mai scurtă de 2,5 secunde este în afara figurii? De ce nu există al cincilea sau şaselea cerc?

Aparent, figura noastră cu cele patru stadii ale materiei, interpretată în acest mod, ilustrează universul în măsura în care priveşte posibilităţile reale ale fiinţelor individuale de pe pământ. Este un model al universului aşa cum este văzut din acest loc.

Pentru că dacă încercăm să intuim un al cincilea cerc unde concepţia era la 80.000 de ani, naşterea la 800.000 de ani, unde maturitatea începea la 8.000.000 de ani şi unde lungimea totală a vieţii era de 80.000.000 de ani, ne găsim în situaţia de a nu putea să potrivim în condiţiile pământeşti o astfel de dezvoltare îngrozitor de lentă.

Conform scării noastre de viaţă celulară, embrionul uman îşi pierde deja jumătate din viteză la primul punct de pe cercul său, adică la două luni. În acelaşi mod s-a stabilit că radiumul, una din cele mai dense materii cunoscute şi care, evident, nu aparţine suprafeţei ci interiorului pământului, îşi pierde jumătate din radioactivitate, din viteză, în 1600 de ani. Dar o fiinţă concepută în acest al cincilea cerc unde şi există, ar pierde jumătate din momentul iniţial abia în 160.000 ani. Ea va trăi de o sută de ori mai lent decât radiumul.

Ne putem gândi doar la un singur loc unde se pot obţine astfel de condiţii - adică pe lună. Aşa cum am spus, acolo nu a apărut *nici o schimbare* în miile de ani de observaţii umane înregistrate. Astfel, cu siguranţă ne putem gândi la schimbări serioase ce apar pe lună doar în perioade de sute de mii de milioane de ani. Astfel, cel de-al cincilea cerc de timp, referindu-se la materia într-o stare inferioară celei

* Comparaţi cu figura din viziunea lui Van Manen, citată de Ouspensky in *Tertium Organum*, p. 133.

minerale, dacă putem presupune că se referă la ceva, probabil că se referă la condițiile de viață de pe lună. Aceasta nu ne afectează, nu intră deloc în experiențele posibile ale ființelor de pe pământ și, dacă ne putem gândi la ființe umane ce coboară într-un astfel de cerc, este clar că ele nu s-ar putea întoarce niciodată. Pentru că ar ieși în întregime din universul terestru cu cele patru stări proprii ale materiei.

În același mod, ființele ce ar trăi într-o stare mai înaltă a materiei decât cea electronică, de asemenea s-ar duce dincolo de sfera ființelor pământești - pentru că ele ar trăi într-un mediu mai înalt decât energia solară, adică ar deveni independenți de soare și liberi de Calea Lactee.

Pentru acest motiv, oricum am încerca, nu putem introduce un al cincilea cerc în acest model al *universului nostru.*

BIBLIOGRAFIE

Texte originale

Eneida - Virgiliu.

Apocryphal New Testament: trad. de Montague Rhodes James. Oxford, 1945.

Biblia - Vechiul şi Noul Testament.

Bhagavadgita - *The Song of God,* trad. de Swâmi Prabhavananda şi Christopher Isherwood, Londra, 1947 .

Book of the Craft of Dying: trad. de Frances M. M. Comper, Londra, 1917.

Buddha: "The Book of the Great Decease", trad. de T. W. şi C. A. F. Comper. Londra, 1917.

Divina comedie a lui Dante Alighieri.

Egipt: *Cartea morţilor.*

Heaven and Hell a lui Swedenborg: trad. de Rev. James Robson Rendell. Londra, 1937.

Heraclit - Despre Univers.

Hermetica: trad. de Walter Scott. Oxford, 1924.

Miturile lui Platon.

Cartea tibetană a morţilor.

Milarepa - Marele yoghin tibetan.

Yoga tibetană şi doctrinele secrete.

Upanishade - *The Ten Principal:* trad. de Shree Purohit Swâmi şi W. B. Yeats.

Vishnu Purana : trad. de H. H. Wilson şi Fitzgerald Hall, Londra,1864.

Zoroastrian Doctrine of Future Life de Jal Dastur Cursetji Pavry, New York, 1929.

Cărţi moderne

Adams, W. Marsham - *The House of Hidden Places.* Londra, 1895

Brahmacari, Srimad Vivekaprasada - *Un catehism Samkhya*

Bredius, A. (editor) - *Picturile lui Rembrandt*

Budge, Sir E. A. Wallis - *Egyptian Ideas of The Future Life.* Londra, 1900.

Flammarion, Camille - *Moartea şi misterele ei.*

Ibsen, Henrik - *Peer Gynt.*

Kondakov, Nikodim Pavlovich - *The Russian Icon*, trad. de Ellis H. Minns. Oxford, 1927.

Ouspensky, P. D. - *A New Model of the Universe.* Londra, 1934.

Ouspensky, P. D. - *Strange Life of Ivan Osokin.* New York, 1947.

Phaidon Press - *The Paintings of El Greco.* Londra, 1938.

Sime, J. G. - *The Land of Dreams.* Toronto, 1940.